

Leto XXXIII
Št. 25

Murska Sobota,
31. marca 1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

Rezervirano za urednika

V naše uredništvo sicer vsak dan dobivamo pisma naših dopisnikov, ki pišejo o delu in aktivnostih v svojem okolju, vendar naj tokrat velja poziv tistim, ki nam že nekaj časa niso pisali. Gotovo se tudi v njihovem kraju, krajevni skupnosti ali delovni organizaciji dogaja marsikaj zanimivega, zato svinčnik v roke. Pišite nam o delu in življenju v vaši sredini, prispevki pa naj bodo kratki in jedrati. Naša želja je, da bi na straneh Vestnika našel svoj prostor sleherni pomurski kraj, zato vabim k sodelovanju tudi vse tiste, ki nam doslej še niso pisali, pa imajo veselje do dopisovanja.

Statistična in politična akcija

Z jutrišnjem dnevom se tudi v Pomurju začne popis prebivalcev, ki bo potekal do 15. aprila. Gre za pomembno, ne zgolj statistično, temveč tudi družbenopolitično dejanje, o katerem smo sicer že pisali, a je najbrž kar prav, da vnovič opozorimo na nekatere značilnosti.

Z omenjenim popisom — zadnji je bil opravljen pred desetimi leti — ne bodo popisani zgolj prebivalci, temveč tudi gospodinjstva in stanovanja. Zbrani podatki so seveda uradna tajnost in se smejo uporabljati strogo v statistične namene. Tako denimo za ugotavljanje določenih stanj, primerjavo z že zbranimi in sploh za zadovoljevanje družbenih potreb.

Akcijo popisa bodo opravljali popisovalci, ki bodo odgovore na določena vprašanja vpisovali v ustrezne obrazce. Razen splošnih podatkov, denimo ime, rojstvo, zakonski stan, bo vsakdo predstavil svojo šolsko izobrazbo, poklic, strokovno usposobljenost, delo, ki ga opravlja, kako prihaja na delo in odhaja z dela, zaposlitev v tujini, sodelovanje v NOB in podobno. Sicer pa bo precejšen del odgovorov dobil popisovalec iz posebnega obrazca, ki ga bo vsakemu zaposlenemu izročila njegova organizacija združenega dela ali delovna skupnost.

Na osnovi ustavnih določil — 170. člen ustave SFRJ in 212. člen ustave SRS — je vsakomur zajamčena svoboda glede izjavljanja o pripadnosti narodu, narodnosti ali etnični skupini. Podpisovalci bodo spričo tega dolžni vpisati v popisnico vsakomur tisto pripadnost narodu, za katero se opredeli. Za otroke, mlajše od 15 let, upošteva popisovalec izjavo staršev glede njihove pripadnosti narodu, narodnosti ali etnični skupini.

Popis bo seveda zajel tudi tiste, ki so na začasnem delu na tujem, in sicer s pomočjo pomožne popisnice, ki jo bo izpolnila skupnost za zaposlovanje ali jo je zdomec že pustil doma ob novoletnih praznikih.

Popisovalci bodo popisali vsa stanovanja, ne glede na to, ali so stalno ali občasno naseljena (stanovanja za počitek in rekreacijo ali tista, ki se uporabljajo v času sezonskih del) ali sploh niso naseljena, nadalje stanovanja, ki se v času popisa uporabljajo kot poslovni prostori, a niso za ta namen posebej preurejena, a tudi druge prostore, ki jih v času popisa uporabljajo za stanovanja (naseljeni poslovni prostori, stanovanjske priklovice, barake, garaže in podobno). Popisovalca bo skratka zanimalo, v kakšne namene se uporablja stanovanje, njegova površina, število sob, podatki o elektriki, vodovodni in kanalizacijski napeljavi, načinu ogrevanja, starosti hiše in podobno. Naj še posebej zapišemo, da bo popis vključil tudi kleti oziroma zidance v vinogradih in še kje, kjer lastniki prebijejo del časa, posebej v sezoni. Stanovanje pa si lahko občani omislijo celo v kaki počitniški hišici, zato bodo tudi te popisane v okolišju, kjer so zgrajene. Nekateri so že izrazili bojazn, da je ta popis namenjen obdavčitvi, vendar ni tako.

Po gospodinjstvih bo treba odgovoriti na vprašanje ali razpolaga z lastnim ali najetim stanovanjem, glede površine zemljišč, ki so v lasti članov gospodinjstva, številu — vzemimo na kmetih — konjev, govedi, prašičev, perutnine, kmetijskih strojev in nenazadnje, ali ima kmetija prevzemnika.

Da bo popis lažje potekal, naj bi občani že imeli pripravljene nekatere podatke. Med drugim enotno matično številko, ki so jo dobili lani ali letos. To je manjši kartonček, zelene barve, s 13-mestno številko. Zaposleni bodo dobili v svojih delovnih organizacijah in skupnostih obrazec s podatki iz delovnega razmerja. Velja si tudi pripraviti podatke o površini stanovanja. Najbolje bi, da občani zapišejo površino vsakega stanovanjskega prostora posebej in jo ob popisu preprosto poračunajo. Prav tako kaže pripraviti podatke o površinah zemljišč. Površine ločijo na tiste, ki so v lasti članov gospodinjstva in one, ki jih uporabljajo, se pravi tista, ki jih imajo v najemu. Morda še pojasnilo, da bodo popisani tudi tisti občani — s pomočjo pomožnega obrazca — ki so v JLA. Obrazec bo namreč izpolnila vojna pošta in ga poslala svojcem, zato naj v tistih gospodinjstvih, kjer imajo koga v JLA, pripravijo za popisovalca tudi ta obrazec.

Kakšnih posebnih nalog občani ob popisu ne bodo imeli. Zakon pravi, da je treba dati na zastavljena vprašanja iz popisnih obrazcev pravilne in popolne odgovore, za popisovalce pa velja, da morajo podatke varovati kot uradno tajnost. Za kršitve teh določil so predpisane kazni tudi do 5000 dinarjev.

Prav bi bilo, da v gospodinjstvih z zaupanjem in prijazno odpro vrata popisovalcem in jih posredujejo zahtevane podatke, saj bo le tako mogoče opraviti hiter, točen in predvsem koristen popis.

Branko ŽUNEC

LJUTOMER

DRUŽBENI PLAN

Delegati vseh zborov skupščine so minuli četrtek sprejeli pomemben dokument, ki opredeljuje prihodnji razvoj te družbenopolitične skupnosti. Družbeni plan občine za obdobje 1981-1985 predvideva poleg nadaljnje krepitve samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov na vseh ravneh tudi krepitev izvozne sposobnosti in hkrati zmanjševanje uvozne odvisnosti gospodarstva, pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih območij in krajev v občini itd. V naslednjem petletnem obdobju bodo zato skušali doseči naslednje globalne okvire razvoja: družbeni proizvod naj bi naraščal po 6-odstotni letni stopnji. Gospodarski razvoj bo temeljil predvsem na industriji in pospešenem razvoju kmetijstva v občini.

J. Kurbus

GORNJA RADGONA

TEMA — SPEEDWAY

Finale svetovnega prvenstva v speedwayu bo zagotovo 20. septembra letos v Gornji Radgoni. Odločitev, ki so ji dali zeleno luč že lani, v teh dneh vnovič potrjujejo. O njej so namreč razpravljali na zadnji seji komiteja občinske konference ZKS pa tudi na predsedstvu občinske konference SZDL, sicer pa je posredi tema, o kateri se skorajda vsakodnevno pletejo razgovori in ugibanja.

Zdaj je torej na dani: svetovno prvenstvo bo, kajti navsezadnje tudi ni razlogov, vsaj ne tehtnih, da bi ga odpovedali. Glede stroškov prav tako ne bi smelo biti pomislekov, saj se jih bo očitno dalo pokriti. In resnici na ljubo — to za Gornjo Radgono ne bo prva prireditev na svetovni ravni, kajti doslej so jih uspeli spraviti pod streho že ničkoliko.

B. Ž.

LENDAVA

KDAJ SKUPNOST ZA CESTE?

Na seji izvršnega sveta skupščine občine Lendava so se dne razpravljali o zvišanju cen v letošnjem letu in sicer o tistih za katere je pristojna občina, ter o ustanovitvi skupnosti za cene. Med tem ko so se cene alkoholnih in brezalkoholnih pijač povišale, se druge, ki so v pristojnosti občine, ne bodo tako dolgo, dokler ne bo ustanovljena občinska skupnost za cene. Na ustanovitev se že pripravljajo vendar nekatere samoupravne akte prepočasno oblikujejo. Člani izvršnega sveta so menili, da je potrebno skupnost ustanoviti čim prej. Na seji izvršnega sveta so se pogovarjali tudi o pripravah na akcijo. Nič nas ne sme presenetiti in ob tem ugotoviti, da priprave povsod zadovoljivo potekajo, zaključne aktivnosti pa bodo organizirane v drugi polovici prihodnjega meseca.

J. D.

MURSKA SOBOTA

KONFERENCA ZK

V soboto, 11. aprila, bo v Murski Soboti letna programska-volilna konferenca občinske organizacije zveze komunistov, na kateri bodo razpravljali o aktivnosti v minulem letu in začrtali program delovanja v letu 1981. V ta namen so tudi okrepili neposredne stike med osnovnimi organizacijami zveze komunistov in organi občinske organizacije zveze komunistov. Tako so v preteklem obdobju opravili tudi obiske delovnih skupin v osnovnih organizacijah ZK murskosoboške občine. Na njih so se predvsem dotaknili vprašanj s področja družbenoekonomskih odnosov, še posebej učinkovitosti stabilizacijskih ukrepov, kadrovske in idejne krepitve zveze komunistov, aktivnosti komunistov v samoupravnih organih in drugih družbenopolitičnih organizacijah, v pogovorih pa so razpravljali tudi o politično-varnostnih razmerah v posameznih delovnih okoljih.

M. J.

Kaj je povedal Zemljarič

Na skupni seji zborov skupščine SR Slovenije je predsednik izvršnega sveta Janez Zemljarič govoril o srednjeročnih planskih nalogah in pri tem posebej poudaril, da so temeljne stabilizacijske usmeritve plana kakovost našega dela in gospodarskega razvoja. Izhoda iz rastoče, inflacije ne gre iskati v krepitvi državnih administrativnih posegov. Kratkoročne in praktične rešitve sicer lahko ublažijo trenutne zaplete, ne odpravljajo pa njihovih vzrokov in niso perspektivne za nadaljnji razvoj.

Zmanjševanje obsega investicij moramo kar najbolj nadomestiti z učinkovitostjo vlaganja in njihovo družbenoekonomsko kakovostjo. Nesporne prednosti dejavnosti v naši republiki so v prihodnjih

petih letih: strojogradnja, povezana z elektriko, proizvodnja reprodukcijskih sredstev in surovin za industrijo, bazna kemija, kmetijska proizvodnja, energetika in prometna infrastruktura.

Še vedno: Le besede

Ameriški list »Wall Street Journal«, ki tako kot vsi drugi ugiba o tem, kakšno smer ubira ameriška zunanja politika, je ondan zapisal, da, če ta smer ni docela jasna, pa je docela jasna strategija Alexandra Haiga na poti do osvojitve položaja glavnega, če že ne izključnega govornika vlade v teh zadevah. V tej bitki ima general nekatere pomanjkljivosti: ni osebno blizu najvažnejšim ljudem novega režima v Beli hiši.

Ameriška zunanja politika še nikjer ni napravila kakšnih velikih in trajnih preobratov. Povzročajo sicer velik hrup, vendar je še vse odprto.

Polemike v odgovoru

V Bruslju se veleposlaniki članic severnoatlantskega pakta NATO že nekaj tednov pogovarjajo o vsebini poslanice, ki jo je Brežnjev naslovil na šefe kakšnih dvajsetih držav. Članice pakta se zavzemajo za pogovore s Sovjetsko zvezo, vključno z vrhunskim srečanjem, ki ga je predlagal sovjetski voditelj Brežnjev. Po mnenju »Atlantskega sveta« so sovjetske poslanice napisane v umirjenem tonu.

Pri ocenjevanju posameznih sestavin moskovskih poslanic severnoatlantske zavezanosti ostaja pri že znanem stališču, da Zahod ne more sprejeti sovjetskega predloga o jedrskem moratoriju, torej zamrznitvi proizvodnje taktičnih jedrskih raket, češ da bi bil tak korak neenak. »Sovjetska zveza predlaga, da zamrzne orožja, ki jih že ima, mi pa tista, ki jih še nimamo,« je dejal generalni sekretar NATO Joseph Luns. Po njegovem ima Sovjetska zveza približno 200 jedrskih raket, »ss-20«, kakšnih 400 starejših raket tipa »ss-4« in »ss-5«, kar pa je v nasprotju s mnenjem vojaških izvedencev, ki so pred nedavnim zatrjevali, da je SZ dosegla namestita le 180 raket, »ss-20«.

Bruseljske razprave torej kažejo, da se evropski zavezniki še niso dokopali do enotnega stališča, ki bi ga ponudili Reaganu v zvezi z njegovim odgovorom na sovjetsko poslanico.

Iraški predsednik Sadam Husein je v svojem nedavnem nagovoru pripadnikom novih odredov iraške vojske obrazložil iraške poglede na vojaški spopad z Iranom. Nikoli nismo želeli razkosati Irana — je dejal — nasprotno, želeli smo si soseda, ki je sam zmožen urediti svoje probleme in ohraniti lastno integriteto, toda zdaj smo zaskrbljeni nad iransko enotnostjo, zakaj država, ki je sovražna Iraku in arabski naciji, mora biti razkosana. To je naša strategija, ki smo jo že zdavnaj oznanili. Arabsko ljudstvo, ki živi v strateško (zaradi nafte) in gospodarsko ključni iranski pokrajini Huzistan se mora pripravi na uresničevanje svojih nacionalnih pravic kot država z dobro znanimi zgodovinskimi značilnostmi in nacionalno

identiteto. Razen tega bo irška vlada vsestransko pomagala etničnim skupinam v Iranu, da bi dosegle svoje pravice.

Kmalu nato so v Iranu slavili novo leto 1360. Predsednik iranskega parlamenta Hašemi Rafsandžami je ob tej priliki v nekem intervjuju takole orisal strategijo Irana: Vojni cilj Irana je strmoglaviti iraško vlado Sadama Huseina. Vojna bo trajala vse dotlej, dokler ta cilj ne bo dosežen. Agresorja bomo potisnili iz Irana. Zatem bomo iraškemu ljudstvu dali vsakršno pomoč, da bi odstranil sedanji režim. Če bo ta cilj terjat, bomo tudi prestopili mejo z Irakom. Sedanji Huseinov režim je treba zamenjati s takšno islamsko revolucijo, kakršna je v Iranu.

Tako komentirajo drugi

Poljaki, tako tisti, ki vladajo, kot oni, ki jim vladajo, bi zdaj potrebovali izjemno spretnost in izjemen čut za odgovornost, da bi deželi prihranili resno stopnjevanje napetosti. Po srdu, ki ga je 19. marca sprožilo policijsko nasilje v Bydgoszczu, in po neuspehu nedeljskih viharov pogajanj med vlado in Solidarnostjo je namreč kaj verjetno, da bodo sindikati v bližnji prihodnosti pozvali k splošni stavki. Namevrski rob se je zožil tako za oblast kot za voditelje Solidarnosti. Prva, ki mora upoštevati obljube, za katere se je zavezala pri ostali socialistični skupnosti, ima zelo malo možnosti, da bi dala sindikatu bistvena jamstva, ki jih zahteva po četrtkovih nasiljih. Tudi sindikalisti so pred nemogočo izbiro. Če bodo popustili, tedaj tvegajo, da bodo spodbudili privržence trde roke v okviru državnega vodstva, predvsem pa jih bo tedaj zavrnila baza, ki jo že zdaj le s težavo obvladujejo. V nasprotnem primeru, če bo njihov odgovor neizprosno, pa utegnejo prav tako sprožiti zaostritev s strani oblasti, in s tem privedi do stopnjevanja, za katerega prav dobro vedo, kako se bo končalo. Tako pariški »Le Monde«.

Moskovska »Pravda« pa je v nekem komentarju o dogodkih na Poljskem zapisala naslednje: Pomiritev, ki je nujna družbi, partiji, državnim oblastem — je zdaj temeljni dejavnik uspešnega nadaljevanja procesa socialistične obnove dežele. Vestno delo vseh Poljakov je nujen pogoj za premagovanje globokih gospodarskih težav, za ublažitev tegob vsakdanjega življenja. Temu cilju morajo služiti tudi energična dejanja oblasti in državnih organov. Pretekla je komaj tretjina predlaganih 90 dni — mirnih dni. V tem času je bilo začeto konkretno delo, dosežen je napredek glede rešitve nekaterih vprašanj. To je vzbudilo upanje mnogih sindikalnih članov in funkcionarjev »Solidarnosti«. Toda zadnje čase kljub usmeritvi k dogovarjanju in sodelovanju nastajajo ali se celo zaostrejujejo konflikti iz različnih povodov in v različnih krajih. To potrjuje, da so v deželi ljudje, ki zagovarjajo skrajnostna stališča in avanturistično povzročajo napetost ter rušijo normalni tok življenja in dela. Nedavni dogodki v Bydgoszczu so to razkrili z vso ostrino.

35 let o človekovih pravicah

Komisija Združenih narodov za človekove pravice je v 35 letih 37-krat zasedala in z vztrajnim delom dosegla nekatere uspehe. Obsodili so totalitarne ideologije in prakso, terjali uveljavitev pravic do samoodločbe Afganistana, Kampučije, Zahodne Sahare, Južne Afrike, Namibije. Prav tako so obsodili izraelsko politiko in prakso na zasedenem arabskem ozemlju, terjali od vseh držav, da prekinejo kakršnokoli sodelovanje z Južno Afriko, obsodili pa so tudi druge množične kršitve človekovih pravic po svetu (San Salvador, Gvatemala, Bolivija, Ekvatorialna Gvineja, Centralnoafriška republika, Uganda). Obsodbe so izrekli na javnih sejah, ob navzočnosti javnosti, trinajst sej pa je potekalo za zaprtimi vrati in na njih so obsodili kršenje človekovih pravic v 17 državah.

Jugoslovanska delegacija si je uspešno prizadevala, da so v zadnjem času omejili primere, ki so jih obravnavali za zaprtimi vrati.

Letošnje visoke vode Donave, Save, Tise, Drave in še nekaterih drugih rek so povzročile precejšnjo škodo. Sava pri Beogradu je dosegla višino, ki je ne pomnijo vse od leta 1940. Med prvimi, ki so priskočili na pomoč, so bili pripadniki Jugoslovanske ljudske armade.

Dimenzije samoupravljanja

V razgovoru z novinarji o zdamski problematiki je predsednik odbora za sklic in pripravo tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije Mika Špiljak kaj enostavno odkril dimenzije samoupravljanja med prvimi in sedanjim kongresom — s spomini na čase pred tem, ko so na primer v neki vasi obsodili nekega mladeniča nesocialističnega življenja, zato ker je kupil moped, češ da z njim zapeljuje dekleta. Tedanji strah pred bogatenjem se nam dandanes zdi smešen, je omenil Špiljak, vendar kaže, kako velike spremembe v zavesti so med tem nastopile pri nas, in to so tiste dimenzije svobode, ki jih prinaša samoupravljanje našim delovnim ljudem.

Nekoč se je v nekem mestu ukvarjala neka partijska komisija zelo dolgo s prošnjo nekega delavca, naj mu podjetje da za nakup stanovanja milijonček. Takrat je bilo namreč tako, da so ljudje še kar razumeli takšno zahtevo strokovnjaka, toda kako si je mogel drzniti kaj takega delavec? Nezaslišano kajnega?! Smešno, bi rekli zdaj, vendar so še okolja, kjer je kaj podobnega mogoče. Tako je Špiljak omenil tudi organizacije združenega dela, ki še vedno nočejo niti slišati za delavce, ki so od njih nekoč odšli v zdmostvo, zdaj pa bi se radi vrnili nazaj. Ko pa jih je Mika vprašal, ali uporabljajo devize in od kod, ker je devizni priliv iz dohodkov zdmostcev pomembna postavka našega gospodarjenja, so se ljudje nad tem zamislili in marsikje tudi premislili.

Kakor kažejo sedanje statistike, imamo že okrog dvesto organizacij združenega dela na temelju zasebnih oziroma tako imenovanih osebnih sredstev in precej zdmostcev se je vključilo v združeno delo z vlaganjem svojih deviznih sredstev za nakup strojev, ki jih organizacija sicer ne bi mogla plačati v devizah. Vendar je še vedno v marsikaterih glavah precej starih predsodkov glede zaposlovanja zdmostcev oziroma glede snovanja drobnega gospodarstva nasploh. Tisti zdmostci, ki so na ta način uspešno rešili svoje probleme, pa neradi o tem govorijo zdmostcem v tujini, češ, da se utegne zgoditi, da njihova taka rešitev ne bo uspešna in bodo potem izgledali kot lažnivci.

PISMO IZ BEOGRADA

novanih osebnih sredstev in precej zdmostcev se je vključilo v združeno delo z vlaganjem svojih deviznih sredstev za nakup strojev, ki jih organizacija sicer ne bi mogla plačati v devizah. Vendar je še vedno v marsikaterih glavah precej starih predsodkov glede zaposlovanja zdmostcev oziroma glede snovanja drobnega gospodarstva nasploh. Tisti zdmostci, ki so na ta način uspešno rešili svoje probleme, pa neradi o tem govorijo zdmostcem v tujini, češ, da se utegne zgoditi, da njihova taka rešitev ne bo uspešna in bodo potem izgledali kot lažnivci.

To pa je tisto, kar nam še vedno marsikje kvari samoupravljanje, kajti predsodki so — železna srajca, ki se je človek stežka znebi, čeprav bi jo rad hitro zavrgel. In če so takšni predsodki še v glavah vodilnih ljudi v občinah in podjetjih, potem je to še težje, da ne govorimo o forumih še na kakšni višji ravni. Zato pa je Špiljak navajen ponavljati splošno stališče, da so zdmostci v bistvu člani našega delavskega razreda, in sicer ne glede na to ali bodo v zdmostvu ostali ali ne, kajti oni so tudi naši državljani, a naša država mora skrbeti zanje, dokler so naši državljani, tudi če se bo dogajalo, da prihajajo onemogli domov, da bi svoja zadnja leta življenja preživeli na rodni grudi.

Torej smo napredovali nasploh v svojih razmišljanjih o zdmostcih, ki imajo v tujini težko življenje in katerih samoorganizirane organizacije klubov in drugih so na odprti fronti borbe z emigranti in drugimi neprijatelji našega samoupravljanja, je poudaril Špiljak.

Tisto o vračanju zdmostcev pa je tudi stvar svobodne volje človeka, poudarja Špiljak, kajti nikogar niti ne silimo nazaj niti ga silimo v zdmostvo. Včasih se je zdelo, da smo za zdmostce menili, da so nas pravzaprav pustili v težavah zaradi svojega nekakšnega bogatenja. S tem je zdaj že tako, kot je bilo s tistim mopedskim »bogatenjem«. Vsak pač išče svoj prostor pod soncem po svojih sposobnostih in po svojih močeh, nihče pa ni več proti temu, da bi nam vsem šlo bolje in nihče več ni zagnan v to, da bi socializem lahko bil dober samo tedaj, če vsi zaslužijo enako ne glede na to, koliko več nekateri delajo od drugih in koliko so nekateri podpopprečni v delu.

Na kongresu samoupravljalcev bodo zdmostci naznačili svoja vprašanja sami, o tem pa potem.

Viktor Širec

Telegrami

DAR ES SALAAM — Stalni komite Organizacije afriške enotnosti (OAE) za sankcije je predlagal, naj bi proti vsem ladjam, ki iztovarjajo nafto v južnoafriških pristaniščih, uvedli sankcije. Če to ne bo uspelo, bodo države OAE zahtevale izredno zasedanje generalne skupščine OZN.

WASHINGTON — Nizozemski obrambni minister je ob svojem obisku v ZDA izjavil, da Nizozemska nasprotuje uskladičenju nevtronske bombe na svojem ozemlju, o ameriških raketah na Nizozemskem pa se bo vlada odločila do konca letošnjega leta.

LIMA — Katoliška cerkev odločno nasprotuje vsakemu vojaškemu in nasilnemu reševanju spopadov v Salvadorju. To je sklep letne konference škofov iz vse Latinske Amerike. Udeleženci konference 57 škofov in štirje kardinali iz 22 držav so zavrnili tudi uradno povabilo, naj njihova delegacija obišče čilskega vojaškega predsednika Pinocheta.

HAVANA — V prihodnjih petih letih bodo na Kubi vložili približno tri milijarde dolarjev v razvoj sladkorne industrije, kar je trikrat več kot v minulem petletnem obdobju.

MADRID — Pet in pol let po smrti generala Franca so Baski znova neposredno soočeni s špansko vojsko. Ta si prizadeva predvsem zapreti mejo med Španijo in Francijo, da bi tako onemogočila prehod baskovskih teroristov.

VARŠAVA — Prvi sekretar CK poljske združene delavske partije Kania je izjavil, da bi napovedana splošna stavka sprožila katastrofo. Splošna stavka naj bi se pričela danes.

WASHINGTON — Prvič po ameriških predsedniških volitvah sta se pred dnevi sestala ameriški zunanji minister Haig in sovjetski veleposlanik v ZDA Dobrinin. O čem sta se pogovarjala, se ni izvedelo. Domnevajo pa, da sta se pogovarjala o obnovitvi stikov med obema velesilama, ki so bili prekinjeni zaradi znanih dvomesečnih obtoževanj o krivdi za poslabšanje mednarodnega položaja.

Telegrami

...IN PO SVETU

Služba splošne medicine v štirih centrih

O bodoči mreži osnovnega zdravstvenega varstva, ki je v javni razpravi, je na zadnji seji razpravljala tudi soboški izvršni svet in sprejel nekatera priporočila. Podprl je predlog, da bo služba splošne medicine v prihodnje organizirana v soboški občini v štirih policentrih: Murski Soboti, Beltincih, Gradu in Gornjih Petrovcih. Poleg tega pa bodo tudi organizirali ambulantno službo v nekaterih večjih krajevnih središčih, pri čemer pa je potrebno jasneje opredeliti, kateri so ti

centri in v kakšnem obsegu bo organizirana ambulantna služba. Zavzeli so se, da pri tem ne bi smeli izostati Rogošci. Jasno je, da vseh želja ne bo mogoče upoštevati, kar tudi ni upravičeno, niti racionalno. Člani izvršnega sveta so menili, da je potrebno jasneje opredeliti tudi ostale dejavnosti, kot so fizikalna terapija, dežurstvo in stalna pripravljenost, šolsko zobozdravstvo, laboratorijsko delo in drugo. Zavzeli so se, da mora biti lekarniška mreža sestavni del osnovnega

zdravstvenega varstva ter da si je potrebno prizadevati za razširitev obratnih ambulant v združenem delu, ker so se te pokazale zelo koristne. Čimprej pa bi morali uveljaviti medicinsko pomoč, kar bi pomenilo kvaliteten premik, hkrati pa tudi večjo varnost občanov zunaj centrov. Predlagali so, da bi naj občinska zdravstvena skupnost dala pobudo za ponovno uveljavitev priročnih lekarn, ki so se v preteklosti dobro obnesle. Nadalje so člani izvršnega sveta menili,

da bi naj javna razprava o bodoči mreži osnovnega zdravstvenega varstva v soboški občini potekala tudi v krajevnih skupnostih. Sicer pa so se zavzeli za to, da mora nova mreža osnovnega zdravstvenega varstva prispevati h kvalitetnejšemu, učinkovitejšemu in cenejšemu zdravstvenemu varstvu, hkrati pa tudi zdravstveno varstvo približati delovnemu človeku in občanu.

Feri Maučec

K DOPOLNITVAM STATUTA SZDL SLOVENIJE

Načelno soglasje ne zadošča

Čeprav so se v Pomurju sprva zavzemali za enoletni mandat z možnostjo vnovične enoletne izvolitve za nosilce najodgovornejših družbenopolitičnih nalog, je slednjič vendarle prevladala odločitev za dvoletnega. Vendar pa se v javnih razpravah o ustavnih dopolnitvah in posebej dopolnitvah statuta SZDL Slovenije niso omejili zgolj na mandate, temveč tudi nekatera vsebinska vprašanja.

Do konca aprila — dotlej bo namreč potekala javna razprava o dopolnitvah statuta SZDL Slovenije — lahko pričakujemo več konkretnih spodbud in pripomb. Ugotavlja jo namreč, da so bili v doslejšnjih razpravah pre malo poglobljeni in da le načelno soglasje s predloženimi dopolnitvami iz republike zdaleč ne zadošča. Morali bodo odgovoriti zlasti na naslednja vprašanja: kako po občinah urednijo lani sprejet statutarni sklep SZDL ali je družbeno nadzorna funkcija te frontne družbenopolitične organizacije dovolj ustrezno opredeljena, kakšna je njena odgovornost za delovanje delegatskega sistema in družbenopolitičnega zbora, so sekretariati predsedstev krajevnih konferenc in izvršni odbori predsedstev občinskih organizacij SZDL že zaživeli in jasno da na številna druga vprašanja. Treba se bo tudi opredeliti do dolžine mandatov za nosilce najodgovornejših funkcij SZDL, nenazadnje pa oblikovati družbeni svet za orga-

niziranost, razvoj in kadrovsko politiko za področje delovanja socialistične zveze.

Ob vsem tem se že zdaj — vsaj v gornjeradgonski občini — zavzemajo za večje uveljavljanje fleksibilnega mandata, med drugim tudi v druž-

benih organizacijah in društvi, za okrepljeno vlogo sindikata v krajevnih skupnostih, iz lendavske občine je znan zgleden primer sodelovanja krajevnih skupnosti Turnišče z organizacijo združenega dela Planika, za okre-

pljene delegatske odnose in kvalitetnejše informiranje — posebej v ljutomerski občini — in za pospešeno delovanje posameznih delegacij in skupščinskega družbenopolitičnega zbora v občini Murska Sobota. Branko Žunec

MURSKA SOBOTA

Socialna skrb

Na minuli skupščini socialnega skrbstva v Murski Soboti je bila ob obravnavi in sprejetju zaključnega računa ter poslovnega poročila občinske skupnosti dana pobuda, da presežena sredstva v višini 449.735 dinarjev ne bi vrnila združenemu delu, ampak bi previdoma rabila za socialne korektive v času, ko življenjski standard pada in je vedno več socialne pomoči potrebnih družin in posameznikov. V tem času bodo dogovorjene družbene denarne pomoči kot edini vir preživetja znašale 2.900 dinarjev mesečno, povprečne denarne pomoči pa se bodo dvignile na 1.450 dinarjev, kar je znatno več kot lani. Prav tako pa se je v primerjavi s preteklimi leti tudi močno povečalo število iskalcev začasnih denarnih pomoči. Med njimi je vedno več takih, ki so sicer sposobni za delo, vendar jim zaposlitve ne uspe dobiti.

Posebej je bil na skupščini sprejet tudi sklep o uskladitvi preživetja in prispevkov občanov k stroškom socialnega

skrbstva s povprečnimi življenjskimi stroški. Odvisno od tega, kdaj so bile določene, se bodo preživetne povišale za 2,5 do 29,8 odstotka, občinska skupnost socialnega skrbstva Murska Sobota pa bo v letošnjem letu valorizirala 580 preživetin.

Pred iztekom preteklega leta je v pomurskem središču pričel delovati Center za socialno delo, ki je postal izvajalec strokovnega socialnega dela. Kot novost se je namreč v tem obdobju vpeljalo predzadonko svetovanje v skladu z Zakonom o zakonski zvezi in družinskih razmerjih. Poleg tega so bile v lanskem letu opravljene analitične raziskovalne naloge o socialnem položaju ostarelih kmetov v občini, ki so služile kot sestavni del gradiva o kmetijski problematiki pri nas, prav tako je bila opravljena revizija družbenodenarnih pomoči, raziskava o razvoju rejništva ter ugotavljanje možnosti ustanovitve invalidskih delavnic v občini. Center je sodeloval tudi pri razreševanju indivi-

dualnih socialnih problemov in nudenju raznih oblik pomoči občanom, ki so le-te potrebni pri urejanju preživetja, ugotavljanju očetovstva, pri posvojitvah, rejništvu, skrbništvu in družbenem varstvu odraslih oseb: alkoholikov, invalidov ter starostno in materialno ogroženih ljudi.

V samoupravnem sporazumu o temeljih plana socialnega skrbstva za celotno petletno obdobje pa so posebej izpostavljene naloge na področju reševanja problematike Romov. Teh živi na območju soboške občine 2.330, družbeno denarno pomoč pa jih prejema 448. Tudi v bodoče bo zato socialno skrbstvo, poleg denarnih pomoči, skušalo romskim družinam nuditi različne druge oblike pomoči, prav tako bo sodelovalo pri iskanju delovnih mest, saj je razlog za tako veliko število družbenih dodenarnih pomoči tudi v tem, ker je kar 170 Romov brezposlenih in na seznamu iskalcev dela.

Brigita Bavčar

ODLOČITEV O RAFINERIJI JE ZNANA:

RAFINERIJE NE BODO GRADILI

Po nekajmesečnih razpravah o usodi gradnje lendavske rafinerije je te dni prišlo do končne odločitve, ki so jo sprejeli predstavniki IS SRS, IS sabora Hrvatske, INA-Nafte Lendava in IS občine Lendava. Rafinerije v Lendavi v tem srednjeročnem obdobju ne bodo gradili.

Izvršni svet SRS je zborom slovenske skupščine predložil spremembo k družbenemu planu, v kateri je zapisano, da bo INA-Nafta Lendava osvojila nov program s področja procesne kemije na osnovi dolgoročne surovinske osnove. Naložbe v preusmeritev naj bi omogočile nadaljnji razvoj delovne organizacije in zagotovile socialno varnost delavcev. Izvršni svet SRS bo še naprej aktivno sodeloval pri nadaljnjem razvoju INA-Nafte in se vključeval v medrepubliško dogovarjanje, predvsem z IS sabora Hrvatske, s SOZD INA Zagreb pri naložbah v preusmeritev in vključitev novega programa v širši jugoslovanski prostor.

Čeprav je gradnja rafinerije preložena na poznejše obdobje, je to v tem trenutku močan udarec gospodarstvu lendavske občine, vendar pa je takšna odločitev edina, ki je v tem težavnem obdobju sprejemljiva.

Kako naprej? Tri posebne delovne skupine bodo do konca junija izdelale sanacijski program ter nove programe, s tem da bo rešeno tudi vprašanje naftovoda. Sedanja rafinerija pa bodo obnovili, da bi lahko v njej predelali 650 tisoč ton nafte letno, in sicer tako, da bi v sedanjih rafinerijskih proizvodnih teklah kar najdlje. Odločitev je torej padla, delovnemu kolektivu INA-Nafta pa bo potrebno čim prej omogočiti preusmeritev v nove programe, ki naj bi zagotovili tudi ekonomsko krepitev manj razvite lendavske občine.

Jani D.

PO SKUPŠČINI KULTURNE SKUPNOSTI V GORNJI RADGONI

Spet razpeta jadra

Po nedavni skupščini gornjeradgonske kulturne skupnosti je veliko stvari jasnejših, vsaj kar zadeva finančna sredstva. Kulturniki jih bodo namreč imeli na voljo znatno več kot lani. Resda je republiški delež solidarnosti bistveno zmanjšan, a jim bo vendarle ostalo nekaj nad 4,5 milijonov dinarjev. Pravzaprav so to sredstva, ki si jih obetajo zbrati z 0,26-odstotno prispevno stopnjo in solidarnostjo s tem, da se bodo po dodatni 0,05-odstotni prispevni stopnji zbirala še sredstva za pokrajinski list Vestnik. Poleg tega računajo, da utegne kaj kaniti iz proračuna lanskih sredstev republiške kulturne skupnosti.

Tudi na Zvezi kulturnih organizacij bo letos več denarja, menda kar okrog 530 tisoč dinarjev, kar je v primerjavi z lanskimi 194 tisoč dinarji pravičati blagodat. Če bo šlo vse po sreči, potem bosta letos oba tabora — glasbene mladine Slovenije in kiparski v Vidmu ob Ščavnici — prav tako pa še Festival bratstva in enotnosti, kar vse je lani, spričo osipa sredstev, odpadlo. Posebej razveseljivo pa je nesporno dejstvo, da bo tudi okrepljen gmotni položaj ljubiteljske dejavnosti, se pravi kulturnih društev in skupin, nekaj denarja pa se bo menda našlo tudi za obnovo kulturnih domov v vaseh in krajevnih skupnostih.

Delegati obeh zborov so lanske letošnji finančni plan kulturne skupnosti sprejeli, tako tudi poročila o delovanju skupščine in njenih organov, skupnosti in njenih izvajalskih organov kot so Zveza kulturnih organizacij, zavodi, muzej NOB, delavska univerza z občinsko matično knjižnico in nekateri drugi. Precej dejavni so bili predvsem na področju spomeniškega varstva, saj jim je v Negovi v dobršni meri uspelo obnoviti načeto grajsko poslopje.

Skratka, kulturniška jadra, lani lep čas v brezvetrju, se spet pnejo in bržčas ni preuranjeno zatrjevati, da kultura v občini Gornja Radgona letos ni potegnila krajšega korca, kot se je sicer dogajalo.

Branko Žunec

CESTE — neprevozni kolovozi

Zelo močna zima in nenadna spomladanska otoplitev, voznja težkih motornih vozil, slaba skrb za ceste med letom; to so glavni vzroki za zelo slabo stanje makadamskih cest.

Med močno poškodovanimi je tudi občinska cesta Šalovci—Markovci—Čepinci. Prav na tem odseku sem povprašal nekaj ljudi za njihovo mnenje.

ALOJZ GERGORIČ iz Maribora: Že 22 let zahajam v Čepince in kaj takega še nisem doživel; namreč, z avtom sem kar obtičal na cesti, če jo še lahko tako imenujem. Res je, da ob nenadni spomladanski odjugi makadamske ceste nikoli niso ne vem kako prevozne, vendar, je to tukaj obupno. Če bi to

vedel, se danes res ne bi odpravil v Čepince. Mislim, da bi bilo potrebno za težja motorna vozila ceste že prej zapreti, da bi se vsaj z osebnimi vozili dalo voziti. Verjetno pa za tako slabo stanje gorikih cest ni kriva le nenadna otoplitev, pač pa tudi premajhna skrb za utrditve cest skozi vse leto.

JOŽE GORZA iz Čepince: Najhuje je za naš zaselek »Spic breg«, saj smo že od avtobusne postaje v Čepincih oddaljeni 4 km, sedaj, ko avtobus ne vozi niti do Čepince, pa moramo pešačiti kar v 11 km oddaljene Šalovce. Seveda je še najhuje za šolarje, ki hodijo v osnovno šolo v Šalovce in za delavce, ki se

vsak dan vozijo na delo. Ne vem, kako bo, če se vse skupaj ne bo hitro uredilo. Za tako slabo stanje naših cest sta veliko kriva nenadna otoplitev in huda zima, vendar če bi pristojno cestno podjetje že med letom skrbelo bolj za vzdrževanje, le ne bi bilo sedaj takih cest, ki so bolj podobne njivam, ko jih zorjemo.

STAZIKA BARABAŠ iz Budince: Zaposlena sem v Šalovcih in do sedaj sem se v službo vozila z avtom, sedaj pa še s traktorjem težko pridemo od hiše. V Budincih so vaške ceste enako slabe kot občinske. Za nas je hudo tudi, da sedaj avtobus ne vozi skozi Budince in tako je treba pešačiti kar v 3 km

oddaljene Dolence. Torej, smo kar odrezani od sveta. Za vse ceste je treba bolj skrbeti med letom in jih pred zimo primerno utrčiti. Pa kaj če sploh ni denarja za gramoz. Vaščani Dolenc veliko vlagajo za boljše vaške ceste, zato sedaj niso tako »prizadeti« kot naše. Prav tako bi mogla storiti cestna podjetja, vendar, izgleda, ker smo bolj oddaljeni od občinskega središča, da nas nihče ne vidi.

FRANC OCVRK iz Celja:

Namenjeni smo k znancem v Markovce in smo zelo neprijetno presenečeni, saj nas kaj takega v 8 letih, kar zahajamo na Goričko, še ni »pozdravilo«. Na Goričkem se nam zelo dopade, vendar ceste so na »nuli«. Zima in odjuga, pa tudi močno jesensko deževje so

precej prispevali za tako stanje gorikih cest, vendar pa mislim, da cestno podjetje premalo skrbi za utrjevanje cest že med letom. Upam, da bodo ceste čimprej spet usposobili za normalno vožnjo, mi pa bomo še naprej radi zahajali na Goričko, kjer poleti tudi radi nabiramo gobe.

STEFAN JAKIČ iz Markovca: V Markovcih živim že 61 let in ne pomnim, da bi bile ceste tako »razorane« kot sedaj. Res je tudi, da tako hude in dolge zime že dolgo ni bilo, vendar je vzrok za tako stanje tudi jesensko deževje in premalo utrjene ceste. Prav tako bi bilo potrebno ceste za težja motorna vozila prej zapreti, ne pa šele potem, ko so že »razorane«. Problem pa je tudi, da avtobus ne more do nas in moramo kar peš v 6 km oddaljene Šalovce.

Tekst in foto:
Drago Jakič

POŽIVITI DELO KLUBOV SAMOUPRAVLJALCEV

Čeprav so po formalno-pravni plati klubi samoupravljalcev ustanovljeni v vseh štirih pomurskih občinah — v Murski Soboti in Gornji Radgoni leta 1977, v Ljutomeru in Lendavi pa pred skoraj dvema letoma — vendarle z njihovo dejavnostjo še zdaj ne morejo biti povsem zadovoljni. Izjema je samo murskosoboški klub samoupravljalcev, ki je najaktivnejši in se je ves čas temeljito ubadal poleg družbenopolitičnega izobraževanja delegatov in novospredanih delavcev v organizacijah združenega dela še z vrsto konkretnih vprašanj iz samoupravne prakse. Zlasti pa so se uveljavile številne okrogle mize o povsem konkretni problematiki, ki so jih pripravili v posameznih delovnih okoljih. saj so prite-

gnile širši krog zaposlenih. In kar je pomembno — vseskozi jim je namreč stal ob strani občinski svet zveze sindikatov, ker je klub samoupravljalcev oblika dela tega sveta, o čemer je jasna opredelitev z zadnjih kongresov zveze sindikatov. In kot ugotavljajo v Murski Soboti, so dokaj uspešno rešili prostorski problem v sodelovanju s tukajšnjo delavsko univerzo, pa tudi glede financiranja delovanja kluba samoupravljalcev ni nikakršnih zatikanj.

Tako spodbudnih rezultatov pa ne bi mogli pripisati tudi ostalim klubom samoupravljalcev v Pomurju, saj je dosežena praksa jasno pokazala, da je bila aktivnost klubov samoupravljalcev v mnogočem odvisna od angažiranosti predsednika skupščine oziroma izvršnega odbora. V začetku je

bila sicer aktivnost precejšnja, saj ni manjkalo zagnanosti, toda pozneje je le-ta zvodenela, predvsem na račun ponekod šibke pomoči družbenopolitičnih organizacij, zlasti občinskih svetov zveze sindikatov, pogrešali pa so tudi večjo navzočnost zveze komunistov in socialistične zveze. V takšni situaciji seveda tudi medobčinski svet zveze sindikatov ni mogel opraviti do potankosti svoje usklajevalne vloge v tem procesu. Med poglavitnimi ovirami za živahnejše delovanje klubov samoupravljalcev je prav gotovo tudi vprašanje ustreznega financiranja. Zbrano članarino so zagotovili dovolj denarja za redno funkcioniranje klubov samoupravljalcev, problem pa je nastal takrat, ko so prešli na zagotavljanje sredstev s pomočjo svobodne menjave dela. Še vedno v mnogočem nedorečen program v večini organizacij združenega dela glede aktivnosti na tem področju namreč ni mogel prispevati k večji uveljavitvi klubov samoupravljalcev. Morda pa bo res treba bolj razmisliti o možnostih, da bi potrebna sredstva dobili s pomočjo članarine sindikalne organizacije?

Kako si drugače zamišljati dejstvo, da ponekod, kot na primer v Ljutomerski občini, še vedno niso našli prave vsebine dela za klub samoupravljalcev, s čimer niso mogli vse doslej pritegniti k sodelovanju pretežnega dela članstva osnovnih organizacij zveze sindikatov. Znano pa je, da morajo klube samoupravljalcev sestavljati tako predstavniki vseh subjektivnih sil kot delavci iz temeljnih organizacij združenega dela in delovnih

skupnosti, da bi uspešneje kot doslej lahko uresničevali zastavljeni program dela. Tega pa očitno ne primanjkuje, če se samo ozremo na aktualno problematiko uresničevanja politike gospodarske stabilizacije in intenzivne priprave na bližnji tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije!

Vse to izhaja tudi iz usmeritev za delovanje klubov samoupravljalcev v letošnjem letu, ki morajo dati poudarek tistim aktivnostim, ki bodo zlasti prispevale k nadaljnjemu razvoju samoupravljanja in krepitevi materialne osnove dela, k uveljavitvi doseženih rezultatov in pozitivnih izkušenj, da bi lažje odpravljali probleme, ki zavirajo nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov. To pa pomeni, da bodo v okviru klubov samoupravljalcev lahko še bolj kot doslej uveljavili združevanje delavcev iz združenega dela, ki bodo na neposreden način lahko izmenjali izkušnje o najbolj žgočih vprašanjih iz samoupravne prakse. Da ne bi ostalo le pri besedah, bodo poslej pri predsedstvih občinskih svetov zveze sindikatov v Pomurju zadolžili enega izmed članov za kontinuirano spremljanje dela klubov samoupravljalcev. To je še zlasti pomembno v sedanjem trenutku, ko se pospešeno pripravljajo na tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije in je nujno tesnejše povezovanje s posameznimi koordinacijskimi odbori. Predvsem zato, ker je treba še v večji meri mobilizirati delavce za odpravljanje določenih pomanjkljivosti, ki se pojavljajo v konkretnih delovnih okoljih.

M. Jerše

Pred mladimi še vrsta nalog

Člani predsedstva občinske konference zveze socialistične mladine v Murski Soboti so na zadnji seji obravnavali vrsto aktualnih vprašanj s svojega področja. Najprej gre za program dela občinske konference in njenih organov v obdobju od aprila do septembra letošnjega leta, ki je dokaj podrobno opredeljen v sprejetem operativnem načrtu dela v prihodnje.

Tako bodo aprila namenili največjo pozornost organiziranju in izvedbi štafete mladosti ter praznovanju v mesecu maju, obenem pa se bodo intenzivno vključili v priprave na tretji kongres samoupravljalcev Jugoslavije in opravili vrsto oblik družbenopolitičnega izobraževanja mladih, kot je načrtovana mala politična šola in podobno. Maj bo potekal v znamenju evidentiranja vodstev za mladinske delovne akcije, sprejemanja v zvezo socialistične mladine in dvodnevnega pohoda po poteh narodnoosvobodilnega boja.

Tudi junijski program je zelo pester, kajti izvedli bodo med drugim problemsko konferenco o marksistični vzgoji in izobraževanju, družbenopolitičnem usposabljanju in idejnopolitičnem delu mladih, hkrati pa bodo pripravili brigade pred odhodom na mladinske delovne akcije širom domovine in se vključili v postopek evidentiranja vodstev za nosilce individualnih funkcij OK ZSMS. V juliju bodo ocenjevali delo kluba mladih, sprejeli analizo uresničevanja stališč in sklepov problemske konference o družbenoekonomskem položaju mlade generacije, v avgustu bo potekalo usposabljanje mladincev-prostovoljcev teritorialne obrambe, septembra je na vrsti priprava in izvedba volilno-programске konference, pregledali pa bodo tudi uspešnost mladinskih brigad na številnih akcijah. Razen tega gre za kopico stalnih nalog, kar bo zahtevalo angažiranost slehernega mladince. Ob tej priložnosti so sprejeli tudi sklep o podelitvi priznanj mladim družbenopolitičnim delavcem in mentorjem ter najboljšim OO ZSMS ob akciji pobiranja sladkorne pese in referendumu.

M. Jerše

INVALIDI IZ GORNJE RADGONE PREDLAGAJO

Invalidi — delegati v SIS

V invalidskem društvu v Gornji Radgoni so v letošnjem mednarodnem letu invalidov sprožili več aktivnosti. Predvsem zahtevajo — predlagali so namreč doslej že ničlikokrat — da bi moralo biti društvo, spričo posebnega programa in nalog, uvrščeno med družbene organizacije. Moralo bi dobiti delegatska mesta v skupščinah in organih tistih samoupravnih interesnih skupnosti, kjer sodelujejo — ali bi jo vsaj lahko — problematiko invalidov. Recimo v zdravstvu, socialnem skrbstvu in invalidsko-pokojskanskem zavarovanju. Svoje mesto bi naj tudi našli v invalidski komisiji, komisiji za rehabilitacijo, izobraževanje, zaposlovanje in še kje. Sploh pa predlagajo, da bi morali invalidne osebe veliko enakopravneje obravnavati pri vključevanju v družbenopolitično, a tudi gospodarsko življenje občine.

Br. Žunec

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Ob večji proizvodnji boljši dohodek

Tudi v tovarni mlečnega prahu v Murski Soboti dokaj ugodno ocenjujejo lanske rezultate gospodarjenja, saj so nekateri pokazatelji celo bistveno višji od slovenske grupacije mlečno—predelovalne industrije. To zlasti velja za dohodek na delavca, ki je v prvih devetih mesecih leta 1980 znašal v omenjeni grupaciji 273,289 dinarjev, soboska tovarna mlečnega prahu pa je beležila kar 672.174. dinarjev; to pomeni celo 246-odstotni indeks. Podobno je tudi glede čistega dohodka na delavca, ki je še večji za nadaljnjih 7 indeksov. Še posebej pa so zadovoljni s celotnim prihodkom, ki se je v lanskem letu povzpela na več kot 421,17 milijona dinarjev oziroma za 46 odstotkov več kot leto poprej. V istem obdobju se je dohodek povečal za 37 odstotkov, čisti dohodek za 13 odstotkov, za sklade pa so namenili 10 odstotkov več sredstev kot leta 1979.

Prav tako ugotavljajo, da je v tem času porasla tudi produktivnost, ki je bila v preteklem letu 103,44 odstotka, čeprav se število zaposlenih ni spremenilo (145 delavcev). Zanimivo je, da so dosegli precej visok neto osebni dohodek na delavca, saj se je gibalo okrog 9230 dinarjev mesečno, kar je za 22 odstotkov več kot leto poprej. Pri tem je treba upoštevati nočno delo ter delo ob praznikih in nedeljah. Spodbudni premiki so doseženi predvsem v količinski proizvodnji. Tako so v letu 1980 proizvedli milijon 970 tisoč litrov mleka, 125.800 litrov smetane, 797 ton masla, 230 ton kondenziranega in evapuriranega mleka, 3250 ton mleka

v prahu, 40 ton jajc v prahu in 20 ton čaja in kave — ekstrakta.

In kako kaže z gospodarjenjem v letošnjih prvih dveh mesecih? Direktor tovarne mlečnega prahu ABC Pomurka Ljubomir Deškovič nam je zatrdil, da bo letos nekoliko slabše kot v preteklem letu, ker beležijo v začetku letošnjega leta za okrog 10 odstotkov manj odkupa mleka v primerjavi z istim obdobjem lan-

skega leta. Zato bodo tudi finančni rezultati nižji kot so bili v letu 1980. Na tako zmanjšani odkup mleka je vplivalo predvsem, kot ugotavljajo, neugodno lansko leto in pa korigiranje odkupnih cen mleka, ker so v republiki zavračevali do meseca decembra 1980 zvišanje cen. Šele takrat so namreč uredili kolikor toliko stimulatивно odkupno ceno mleka.

M. Jerše

GORNJA RADGONA

V ZNAMENJU VSTAJE

Tudi v gornjeradgonski občini se bo letos zvrstilo več pomembnih praznovanj in prireditev. Osrednji poudarek bodo posvetili mednarodnemu letu invalidov in 40-letnici vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti, v tem okviru pa na dostojen način obeležili 40-letnico ustanovitve OF Slovenije, praznik dela in še posebej slovesno dan mladosti. Osrednja proslava bo 25. aprila v Gornji Radgoni. Kot prejšnja leta bodo po vseh krajevnih skupnostih goreli kresovi, na predvečer prvega maja pa bodo v vseh večjih krajevnih centrih tudi baklada.

Za že tradicionalni pohod ob mejnikih revolucije so tudi letos izbrali 6. junij, nosilec te pomembne manifestacije pa bo — tako kot domala vseh prireditev — občinska konferenca ZSMS. Na dostojen način bodo v tem delu Pomurja počastili 4. julij, dan borca, 15. avgust, dan graničarjev in seveda dan mrtvih, dan republike in dan JLA.

Še tri pomembne dogodke velja omeniti. Najprej, da bo 30. aprila v Radencih otvoritev dijaškega doma poklicne gostinske šole, da bo v času od 28. do 29. avgusta republiško tekmovalno oradev Slovenije — nosilci tekmovalstva so zadružna zveza Slovenije, svet za tehnično kulturo in občinska konferenca ZSMS Gornja Radgona — in da bo od 15. do 18. oktobra potekal program ob prazniku občine Gornja Radgona.

B. Žunec

Regijsko posvetovanje o klubih samoupravljalcev

ZLASTI O PRAKSI DELITVE PO DELU

Tematske razprave o izkušnjah v organizacijah združenega dela

Ko so na nedavnem regijskem posvetu o delovanju klubov samoupravljalcev v Murski Soboti, ki ga je pripravil medobčinski svet zveze sindikatov za Pomurje, razpravljali o njihovi usmeritvi, so nakazali vrsto rešitev za poživitev raznih oblik delovanja. Poleg priprav na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, kjer morajo klubi v sodelovanju s koordinacijskimi odbori v občinah najti skupni interes, so tu zlasti vprašanja uresničevanja politike gospodarske stabilizacije, sprejemanje srednjeročnih in letnih planov, nič manjšega pomena pa ni tudi uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela.

O slednjem je sprejela vrsto stališč tudi druga konferenca Zveze sindikatov Slovenije, ki je poudarila vlogo in naloge organizacij in organov zveze sindikatov pri uveljavljanju načela delitve po delu v neposredni samoupravni praksi. Le-ta namreč zavezujejo sindikalno organizacijo, da ne nehno krepi zavest delavcev pri uveljavljanju njihovega samoupravnega družbeno-ekonomskega položaja ter rasti osebnega in družbenega standarda, kar je odvisno od večje produktivnosti dela in smotrne gospodarjenja z

družbenimi sredstvi. To pomeni, da je pravica delavcev do razpolaganja z dohodkom neposredno povezana z njihovo odgovornostjo za smotno gospodarjenje s sredstvi in prispevkom slehernega delavca k ustvarjanju dohodka.

Zato bodo klubi samoupravljalcev v posameznih pomurskih občinah v prihodnje organizirali številne tematske razprave, na katerih bodo delavci izmenjali probleme in izkušnje pri uresničevanju konkretnih vprašanj iz organizacij združenega dela. Te razprave pa morajo klubi samoupravljalcev pripraviti karseda dobro, saj je treba zlasti opredeliti določena vsebinska vprašanja, kar bi naj opravili v dogovoru z združenim delom. Ob tem pa je pomembno določiti širok krog udeležencev, da bi se z dobrimi rešitvami seznanili tudi ostali zaposleni, članom kluba samoupravljalcev pa bo takšna razprava vsekakor pripomoček za konkretnije reševanje žgočih problemov na področju delitve po delu in rezultatih dela, kar bodo lahko prenesli tudi na druga področja gospodarske in negospodarske dejavnosti združenega dela.

M. Jerše

čini, in sicer s samoupravnim sporazumom o združevanju in uporabi sredstev za financiranje programov in planov krajevnih skupnosti za obdobje 1981—85. Po tem sporazumu, katerega podpisniki so iz petih krajevnih skupnosti, šestih delovnih organizacij, po eden pa je iz vrst obrtnikov, občinske konference SZDL, občinskega sindikalnega in izvršnega sveta, združujejo sredstva za investicijska dela po prednostnem redu, vzdrževanje komunalnih objektov in naprav, sofinanciranje dejavnosti ljudske obrambe in družbene samozaščite in zagotavljanje pogojev za delovanje družbenopolitičnih, družbenih organizacij in društev, predvsem po krajevnih skupnostih. Delavci organizacij združenega dela združujejo znesek sredstev v višini 0,40 odstotkov na osnovo bruto osebnega dohodka po osnovi, ki je bila obračunana v preteklem letu, delavci pri zasebnih obrtnikih pa bodo v obdobju 1981—85 namenili za te potrebe 300 dinarjev.

Razdelilni ključ je naslednji: 70-odstotni delež poprečno ugotovljenega zneska po zaposlenem delavcu v družbenem sektorju oziroma 70-odstotni delež od zneska delovnih ljudi v obrtnih in podobnih dejavnostih gre na žiro račun tiste krajevske skupnosti, kjer ima delavec stalno prebivališče, 30-odstotni delež pa je namenjen za solidarnostno prelivanje za skladnejši razvoj manj razvitih krajevnih skupnosti, gre pa na poseben zbirni račun »za krajevske skupnosti občine Gornja Radgona.«

V omenjenem sporazumu so opredeljeni tudi kriteriji razvitosti za krajevno skupnost in določila, ki podrobneje opredeljujejo naloge odbora podpisnikov samoupravnega sporazuma. Zdj gre predvsem za to, da se ta odbor tudi v resnici sestane, kajti vseh 41 tozdov v občini ga je sprejelo ali skupaj 5950 delavcev.

Br. Žunec

Bratske vezi slovenskega in srbskega naroda

V novi galeriji kulturnega centra v Murski Soboti so minuli petek odprli razstavo »Bratske vezi slovenskega in srbskega naroda«, ki jo je pripravil Muzej ljudske revolucije iz Ljubljane v sodelovanju z drugimi muzeji iz Slovenije in Srbije. V prvem delu razstave je predstavljena nasilna izselitev slovenskih družin v Srbijo, njihov sprejem pri tamkajšnjih družinah in skupna borba za osvoboditev, v drugem delu pa je predstavljen čas od leta 1961, ko so bile bratske vezi med obema narodoma potrjene z vlakom bratstva in enotnosti. Del razstave, ki jo je pripravil Pokrajinski muzej iz Murske Sobotice, pa prikazuje stike in sodelovanje med pobratenima občinama Paračin in Murska Sobotica. Na slovesnosti ob otvoritvi razstave, ki jo je omogočila OK SZDL Murska Sobotica, je nastopil dekliški pevski zbor iz Maribora (na fotografiji). Foto: Albert A.

MURSKA SOBOTA

Dogovor o akcijah

Na zadnji razširjeni delegatski seji občinskega odbora Rdečega križa v Murski Soboti so med drugim razpravljali o »Tednu varstva okolja«, ki bo od 20. do 27. aprila in katerega namen je likvidacija divjih odlagališč ter zbiranje sekundarnih surovin. Dogovorili so se, da se bo organizacija Rdečega križa vključila v akcijo s svojimi člani, zlasti pri zbiranju papirja. Delegati so tudi sprejeli predlog Radenske za akcijo nadaljnega zbiranja steklenic Radenske po solah, vendar pa so pri tem ugotovili, da se je v akcijo vključila trgovina, ki odkupuje steklenice radenske, zato je teh manj na terenu.

Na delegatski seji so tudi obravnavali fluorografsko akcijo, ki bo v soboški občini od 6. aprila do 5. maja letos. V akcijo bodo vključeni vsi občani, starejši nad 39 let, istočasno pa bodo ob fluorografiranju tudi merili krvni pritisk. Organizacija Rdečega križa bo dala v javnost obvestila o poteku akcije z letaki. Aktivisti Rdečega križa pa bodo zbirali prostovoljne prispevke za humanitarne organizacije. Na seji so tudi ocenjevali realizacijo akcije Nič nas ne sme presenetiti in ugotovili, da poteka tečaj nege bolnika na domu.

F. M.

ŠPORT

II. ZVEZNA ROKOMETNA LIGA

POLET-KVARNER 25:33

V prvem spomladanskem kolu tekmovanja II. zvezne rokometne lige za moške sta se v Varaždinu srečali ekipi Kvarnerja iz Reke in Poleta iz Murske Sobotice. Po pričakovanju so slavili gostje iz Reke, čeprav so se Sobočani v prvem polčasu dobro upirali. Prepričljivo zmago pa so si gostje zagotovili v finišu. Gole za Polet so dosegli: Benko 7, Katona 6, Horvat 5, Merčnik 4, Makovec 2 in Kozelj 1. Sodila sta Ček in Hauptman iz Ljubljane.

V naslednjem kolu gostuje Polet na Reki, kjer se bo srečal z ekipo Zameta.

ROKOMET - SLOV. LIGA - ŽENSKE

POLANA-DRAVA 16:14

V prvem spomladanskem kolu slovenske rokometne lige za ženske je ekipa Polane prijetno presenetila. Premagala je solidno ekipo Drave iz Ptuja in tako osvojila dragoceni točki. Gole za Polano so dosegli: Žižek 4, Hozjan I. 4, Hozjan II. 3, Toplak 2, Raščan, Puklavec in Fujs po enega. Sodila sta Povalej iz Celja in Lužar iz Petrovca.

KOŠARKA - II. SLOV. LIGA

ŠENTJUR-POMURJE 71:69

V prvenstveni tekmi druge slovenske moške košarkarske lige je ekipa Pomurja iz M. Sobotice doživela poraz v Šentjurju. Sicer pa je bilo srečanje dokaj izenačeno. Koše za Pomurje so dosegli: Fujs 22, Marinič 16, Titan 13, Rajbar 8, Gorvat 6, Štihec 2 in Fišer 2. Sodila sta Gregorič iz Velenja in Žabjak iz Ljubljane.

V naslednjem kolu igra Pomurje s Kovinarjem v Štorkarju.

JUDO

Fajhtinger in Kisilak v državni reprezentanci

V Budvi bo 3., 4. in 5. aprila letos veliko mednarodno tekmovanje za pokal Jugoslavije v judo, na katerem bodo sodelovale reprezentance Sovjetske zveze, Kitajske, Nemške demokratične republike, Poljske, Madžarske, Bolgarije, Tunisa in Jugoslavije. V reprezentanci Jugoslavije sta tudi člana soboškega Partizana Franc Fajhtinger in Kisilak v kategoriji do 60 kg in Danijel Kisilak v kategoriji do 65 kg. To je vsekakor lepo priznanje za mlada in nadarjena judoista iz Murske Sobotice.

VELIKA POLANA

Ustanovili bodo športno društvo

Na nedavnem letnem občnem zboru rokometnega kluba Polana iz Velike Polane v okviru katerega deluje tudi nogometna sekcija so ob prisotnosti številnih članov in predstavnikov TKS Lendava in KS V. Polana ugodno ocenili dosedanje delo. Kljub nekaterim težavam s katerimi se srečujejo dosegajo zadovoljive rezultate tako rokometne sekcije, ki sodeluje v republiški ligi kakor tudi nogometaši v drugi občinski ligi Lendava. Največji problem predstavljajo obiski rokometarjev na treningih, kajti zaradi šolanja in drugih delovnih obveznosti jih s težavo obiskujejo. Če bi uspeli ta problem rešiti bi prav gotovo tudi uspehi bili vidnejši. Sicer pa imata za razvoj rokometu v Veliki Polani največji zaslugi Jože Vogrinec in Martin Hajdinjak, ki žrtvujejo veliko prostega časa. Večje uspehe bi lahko dosegli tudi nogometaši, če bi imeli lastno igrišče, tako morajo vse tekme odigrati v gosteh. Zato bodo vsak dinar v tem letu namenili za izgradnjo nogometnega igrišča pri novi osnovni šoli. Sicer pa so se zavzeli zato, da je potrebno čimprej ustanoviti strelsko sekcijo, v kratkem pa nameravajo tudi organizirati odbojkarški turnir za memorial Jožeta Kelenca. Poudarili so tudi, da bi bilo potrebno razmisliti o ustanovitvi športnega društva v Veliki Polani, ki bi združila vse sekcije in klube.

Štefan Prša

NAMIZNI TENIS

Dvojna zmaga Cvena

Na občinskem prvenstvu pionirjev in pionirk v namiznem tenisu ljutomerske občine je sodelovalo šest ekip pionirjev in tri ekipe pionirk. Največ uspeha so imeli mladi igralci in igralkice iz Cvena, ki so v obeh konkurencah osvojili prvo mesto. Prijetno presenečenje pa so pripravili Bučkovci, ki imajo v svojih vrstah perspektivnega igralca Bežana.

Rezultati — pionirji: Cven II—Stročja vas 5:1, I. Cankar—Bučkovci 1:5, Cven I.—Cven II. 5:0, Bučkovci—Križevci 5:1, Cven I.—Bučkovci 5:1. Vrstni red: 1. Cven I, 2. Bučkovci, 3. Cven II, 4. Križevci, 5. I. Cankar Ljutomer, 6. Stročja vas.

Rezultati — pionirke: Bučkovci—Cven I:5, Križevci—Bučkovci 5:1 in Cven—Križevci 5:1. Vrstni red: 1. Cven, 2. Križevci, 3. Bučkovci.

T. Ficko

Nogometaši KPŠ iz Maribora, ki so na nedavnem turnirju v malem nogometu, ki je bil v telovadnici Mure v Murski Soboti med 36 ekipami osvojili prvo mesto.

Tekst: Drago Jaklič, Foto: D. Posavec

TELESNOKULTURNA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

Opozorili na nekatere aktualne probleme

Delegati skupščine telesnokulturne skupnosti Murska Sobotica so na zadnjem zasedanju med drugim obravnavali realizacijo programa dela za lansko leto, hkrati pa tudi smernice za nadaljnje delo.

Ugotovili so, da so v soboški občini dokaj uspešno realizirali zastavljene naloge in dosegli pomembne uspehe tako na področju športne rekreacije kakor tudi tekmovalnega športa. To je vsekakor re-

zultat načrtnega dela in vedno večjih prizadevanj telesnokulturnih delavcev. Trenutno se v soboški občini ukvarja s telesno kulturo okrog 16.000 občanov ali 23 odstotkov celotnega prebivalstva, s čimer se lahko pohvali redkokatera občina v naši državi. To je zlasti pomembno zato, ker so bili vsi ti uspehi doseženi v dokaj skromnih razmerah in predvsem z amaterskim kadrom.

Na seji skupščine so tudi

izpostavili nekaj aktualnih problemov, ki so v zadnjem obdobju prisotni in ki zavirajo hitrejši razvoj telesne kulture. Tako je bilo poudarjeno, da bi morale občinske zveze telesnokulturnih organizacij v Ljutomeru, Radgoni in Murski Soboti čimprej sklicati problemsko konferenco, na kateri bi obravnavali sklajene odnose notraj medobčinske nogometne zveze Murska Sobotica. Dokaj kritično so tudi spregovorili o zavlačevanju

izgradnje športno-rekreacijskega centra v Murski Soboti, kajti Projektivni biro v Murski Soboti še vedno ni izdelal načrtov, kar je podražilo gradnjo od prvotnih 1,5 milijona dinarjev na 6 milijonov dinarjev. Tudi dodatno zbiranje sredstev od združenega dela za ekipe, ki so se uvrstile v višje tekmovanje, ni bilo realizirano, kot je bilo dogovorjeno, zato TKS v prihodnje ne bo sodelovala pri takih dogovorih. Poleg tega pa tudi ekipe, ki sodelujejo v višjem tekmovanju, ne dosegajo željenih rezultatov, zato bi morali njihove rezultate podrobneje analizirati. Sicer pa so na skupščini izrekli priznanje delovnemu kolektivu tovarne Mura iz Murske Sobotice, ki je pokazal veliko razumevanja pri zdravstvenih pregledih športnikov, ki se opravljajo v njihovi ambulanti. S tem pa je bil rešen zelo pereč problem. Poudarili so tudi, da bi morali v prihodnje več skrbí nameniti zimskošportni rekreaciji in uveljaviti nekatere nove oblike kot so pohodi po poteh NOB in drugi, pri čemer pa bi morali sodelovati tudi mladinska in borčevska organizacija. Ugotovili so tudi, da so v lanskem letu namenili za izgradnjo 16 telesnokulturnih objektov 3.330.000 dinarjev in izsolali 80 amaterskih strokovnih delavcev.

Feri Maučec

II. ONL LENDAVA

Rezultati — 12. kolo

Pince:Mostje 0:6
Piramide:Panonija 2:6
Bistrica:Črenšovci 1:1
Polana:Lakoš 0:1
Zvezda:Nedelica 1:1
Žitkovci:Odranci 1:2
Borba je bila prosta

Panonija	11 9 1	1 45:18 19
Odranci	12 9 1	2 48:22 19
Mostje	11 8 1	2 35:12 17
Borba	11 7 2	2 35:22 16
Črenšovci	11 5 2	4 25:20 12
Lakoš	11 5 2	4 21:20 12
Nedelica	11 4 3	4 30:21 11
Polana	11 4 2	5 34:27 10
Bistrica	11 3 3	5 21:24 9
Zvezda	11 3 2	6 12:42 8
Žitkovci	11 2 2	7 18:24 6
Pince	11 2 1	8 11:37 5
Piramide	11 0 0	11 9:55 0

M. Jerše

OKROGLA MIZA

Planiranju in dohodku

V okviru priprav na kongres samoupraviteljev je bila v prostorih delovne organizacije Pomurski tisk v Murski Soboti okrogla miza na temo »Plani in dohodek«, ki jo je pripravil tukajšnji klub samoupraviteljev. Okrogla miza, ki

jo je vodil Milan Koren, direktor centra za razvoj in marketing pri SOZD ABC Pomurka, se je v bistvu omejila le na končne faze planiranja — torej sprejemanja planskih dokumentov in ciljev gospodarskega razvoja v tem srednje-

ročnem obdobju.

V razpravi so poudarili, da mora biti soodvisnost med planom in dohodkom, s katerim se meri uspešnost organizacije združenega dela, znatno bolj poudarjena kot doslej, kajti le tako bo moč v večji meri preseči odtujenost delavcev od družbenoekonomskih pogojev za doseganje dohodka. Zlasti je pri tem pomembna navzočnost delavcev pri razpolaganju z ustvarjenim dohodkom. Zato je bistvenega pomena, kot so poudarili v razpravi, da se vsi deli združenega dela dejansko povežejo v sinhronizirano celoto, kjer je za zdaj še dosti pomanjkljivosti.

Na ta problem so opozorili tudi ob obravnavi sporočila 3. kongresu samoupraviteljev Jugoslavije, ki so ga pripravili zaposleni v SOZD ABC Pomurka z naslovom »Uveljavljanje dohodkovnih odnosov v kmetijstvu od primarne proizvodnje do končne prodaje«. Ravno reprodukcije celote v sozdu so po njihovem mnenju osnova za uresničevanje dohodkovnih odnosov v tem proizvodnem procesu. Z realnejšim planiranjem pa bo možno v prihodnje bolj obvladovati tržne zakonitosti in cenovne relacije, pri čemer pa bo treba čimprej doseči prestrukturiranje gospodarstva, da bi odpravili večjo uvozno odvisnost.

Izkušnje na tem področju, ki so jih posredovali predstavniki SOZD ABC Pomurke, Panonije, Kontraktor-Pomurja in drugih kolektivov, bodo vsekakor dobra osnova za nadaljnje planiranje in povezovanje na dohodkovnih odnosih v različnih delovnih okoljih.

IZ LENDAVE

Na delegatski osnovi

Nov zakon o socialnem skrbstvu nalaga, da mora biti to pomembno področje organizirano na delegatski osnovi. O tem so razpravljali pred nedavnim na seji skupščine skupnosti socialnega skrbstva v Lendavi in sklenili, da iniciativni odbor čim prej pripravi reorganizacijo ter delegatsko oblikuje oba zbor budoče skupščine. V skladu z določili zakona o socialnem skrbstvu bodo v lendavski občini ustanovili center za socialno delo, čigar naloga bo strokovno opravljanje preventivnega socialnega dela in usposabljanje socialnih delavcev v krajevnih skupnostih. Na seji skupnosti socialnega skrbstva so med drugim razpravljali še o izvršitvi plana skupnosti v lanskem letu, o finančnem načrtu za letos ter o valorizaciji preživilin in prispevkov občanov k storitvam socialnega skrbstva v letošnjem letu. Skupnost je potrdila tudi dogovor o temeljnih družbenega plana občine za obdobje 1981 do 1985.

Jani D.

Pestre oblike izobraževanja

Na problemski seji občinske konference ZSMS Lendava so razpravljali o idejnopoličnem izobraževanju in marksiistični vzgoji mladih v občini. Pri organiziranju najrazličnejših oblik izobraževanja je v večini primerov prevladovala najaktualnejša družbenopolitična tematika, manj pa je bilo izobraževanja v smislu osvajanja širših teoretičnih spoznanj. Mladi so zadovoljni tudi s pestrostjo izobraževanja, pa tudi z množičnostjo, vendar pa bi želeli, da se izobraževanje pomeni in da nekatere teme obravnavajo v vseh družbenopolitičnih organizacijah in ne posamezno. V bodočem programu družbenopolitičnega izobraževanja se bodo posebej danim slabostim izognili, v izobraževanje pa bodo vključili še več mladih, zlasti v osnovnih solah in tistih, ki delujejo v družbenih organizacijah in društvi. Na seji občinske konference ZSMS so obravnavali še poročilo o delu občinske konference in njenih organov ter opravili nadomestne volitve za člane predsedstva. Za novega sekretarja so izvolili Marjano Žerdina.

Jani D.

Pesem z delovišč bo znova odmevala

Mladina iz vseh krajev Jugoslavije je začela 1. aprila 1946. leta graditi mladinsko progo Brčko—Banovići. Ta dan si je pozneje izbrala za dan mladinskih delovnih brigad. Mladinske delovne akcije pa segajo že v narodnoosvobodilni boj. Tako so mladinci Bosanske Krajine že leta 1942 želi žito za borbe in s tem postavili skromne temelje velikim povojnim delovnim zmagam mladine. Prvi progi je leta 1947 sledila železniška proga Šamac—Sarajevo, potem Jablaniška hidrocentrala, novi Beograd, avtomobilska cesta Zagreb—Beograd, Ljubljana—Zagreb in Beograd—Djevdjelija kot prva sodobna cesta, ki povezuje vso državo.

LANSKOLETNI USPEHI SPODBUJAJO

Tudi letos bo brigadirski pesem odmevala na številnih mladinskih delovnih akcijah širom naše domovine, na katerih bo sodelovala tudi pomurska mladina. Lanskoletni rezultati na zveznih, republiških, lokalnih in drugih akcijah so vsekakor močna spodbuda za doseganje še boljših uspehov v tem akcijskem letu. Kot pomembna oblika delovanja mladih v našem družbenoekonomskem razvoju, pri nadaljnjem razvijanju socialističnega samoupravljanja, krepitve bratstva in enotnosti, graditvi socialistične zavesti, izobraževanja in vzgoje — morajo mladinske delovne akcije biti sestavni del planskega in tekočega razvoja.

To je treba imeti nenehno pred očmi, kajti delovne akcije so hkrati pomembna oblika delovanja mladih v gospodarskem razvoju naše države, še posebej v današnjem času, ko si na vseh področjih prizadevamo za ustalitev gospodarstva. Zato se zveza komunistov in zveza socialistične mladine še posebej zavzemata, da bodo mladinske delovne akcije dejansko postale trajna oblika aktivnega sodelovanja mladih generacij v našem družbenoekonomskem razvoju.

Ni dvoma, da so tudi mladi Pomurci v preteklem obdobju dosegli mnoge vidne rezultate na področju mladinskega prostovoljnega dela. Številna priznanja, trakovi in plakete so zgovoren dokaz, da mladi rod koraka po poti svojih vrstnikov, ki so v povojnih letih z ramo ob rami z mladimi iz vse Jugoslavije pomagali pri obnovi porušene domovine. Pa poglejmo v posamezne pomurske občine:

V gornjeradgonski občini so se brigadirji s svojim delom, podobno kot drugje, vsekakor izkazali. Mladinska delovna brigada Janko Jurkovič—Jovo, ki so jo ustanovili leta 1977, se je doslej udeležila štirih republiških mladinskih delovnih akcij, in sicer na Kozjanskem, v Posočju, Brkinih in Slovenskih goricah, kjer je požela vrsto pohval ne samo za delo na trasi in udarništvu, ampak tudi priznanja za udejstvovanje v raznih interesnih dejavnostih. Pred lanskoletnim odhodom na MDA »Slovenske gorice 80« so radgonski brigadirji vihteli krampe in lopate na lokalni akciji »Negova 80«. To 14-dnevno akcijo sta že tretjič organizirali občinska konferenca zveze socialistične mladine v Gornji Radgoni in krajevna skupnost Negova ob finančni pomoči delovne organizacije Avtoradgona. 40-članska MDB Janko Jurkovič—Jovo se je lotila priključnih izkopov vodovoda, prekrili so streho spodnjega dela Negovskega gradu, uredili okolico novozgrajenih objektov in opravili vzdrževalna dela pri bazenu na Negovskem jezeru. Pri tem so brigadirji opravili okrog 4500 normnih delovnih ur, akcija pa je bila udarniška, saj je vsako popoldne delala vsaj ena skupina. Izkazala pa se je tudi pionirska četa.

Brigadirsko vzdušje in prijateljstvo jih je vodilo še na republiško mladinsko delovno akcijo »Slovenske gorice 80«, kjer so v tretji izmeni pomagali pri izgradnji vodovoda, v udarniških dnevih pa pri urejanju cestnih bankin v krajevnih skupnostih Grajena in Desternik v Slovenskih goricah. Navzlic napornemu delu so bili delovni rezultati dokaj visoki, saj je največja norma znašala več kot 186 odstotkov. Ob vrnitvi so ugotovili, da so močnejši za deset udarnikov in šest kandidatov za sprejem v zvezo komunistov. Ob tem velja omeniti, da so se mladi iz gornjeradgonske občine udeležili še nekaterih akcij, ki so jih organizirale ostale tri pomurske občine. Tako so sodelovali na zveznih mladinskih delovnih akcijah »Kolubara 80«, »Sarajevo 80« in na republiških akcijah »Goričko 80« in »Bohinj 80« ter na akciji pomurske mladine na Madžarskem. Poudarjajo pa, da je bilo odlično tudi informiranje o akcijah, in sicer z brigadirskimi bilteni in glasili.

Dogovori o izvedbi skupnih akcij v zvezi z evidentiranjem brigadirjev že vrsto let predstavljajo kašipot nadaljnega dela na mladinskih delovnih akcijah, čemur posvečajo posebno pozornost tudi v murskosoboški občini. Pravočasna priprava potrebnega propagandnega gradiva, kot so razstave, filmi, parole, bilteni in drugo, je pripomogla k spodbujanju večjega zanimanja za mladinsko prostovoljno delo, kar je moč podkrepiti z uspešnimi rezultati iz lanskega leta. Skupno je na dveh zveznih in eni republiški mladinski delovni akciji sodelovalo kar 144 brigadirjev (od tega 50 deklet). Razen tega pa so se udeležili tudi akcij v okviru skupnih regijskih brigad, in sicer šest brigadirjev na Madžarskem in 10 brigadirjev v Bohinju, en brigadir pa je sodeloval v mladinski delovni brigadi na Češkem.

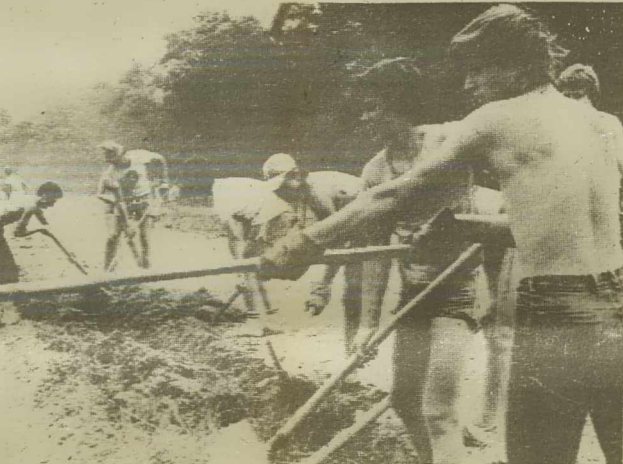
Tako je MDB »Bratstvo—enotnost« Paračin—Murska Sobota opravljala dela na Savi in v Sremski Mitrovici ter pri izkopu jarkov v okolici termoelektrarne Obrenovac, kjer je največje jugoslovansko gradbišče. 26 brigadirjev iz murskosoboške občine se je tudi tokrat izkazalo na vseh področjih brigadirskega življenja, čeprav je bila brigada precej mlada. Navzlic manjšim fizičnim zmogljivostim pa so z dosežki na delovišču pristali na visokem drugem mestu. Ali niso nova trdna prijateljstva, ki se nadaljujejo s pismi in srečanji brigadirjev iz pobratenih mest, najpomembnejša? MDB »Stefan Kovač—Marko« je na MDA

»Jahorina 80« delala s 54 brigadirji, katerim trdne volje niso mogli streti niti slabši delovni in bivalni pogoji, kar je oteževalo udejstvovanje v različnih interesnih dejavnostih. Dokaz za to so osvojena vsa udarnišva, kakor tudi izredno udarnišvo, pridružila pa se je še druga najboljša ocena v izmeni.

MDB »17. oktobra«, ki je štela 39 brigadirjev in brigadirjk, pa se je udeležila MDA »Kobansko 80«. Brigada je urejala spominski dom na Županku, kopala obcestne jarke in jarke za melioracijo. Delo na trasi so brigadirji dobro opravili, kar velja tudi za angažiranost v interesnih dejavnostih. Številna priznanja in trak akcije prav gotovo potrjujejo uspeh te brigade. Ob tem pa moramo omeniti tudi enodnevne akcije mladih iz murskosoboške občine, ki so jih v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine organizirali skozi celo leto. Med drugim so mladi pomagali pri gradnji in popravilu cest, gasilskih in vaških domov, rekreacijskih objektov, vaških vodovodov... Mnogi so se udeležili tudi udarniških akcij na republiški mladinski delovni akciji »Goričko 80«. Razveseljive rezultate pa je dosegla tudi stalna brigada »Dane Šumenjak—Miran«, v katero so bili vključeni mladi iz krajevne skupnosti Mačkovi. Okrog 50 mladih je sodelovalo pri gradnji vodovoda v Otovcih, gradnji ceste Pečarovci—Bodonci in na udarniških akcijah na Goričkem.

SODELOVALI TUDI NA MADŽARSKEM

Tudi v lendavski občini so nadvse zadovoljni z rezultati lanskoletnega prostovoljnega dela mladih. Tako je 55 brigadirjev sodelovalo na zvezni mladinski delovni akciji »Bratstvo—enotnost« v Paračinu pri gradnji avtoceste, in sicer v drugi izmeni. Tam so dobili vsa možna priznanja, poleg tega pa so bili v okviru skupne mladinske brigade, sestavljene iz vseh mladih, ki so sodelovali na tej veliki solidarnostni akciji jugoslovanske mladine, predlagani za najvišje priznanje — plaketo Veljka Vlahovića, ki je na-

DELO MLADIH ROK — Smo v času, ko v vseh štirih pomurskih občinskih konferencah zveze socialistične mladine potekajo pospešene priprave na letošnje mladinske delovne akcije.

grada za izjemne dosežke na trasi in v interesnih dejavnostih. V letu 1980 je potekala tudi enomesečna občinska mladinska delovna akcija na speedway stadionu pri Petišovcih, kjer je 50 mladih brigadirjev iz lendavske občine pomagalo pri obnavljanju tega pomembnega športnega objekta. Pri tem so se jim pridružili tudi mladi iz sestavljene organizacije združenega dela Gorenje, ki so sestavljali skoraj polovico celotne mladinske delovne brigade.

Občinska konferenca zveze socialistične mladine iz Lendave pa je bila organizator tudi nadvse uspešne regijske mladinske delovne brigade, ki je delala v sosednji Madžarski. Tam so prejeli najvišje priznanje — zastavico Komunistične mladine Madžarske. Nekaj brigadirjev pa je lansko leto sodelovalo tudi v sklopu pomurske delovne brigade v Bohinju. Vsekakor je zanimivo omeniti, da so imeli v letu 1980 v lendavski občini celo okrog 50 enodnevnih mladinskih delovnih akcij, ki so jih pripravile osnovne organizacije zveze socialistične mladine. Na njih so se mladi zlasti lotili urejanja poti in očiščevalnih akcij, ki so naletele na zelo pozitiven odmev v javnosti. Kot ugotavljajo, je iz leta v leto vse večje zanimanje za mladinsko prostovoljno delo, kar dokazuje tudi napredek pri organiziranju mladinskih delovnih brigad. Sprito tega že resno razmišljajo, da bi prihodnje leto ustanovili še eno mladinsko delovno brigado, pri čemer je zlasti veliko zanimanje za pionirsko brigado.

Ljutomerčani so poslali prvo brigado na delovno akcijo leta 1978, in sicer je bila to njihova prva samostojna mladinska delovna brigada, ki je dobila ime po Janku Ribiču iz Cezanjevca, padlem borcu NOB. Seveda so se brigadirji iz ljutomerske občine že prej udeleževali številnih akcij, vendar ne tako organizirano in skupno, kot je bilo to na zvezni mladinski delovni akciji v Posočju. V povprečju zelo mlada brigada je namreč dosegla zelo lepe uspehe in rezultate. Mladinska delovna brigada Janko Ribič se je izkazala tudi na zvezni delovni akciji v Titovih Užicah v SR Srbiji, imenovani »Kadinjača 79«. Tu so brigadirji delali štiri tedne pri izkopu jarkov za vodovod in pri ureditvi memorialnega kompleksa Kadinjača, kjer je med NOB padel delavski bataljon v spopadu s sovražnikom, ko je ta prodiral v Titovo Užice, da bi uničil vrhovni štab s tovarišem Titom. Prav na tem kraju spopada so ljutomerski brigadirji pomagali pri gradnji spomenikov, pri čemer so se tudi izkazali, saj so med drugim dobili tudi priznanje SR Srbije in trak akcije. Ob tem velja omeniti, da je s tem mestom pobratena ljutomerska občina, kar se kaže v dobrem sodelovanju na različnih področjih.

V lanskem letu je brigada Janko Ribič sodelovala na republiški mladinski delovni akciji »Kras 80«. Delali so pri izkopu jarkov za vodovod. Za svojo aktivnost in prizadevnost so na akciji prav tako prejeli več priznanj, trak akcije, pred kratkim pa tudi najvišje priznanje Zveze socialistične mladine Slovenije za najboljšo mladinsko delovno brigado na omenjeni akciji. Razen udeleževanja na republiških mladinskih delovnih akcijah pa vsako leto pred odhodom organizirajo tudi lokalne delovne akcije, kjer mladi delajo v eni izmed krajevnih skupnosti v ljutomerski občini. Običajno so to enodnevne ali pa tudi večdnevne akcije, da se mladi že pred odhodom na večjo mladinsko delovno akcijo spoznajo med sabo. Hkrati spoznavajo brigadirske navade, red in disciplino ter dolžnosti, skratka — že tu dobijo predstavo, kakšen je delovni dan brigadirja na akciji.

IN KAJ PRIPRAVLJAJO ZA AKCIJSKO LETO 1981?

Občinska konferenca zveze socialistične mladine iz Gornje Radgone bo poslala svoje brigadirje na republiško mladinsko delovno akcijo »Bela krajina« 81 v tretjo izmeno od 19. julija do 8. avgusta, razen tega pa bodo v Negovi že četrto organizirali lokalno mladinsko delovno akcijo, kjer bo sodelovala domača brigada. V sklopu priprav na ti dve večji akciji pa bodo pripravili še več enodnevnih in dvodnevnih lokalnih mladinskih delovnih akcij. Omeniti velja še to, da bo nekaj brigadirjev iz gornjeradgonske občine sestavljalo regijsko brigado na mladinskih delovnih akcijah »Bohinj 81« in »Madžarska 81«, hkrati pa bodo deset brigadirjev izmenjali s pobrateno brigado »Petar Drapšin« iz Mladenovca in domačo Janko Jurkovič—Jovo. Zato so dokaj zgodaj začeli evidentirati brigadirje, ki jih bodo za tem že vključili v raznovrstne aktivnosti za priprave na odhod na mladinske delovne akcije.

Podobna situacija je tudi v murskosoboški občini, kjer so nadvse načrtno začeli evidentirati brigadirje za letošnje mladinske delovne akcije. Temu so namenjeni tudi razgovori v osnovnih organizacijah zveze socialistične mladine, kjer podrobneje predstavijo pomen in vlogo prostovoljnega dela v mladinskih vrstah, kakor tudi ustanovitve stalne mladinske delovne brigade v murskosoboški občini. Sicer pa se bodo mladinke in mladinci v letošnjem letu udeležili številnih enodnevnih in večdnevni akcij ter akcij lokalnega, republiškega in zveznega značaja. Brigadirski pesem mladih Sobočanov bo v letu 1981 odmevala na delovišču republiške mladinske delovne akcije na Kobanskem v prvi izmeni od 28. junija do 18. julija ter na dveh zveznih akcijah: »Sava« v SR Hrvatski v avgustovski tretji izmeni in »Kozjansko« v drugi izmeni od 4. julija do 1. avgusta. Prav v tem času potekajo tudi pogovori o možnostih sodelovanja mladih na eni izmed mladinskih delovnih akcij v sosednji Madžarski, brigadirji iz murskosoboške občine pa se bodo pridružili tudi mladim iz ostalih pomurskih občin na kateri izmed njihovih delovnih akcij.

To načrtujejo tudi v lendavski občini, kjer nadvse zavzeto evidentirajo brigadirje za posamezne mladinske delovne akcije doma in v drugih predelih naše domovine. Tako se bo 55 brigadirjev stalne mladinske delovne brigade »Ljudska pravica«, ki je doslej požela že vrsto vidnih uspehov, letos udeležilo zvezne mladinske delovne akcije v Novi Gradiški. Gre za drugo izmeno v času od začetka do konca meseca julija. Mladi Lendavčani bodo tam pomagali pri urejanju avto ceste. Že nekaj časa pa poteka tudi evidentiranje brigadirjev za delovno akcijo na Madžarskem, kjer bo sodelovala regijska brigada, organizator pa je tokrat občinska konferenca zveze socialistične mladine iz Ljutomerja. Za konec letošnjega junija pa predvidevajo deset- do dvajsetdnevno občinsko mladinsko delovno akcijo, ki bo zelo dobra priprava za akcije republiškega, zveznega in mednarodnega značaja. Evidentirajo namreč tudi mlade za mednarodno delovno akcijo na Slovaškem, kjer bo delala republiška mladinska delovna brigada.

Člani mladinske delovne brigade Janko Ribič iz Ljutomerja se bodo letošnjega julija odpravili na republiško MDA »Brkini 81«, ki bo trajala 21 dni. Odhod brigade bo 19. julija, vrnitev pa 10. avgusta. Dela bodo potekala pri izkopu jarkov za vodovod, popravilu cest in podobno, brigada pa bo štela okrog 40 brigadirjev. OK ZSMS pa je tudi nosilec delovne akcije na Madžarskem, kjer bo sodelovala pomurska brigada. Kot poudarjajo, so vse priprave na letošnje delovne akcije že stekle, saj so nadvse zadovoljni s sedanjim evidentiranjem brigadirjev, ki se jih je doslej prijavilo že 50. Naredili so bistven premik naprej, obenem pa so pristopili k novemu načinu pridobivanja sredstev za razvoj mladinskega prostovoljnega dela. Samoupravni sporazum o razvijanju mladinskega prostovoljnega dela je namreč v ozdih naletel na vso podporo.

Mladim iz Pomurja se torej obeta zares pestra izbira, saj bodo lahko sodelovali na mladinskih delovnih akcijah zveznega, republiškega in lokalnega značaja. Spoznavanje novih krajev in ljudi, sklepanje novih poznanstev in trajnih prijateljstev pa dovolj zgovorno priča v prid tako zastavljenega prostovoljnega dela mladih, kjer imajo ravno mladinske delovne akcije še kako pomembno vlogo.

Pripravil: M. Jerše

Pri zbiranju podatkov so sodelovali: Franc Pelc (Gornja Radgona), Milan Skledar (Murska Sobota), Andrej Ščavničar (Ljutomer) in Anton Balazek (Lendava).

dopisniki so zabeležili

KVIZ TITO — REVOLUCIJA — MIR

Člani marksističnega krožka na KŠC v Rakičanu so organizirali kviz TITO — REVOLUCIJA — MIR. Ekipe so sestavljali po trije učenci iz vsakega razreda. Gradivo zanj je bilo objavljeno v Mladini in je zajemalo zgodovinske dogodke od leta 1941 do danes. Prvo mesto je osvojil Stanko Sraka, drugo Alojz Vrzal, tretje mesto pa si delita Igor Zupančič in Nada Ravnjak. Trije najboljši bodo zastopali šolo na občinskem tekmovanju.

Nada Ravnjak

Delovno turistično društvo

Na občnem zboru so se sestali tudi člani Turističnega društva Gradišče v Slovenskih goricah. Pregledali so delo, ki so ga opravili v lanskem letu in začrtali program za letošnje aktivnosti. Veliko so govorili o prireditvi imenovani Kmečki praznik, ki je lani niso pripravili, a se trudijo, da bi postala tradicionalna. Na njej prikazujejo kmečke običaje in pripravijo razstavo živine.

Udeležba na zboru je bila zadovoljiva, poleg članov so prišli tudi predstavniki ostalih društev in družbenopolitičnih organizacij. Razveseljivo je, da imajo veliko mladih članov.

Stalne krvodajalske akcije

V Gradišču je delovno tudi društvo Rdečega križa, katerega člani so se pred kratkim sestali na občnem zboru. Pregledali so lanske aktivnosti in sestavili program za letošnje. Društvo ima velike zasluge za organizacijo krvodajalskih akcij, in sicer pripravijo vsako leto dve taki akciji. Udeležili pa se jih vedno veliko krajanov. Ob tej priliki so nekaterim krvodajalcem izročili tudi priznanja.

Janez Lorber

GRADIŠČE V SLOVENSKIH GORICAH

Težave stanovalcev

Na razširjenem sestanku so se pred kratkim zbrali stanovalci družbenih stanovanj in spregovorili o pomanjkljivostih. Te so opazne zlasti v starejših stanovanjih, kjer tudi niso urejeni okolje, požarna varnost in odvoz smeti. Stanovanjska skupnost v Lenartu bo morala imeti za poslopja v Gradišču več posluha.

Janez Lorber

GORNJA RADGONA

NOVO VODSTVO

Krajevna konferenca SZDL Gornja Radgona je na nedavni problemski konferenci razpravljala o delegatskem sistemu v krajevni skupnosti v Gornji Radgoni. Ugotovili so, da je sam sistem zelo dobro zasnovan, toda žal nekateri delegati jemljejo stvar premalo resno in zaradi tega se dogaja, da v nekaterih delegacijah stvar ni bistveno drugačna, kot je bil prejšnji odborniški sistem. Zaradi tega so sklenili, da je potrebno za nove volitve v prihodnjem letu že sedaj pričeti s temeljitimi pripravami in predlagati takšne delegate, ki bodo voljni delati. Na konferenci so se dotaknili tudi problemov hišnih svetov, ki v Gornji Radgoni praktično ne delajo, saj se stanovalci v družbenih stanovanjih vse premalo zavedajo svojih obveznosti. Tako ti niso niti enkrat v preteklem letu bili sklepni na zborih stanovalcev. Dotaknili so se tudi problema komunalne ureditve Gornje Radgone.

Na konferenci so izvolili za novega predsednika krajevnega SZDL Gornja Radgona Staneta MAUKO, ker je dosedanjí predsednik Milan NEKREP prevzel nekatere druge funkcije. Za sekretarja pa so izvolili Ferija VUKAJIČA.

Pričakovati je, da bo krajevna konferenca SZDL Gornja Radgona pod novim vodstvom v predvolilnem obdobju zelo delavna.

Franci Klemenčič

Cesta potrebna popravila

Težave s slabimi cestami imajo skorajda povsod, tudi v Gornji Radgoni ni nič boljše. V zelo slabem stanju je cesta, ki pelje do gostilne Pri mostu. Uničujejo jo tudi tovornjaki Kmetijskega kombinata, ki po njej vozijo do šampanjske kleti. Morda bi za začetek zasuli z gramozom največje jame.

Jože Kaučič

KNJIGE ZA ŠOLARJE

Končno so se tudi učenci slovenskega dopolnilnega pouka v Buchenu — najmlajšega tovrstnega oddelka v ZR Nemčiji — obogatili z zbirko slovenskih knjig. V idiličnem mestecu sredi odenwaldskih holmov, kjer živi blizu 100 prekmurskih rojakov, je pred kratkim obiskal slovensko dopolnilno šolo pod vodstvom Dore Švagan konzul Franc Šebjanič iz Mannheimja.

Ob pozdravu predsednika lokalnega kluba naših občanov, ki so na začasnem delu v tujini Gustava Smodiša in ob prisotnosti staršev, je konzul Franc Šebjanič spregovoril o pomenu tiskane slovenske besede ter v imenu jugoslovanskega konzulata v Mannheimu in jugoslovanskega kulturno-informacijskega centra iz Stuttgarta učencem slovenskega dopolnilnega pouka predal zbirko slovenskih otroških knjig ter slikanic.

Intimno slovesnost so popestrili najmlajši s pesmijo in deklamacijami v slovenskem jeziku.

Učenci slovenskega dopolnilnega pouka so s svojim programom ob nedavnem praznovanju 8. marta navdušili prisotne jugoslovanske občane in nemške goste na čelu z županom mesta.

N. Š.

KAPCA

OBSEŽNE NALOGE

Člani Gasilskega društva Kapca so na letni konferenci pregledali realizirane naloge ter si zadali obširen program dela za letošnje leto. Pravijo, da bodo letos nabavili nove paradne uniforme, ustanovili pionirsko gasilsko desetišno. Lotili se bodo popravila ostrešja na gasilskem domu, izkopali dva vodnjaka, pregledali dimnike v vasi. Udeležili se bodo sektorskih in drugih tekmovanj. Kupili bodo tudi nekaj cevi, gasilske ročnike in drugo gasilsko opremo. Da bi vse te akcije izpeljali, predvsem iz finančne plati, bodo pripravili dve gasilski veselici.

J. Žerdin

GORENJE-VARSTROJ LENDA VA

NOV POLET MLADIH

Mladi v delovni organizaciji Gorenje-Varstroj v Lendavi so imeli programsko-volilno konferenco, na kateri so samokritično ocenili delo v preteklem mandatnem obdobju.

Koordinacijski svet ZSMS v Varstroju pravi, da vsega še zdaleč niso realizirali. Kljub temu, da so si v minulem mandatnem obdobju prizadevali, da bi celotna aktivnost oživila. V nekaterih mladinskih organizacijah, ki delujejo v okviru KS ZSMS, jim ni uspelo združiti mlade v enotno mladinsko organizacijo. Mladi v posameznih osnovnih organizacijah ZSM se češče izgovarjajo, da so preobremenjeni z drugim delom. Potem ko so začeli evidentirati mlade v nova vodstva, so jim pri njihovem delu pomagale družbenopolitične organizacije, predvsem sindikat in ZK. Na konferenci so med drugim sprejeli smernice programa za naslednje mandatno obdobje in izvolili novo vodstvo. Poslej bo Koordinacijski svet ZSMS v Gorenje-Varstroju v Lendavi vodil Ciril Cigut: Med akcijami so na konferenci izpostavili boljše obveščanje mladih o vseh aktivnostih in akcijah, ki potekajo v delovni organizaciji in izven. Da se ne bi nit obveščanja pretrgala, so na konferenci sklenili, da bodo občasno izdajali bilten Vesti mladih.

J. Žerdin

PETIŠOVCI

Adaptacija gasil- skega doma

Člani Gasilskega društva Petišovci so na letni konferenci dokaj kritično ocenili delo v minulem letu. Lotili so se adaptacije oziroma dozidave dodatnih prostorov h gasilskemu domu, vendar še del do danes niso začeli. Udeležili so se tudi vaj. Za letošnje leto so si zadali naloge, da bodo ustanovili pionirsko desetino in enoto gasilcev v vasi Petišovci koloniji. Sodelovali bodo na vajah in izkopali protipožarne vodnjake. Ob sodelovanju krajevnega skupnosti bodo adaptirali gasilski dom. Zavezali so se, da bodo delo pocenili predvsem z udarniškim akcijami.

J. Ž.

UČENCI SO NASTOPALI

Glasbena šola v Murski Soboti je imela prejšnji teden svojo spomladansko interno glasbeno produkcijo. Pridni učenci so pokazali prizadevnost njihovih učiteljev in lepo zaigrali na harmonike, klavir ter piščali, manjkale so le kitare in violine.

V mali dvorani glasbene šole je bil obisk skromen, vendar bi z boljšo obveščenostjo o prireditvi lahko dali našim najmlajšim več priznanja za njihov trud in spodbudo za še večje prizadevanje v glasbeni vzgoji.

P. Kuzmič

TURNIŠČE

Mladi in kmetijstvo

Preteklo soboto je Medobčinski svet ZSMS za Pomurje, skupaj s konferenco mladih v kmetijstvu pri občinski konferenci ZSMS Lendava, v Turnišču organiziral medobčinsko kvizno tekmovanje mladih združnikov Pomurja. Sodelovale so ekipe OK ZSMS Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona, ki so odgovarjale na vprašanja iz poljedeljstva in travništva, živinoreje, sadjarstva, strojništva, hranilno kreditne službe in kmetijske zakonodaje. Največ pravih odgovorov so vedeli mladi združniki — člani ekipe iz Ljutomera, in tako osvojili prvo mesto. Omenjena ekipa se bo udeležila republiškega tekmovanja „Mladi in kmetijstvo“. Ni pomembno kdo je zmagal oziroma kdo je bil najboljši, pravijo mladi, veliko pomembnejše je, da se čim širši krog mladih, ki se ukvarja s kmetijstvom, pridobi kar največ teoretičnega znanja, ki ga bodo lahko s pridom uporabljali pri vsakodnevnem delu.

Člani kulturno umetniškega društva „Štefan Raj“ iz Turnišča pa so poskrbeli za kulturni program.

J. Žerdin

Požarno varstvo

V Planiki. TOZD tovarna obutve v Turnišču, namenja posebno pozornost preventivnemu delovanju na področju požarne varnosti. Tako so 20. marca pripravili za 620 zaposlenih predavanje in praktični prikaz gašenja z ročnimi gasilnimi aparati. Istočasno pa strokovnjaki pod vodstvom tov. Franca Maliha iz Kranja vsakih šest mesecev pregledajo vse nastavljene gasilne aparate. Tako načrtno delo se jim bogato obrestuje, požari so redki, če pa se že pojavijo pa znajo zaposleni takoj in pravilno ukrepati ter se tako izogniti večji nesreči.

Š. P.

LEDAVA

Ohranitev revolucionarnih tradicij

Komisija za splošni ljudski odpor in družbeno samozasčito ter za ohranitev revolucionarnih tradicij pri občinski konferenci ZSMS Lendava je sprejela akcijski program dela za prvo polovico leta.

V januarju so izdelali oceno obrambnih dokumentov v osnovnih organizacijah ZSM, sprejeli so program za tekmovanje »Odličje 22. december«, vključili in ocenili so delo mladinskih organizacij z akcijo NNNP. Evidenciali so mladince — prostovoljce — teritorialce. V februarju je bil predviden obisk vodstev osnovnih organizacij ZSM na karavlah JLA, dogovor o izvedbi pohoda po poteh Prekmurske brigade. Ocenili so izvajanje nalog iz družbenega dogovora o varstvu in vzdrževanju spomenikov in obeležij iz NOV.

V tem mesecu bodo izdelali program dela za aktivne ZSMS v enotah teritorialne obrambe poskrbeli za usmerjanje mladine v vojaške poklice in šole ter v šolo rezervnih vojaških starešin. Ocenili bodo tudi razširjenost revije »Obramba«. Težišče dela komisije bo v aprilu. Takrat bodo na vseh ravneh množične akcije »Nič nas ne sme presenetiti«. Mladinci, ki skrbijo za ohranitev revolucionarnih tradicij, bodo učencem po osnovnih šolah lendavske občine razlagali pomen in vlogo mladih pri obrambni vzgoji mladega kadra. Tradicionalna vzgoja mladincev — prostovoljcev — teritorialcev pa bo mlade na nekaj dnevnem usposabljanju mlade še dodobra združila. Izveden bo še pohod po poteh Prekmurske čete.

J. Žerdin

ABC Pomurka — Veletrgovina „Potrošnik“ Murska Sobota — TO Preskrba na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja TO Preskrba z dne 25. 3. 1981

objavlja prosta dela in naloge REFERENTA ZA SPLOŠNO- PRAVNE ZADEVE

Pogoji: za dela in naloge referenta za splošno-pravne zadeve se zahteva višja šola pravne, upravne ali organizacijske smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Veletrgovina „Potrošnik“ M. Sobota, TO Preskrba, Arhitekta Novaka 2.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

SIS ZA KOMUNALNO IN CESTNO DEJAVNOST ZA OBMOČJE OBČINE LJUTOMER po 15. členu odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnimi zemljišči v občini Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja števil. 20/78) razpisuje

JAVNI NATEČAJ

ZA ODDAJO KOMUNALNO UREJENIH STAVBNIH ZEMLJIŠČ

in sicer:	1. parc. št. 2717/3 in 2698/4	v izmeri 834 kv. m
	2. parc. št. 2717/14 in 2626/4	v izmeri 798 kv. m
	3. parc. št. 2717/13 in 2626/3	v izmeri 942 kv. m
	4. parc. št. 2717/12 in 2626/6	v izmeri 942 kv. m
	5. parc. št. 2729/5	v izmeri 524 kv. m
	6. parc. št. 2729/7	v izmeri 526 kv. m
	7. parc. št. 2717/20	v izmeri 1125 kv. m
	8. parc. št. 2717/1	v izmeri 962 kv. m
	9. parc. št. 2698/11 in 2717/18	v izmeri 724 kv. m
	10. parc. št. 2698/10	v izmeri 582 kv. m
	11. parc. št. 2698/6, 2708/3 in 2705/2	v izmeri 983 kv. m
	12. parc. št. 2698/7	v izmeri 709 kv. m
	13. parc. št. 2698/8 in 2717/22	v izmeri 788 kv. m
	14. parc. št. 2717/2	v izmeri 863 kv. m

za gradnjo družinskih stanovanjskih hiš za ceno 50.- din za m² zemljišča in 78.000.- din stroškov komunalne ureditve.

Vse parcele se nahajajo v katastrski občini Ljutomer.

Pogoji natečaja:

1. Natečaja se lahko udeležijo pravne osebe s sedežem v SFRJ in državljani SFRJ osebno ali po zastopniku s pismenim pooblastilom.

2. Natečaj je usten in bo v petek 10. aprila 1981 ob 12. uri v sejni sobi SIS gospodarskih dejavnosti občine Ljutomer, Ljutomer, Ormoška 3/II, soba št. 1.

Interesenti morajo pismeno prijaviti udeležbo na natečaju najpozneje v četrtek 9. aprila 1981 do 12. ure v prostorih SIS za komunalno in cestno dejavnost občine Ljutomer, Ormoška 3/II Ljutomer.

Prijavi je potrebno priložiti potrdilo o vplačani varščini, ki znaša 10 odstotkov od cene komunalno urejenega stavbnega zemljišča.

Varščina se vplača na žiro račun skupnosti št. 51930-662-29567.

3. Steje se, da je natečaj uspel, če se za posamezno zemljišče prijavi vsaj en ponudnik.

4. Najugodnejši ponudnik je tisti, ki ponudi najvišjo odškodnino za kvadratni meter stavbnega zemljišča. Najugodnejši ponudnik je dolžan plačati odškodnino za komunalno opremljeno stavbno zemljišče v roku 10 dni po podpisu pogodbe s katero pridobi pravico uporabe na zemljišču. Če ni plačana odškodnina v tem roku, se šteje, da ponudnik odstopa od pridobljenega stavbnega zemljišča.

5. Varščina najugodnejšega ponudnika se poračuna s stroški priprave in izvedbe javnega natečaja ter stroški zazidalnega načrta, ostanek varščine se upošteva kot predplačilo odškodnine za pridobljeno stavbno zemljišče. Varščina zapade v korist žiro računa SIS za komunalno in cestno dejavnost za območje občine Ljutomer, če je najugodnejši ponudnik odstopil od ponudbe, ko je že uspel na javnem natečaju. Ponudnikom, ki na natečaju ne bi uspeli, se varščina vrne.

6. Rok za pričetek gradnje na zemljišču iz tega natečaja je najpozneje v enem letu od pridobitve pravice uporabe. Če ni pričetka gradnje v roku enega leta od pridobitve pravice uporabe se šteje, da ponudnik odstopa od pridobljenega stavbnega zemljišča.

7. Stroški priprave stavbnega zemljišča za gradnjo, stroški priključitve objektov na komunalne naprave in objekte bremenijo investitorja.

8. Vsa pojasnila v zvezi z razpisom javnega natečaja so na voljo vsem interesentom v pisarni SIS za komunalno in cestno dejavnost občine Ljutomer, Ormoška 3/II, soba št. 4, od 6. do 14. ure. Ljutomer, 25. 3. 1981

SIS ZA KOMUNALNO IN CESTNO
DEJAVNOST ZA OBMOČJE OBČINE
LJUTOMER

Največ je bilo kovačev

Drugače je bilo nekoč kot danes: kmečki človek ni samo obdeloval zemljo, temveč je predvsem v zimskem času popravil in izdeloval orodje. Če ni bil najbolj priročen za takšna opravila, je imel nekoga v sosesčini ali med sorodniki, ki je bil takšen, kot so trdili za nekega mojega nekdanjega sovaščana: imel je sekuro, žago in „rezn stol“, pa je kar sam napravil kmečki voz. Danes temu pravimo bolj konjičkarstvo kot pa potreba. To omenjam zato, ker bi bilo sicer težko razumeti, da sem naletel med leti 1750 in 1900 samo na dva poklicna kolarja. Namreč šele po letu 1750 najdemo v matičnih knjigah tudi zaznambe poklicev. Sledil sem jim po rojstnih knjigah, kar pomeni, da kakšnega obrtnika nisem zasledil, kajti bili so tudi takšni, ki so se ustalili v nekem kraju le za nekaj let, ne da bi se jim rodil v tem času otrok, potem pa so „s usibuhom za kruhom“ odšli drugam, ali pa so bili celo samski. Takšni potujoči obrtniki so bili včasih močno v navadi.

Okrog leta 1785 so bili kovači: Pihlarič v Vučji vasi, Šalamun v Stari Novi vasi, Šmidl in Reiner v Veržeu. Dobri dve do tri desetletja kasneje: Rep v Logarovcih, Rampaher na Grabah, Cirer, Reiner in Frank v Veržeu, Korošec in Ključarovič, Verbainšak, Tomažič in Reitman v Križevcih, Žitek v Lokavcih, Paltauf in Pavlič v Iljaševcih in Bohanec v Stari Novi vasi. V štiridesetih in šestdesetih letih preteklega stoletja so bili na območju omenjenih krajevnih skupnosti naslednji kovači: Gala v Borecih, Štiber v Šalincih, Korošec in Verbainšek v Križevcih, Lederhaus v Stari Novi vasi, Filipič in Šostarič v Lokavcih, Sunčič v Iljaševcih, Osterc v Veržeu. Nato od 70 let do konca stoletja: Donža v Iljaševcih, Čurin v Križevcih, Karba v Ključarovič, Kramberger, Fekonja in Rajh v Lokavcih, Prikl v Iljaševcih, Kovačič na Grlavi, Lederhas na Grabah, Lasbaheer v Bučevcih, Horvat in Katančič v Veržeu.

Med 1780. in 1800. letom sta bila samo dva lončarja in sicer Lah v Gajševcih in Karnih v Križevcih. V prvi polovici prejšnjega stoletja: Reitman v Križevcih, Hanič v Veržeu, Kolar v Logarovcih in Zemljič v Vučji vasi. Po letu 1850: Reitman in Čirič v Križevcih (slednji se je najbrž poročil z Reitmanovo hčerko, ker sta oba stanovala v isti hiši – to je tam, kjer je stala kasneje Zamudova hiša), Zdravec v Banovcih, Skalič v Logarovcih in Strah v Veržeu.

Do leta 1800 so znani le štirje tkalci: Konc, Hiki in Verbainšak v Križevcih ter Kelemina v Bučevcih. V prvi polovici prejšnjega stoletja: Bohanec v Iljaševcih, Budja v Logarovcih in Zapla v Veržeu. Med letom 1850 in 1900 sta bila dva tkalca: Saboti in Šuplaj v Veržeu.

LJUDJE SO SE RADI SHAJALI V GOLIBAH

Naši predniki, predvsem iz krajev bliže Mure, so v preteklem stoletju najbrž radi zahajali v golibe. To so bile gostilnice v gozdovih ob Muri, grajene verjetno večinoma iz lesa. Tako je bil leta 1824 neki Terboša lastnik golibe „Krog in Ungarn vulgo Verbe“, že čez pet let pa je v isti golibi „Werbje in Ungarn bey Wontschen“ (Bunčani) gostilničar neki Šat. Leta

1833 zasledimo nekega Slana, ki je „Wirth in der Goliba Starovje (ali Stanovje) bey Wanofzen“ (Banovci). Ni znano kje bi lahko to bilo, po ustnem izročilu pa mi je znano, da je bila goliba nekje za

čarji: Gotscha in Weingast v Veržeu, Herbst v Borecih in Sterniša v Bučevcih (najbrž na kasnejši „Gorici“). V drugi polovici stoletja: Göntz, Schenk, Fekonja Haas in Hauptman v Križevcih, Andrejs (Andrič), Milfelner in Gajsar v Veržeu, v Lokavcih Kosi, v Borecih Jureš, v Stari Novi vasi Županič in Hanžekovič, v Bunčanih Pečuh in v Logarovcih Razlag.

ZA HIŠO IN OKROG NJE

Že v drugi polovici 18. stoletja so znani nekakšni „graditelji“, ki so postavljali hiše. Ker so bile takrat hiše zvečine lesene in ometane z blatom, so morali ti graditelji v prvi vrsti obvladati tesarska dela. Takšni „graditelji“ so bili – v zadnjih desetletjih 18. stol. na Grabah neki

lih v Borecih, Černel v Stari Novi vasi ter Lenarčič in Aleksič v Veržeu. Tu sta bila tudi dva kolarja: Kuplen in Hedžek.

Steklarja sta znana tudi samo dva. Neki Weber v Bučevcih okrog leta 1770, ki je prišel „ex Bohemia“ (Češke) in neki Veingerl, leta 1829 v Veržeu.

Tudi čevljarji niso bili preveč na gosto posejani. Leta 1788 se omenja neki Sterniša v Bučevcih, v prvi polovici prejšnjega stoletja Mulec v Iljaševcih, Plohinger v Lokavcih, Malec v Logarovcih, Piber v Veržeu. Po letu 1850 pa: Košar in Babič v Ključarovič, Pušenjak in Donža v Stari Novi vasi, Kolarič v Koričih, Novak v Križevcih ter Podgorelec, Predl, Gabcerc in Topolovec v Veržeu. Leta 1810 je zaslediti nekega Meznariča, sodarja v Križev-

„Podpisani predstojnik slavnega ključavničarskega ceha“, tako se glasi začetek učnega pisma, ki ga je ob koncu uspešne vajeniške dobe dobil vsak obrtniški pomočnik. Listina iz leta 1842 glasi na ime Franca Juranoviča, ki se je izučil ključavničarske obrti (dokument je za objavo odstopil Mirko Juranovič iz Banovec)

Hrašćico, to je v gozdu med železniško postajo v Veržeu in Krapjem.

To domnevo potrjuje tudi podatek iz mrljskih knjig za leto 1849: dne 11. 10. 1849 je bila v Križevcih pokopana Margaretha Kramberger, roj. Martisith „Eine Wirtin in der Goliba Stan(rov)je in Ungarn der Pfare Belatinzen“. Leta 1833 je bil „Wirth Goliba bey Aichdorf (Hrastje) neki Potler, v „Werbju“ pa leta 1861 neki Novak. Leta 1882 je bil „Gastwirth auf der Troppschchen Goliba in Ungarn Johann Klampfer (to je bila verjetno goliba pri Hrastju), na golibi pri Moti pa neki Bagari. Golibe so stale najbrž na desni strani glavnega Murinega toka, vendar na ozemlju, ki je spadalo pod takratno Ogrsko.

Sicer pa sta bili že v začetku prejšnjega stoletja v Križevcih dve gostilni: Recek in Nemec. Proti sredini stoletja so znani naslednji gostilni-

Shek, v Veržeu Roth, v Gajševcih Zagavec in v Bunčanih Pečuh. Po letu 1800 se omenja neki Zmazek iz Logarovca, dočim so bili Jandl iz Grlave, Narrath iz Iljaševca ter Pavlič iz Logarovca že obrtni mojstri; prva dva zidarska, tretji tesarski.

Stare kmečke skrinje nekoč niso zavržli tako kot danes pohištvo, ki ga ena sama generacija zaradi mode (pa tudi netrpežnosti) vsaj enkrat zamenja. Skrinja je šla iz roda v rod, spadala pa je med glavne dele pohištva. Zato niti ni čudno, da se pojavijo prvi mizarji šele okrog leta 1850. Od takrat izhajajo tudi tiste stare bidermajerske „babičine“ ali „prababičine“ omare, lepo narezljane in okrašene z različnimi figurami, ki danes tu in tam, brez ljudskega smisla za izročilo, samevajo v kakšnem kletnem prostoru.

Mizarji so bili Pollak v Križevcih okrog leta 1857, Got-

cih, leta 1815 Fuchsa, sedlarja v Križevcih (nekaj let pred tem v Bučevcih), Sterniša, sedlarja leta 1892 v Križevcih in Preloga, sedlarja leta 1896 v Banovcih.

Kakor je to mogoče zaslediti po matičnih knjigah, so bili številni mlinarji na mlinih, ki so stali sicer na desnem bregu Mure, doma iz Dokležovja, „z gosposčine Beltinčič“ ali iz drugih krajev v Prekmurju. Sicer pa je bilo tudi v obravnavanih krajih nekaj mlinarjev. V prvi polovici 19. stol. Ozmec na Grabah, Stajnk v Gajševcih, Vigali in Horvat v Veržeu. V letih po 1850: Zidarič in Magdič na Grabah, Zamuda in Sakačič v Križevcih ter Ivanšič, Heric, Tiplšek in Svetonja v Veržeu.

IN TRGOVCI – Z NOVCI

Najprej so bili kramarji ti, ki so zavohali, da mora

imeti kmet v nastajajočih pogojih kapitalističnega gospodarstva tudi nekaj denarja. Po letu 1850 se ne imenujejo več kramarji temveč trgovci, kar kaže na določen napredek pri trgovanju, pa tudi na to, da so si nekateri naredili lepe denarce (na pr. Hönigman v Križevcih), še več pa je bilo takšnih, ki so najbrž propadli. Po priimkih lahko sodimo, da so se trgovstva oprijeli mnogi domačini, česar ni mogoče v tolikšni meri trditi za druge poklice, kakor bomo to še videli. Kakšni so bili to trgovci nam razkrivajo njihovi vzdevki „Händler“, kar vemo, da je v narečju „handlar“, oziroma prekupčevalec. Zanimivo bi bilo slediti kako so se gospodarsko krepili ali pa propadali, toda za to v tem sestavku ni prostora. V prvi polovici 19. stoletja: Katz, Grabe, Paner, Iljaševci, Šmider, Križevci, Šanider in Hönigman prav tako Križevci, Katze, Veržeu. V drugi polovici stoletja: Zdravec, Tručl in Gotlih v Križevcih, Bones, Novak in Stajnk v Lokavcih, Babič v Ključarovič, Lederhas na Grabah, Štumpf v Bunčanih, Lebar v Vučji vasi, Rajnar „trgovec s pšenico“, Horvatič in Milfelner v Veržeu.

V Križevcih je bil okoli leta 1890 mesar Zelko, nekaj kasneje pa pek Černič, dočim sta znana v Veržeu proti koncu stoletja dva peka: Čeh in Teht. V Iljaševcih je bil okoli leta 1840 klobučar Viher, v Križevcih pa kasneje Kolarič in Vadnov.

Usnarji: v Križevcih Pogruic, v Logarovcih Kampel in Veselič, v Bunčanih Stranzel, vsi po letu 1850, dočim je usnar Brandner v Veržeu omenjen že nekaj desetletij prej. V Veržeu je bil okrog leta 1837 ključavničar Kovačič, v Križevcih pa nekoliko kasneje Veis.

VEČINOMA PRISELJENCI

Po primerjavi fonda priimkov iz matičnih knjig in v tem sestavku omenjenih obrtnikov smemo sklepati, da so se obrtniki v veliki večini priselili od drugod. Kot sem že zapisal, je prišel steklar Weber iz Češke, mlinar Sakačič je izvirjal od sv. Martina pri Monostru v Porabju, usnar Veselič iz bližine Ptujja. Kot priimke, ki jih prej ne zasledimo bi lahko navedli naslednje: Pihlarič, Frank, Tomažič, Karnih, Čirič, Hanič, Hiki, Šuplaj, Terboša, Šat, Potler, Klampfer, Bagari, Recek, Weingast, Gotscha, Herbst, Göntz, Schenk, Haas, Hauptman, Andrejs, Županič, Pollak, Aleksič, Veingerl, Mulec, Plohinger, Malec, Piber, Predl, Fuchs, Shek, Roth, Zagavec, Jandl, Narrath, Ozmec, Vigali, Zidarič, Katz, Katze, Paner, Šmider, Šanider, Hönigman, Tručl, Zelko, Černič, Čeh, Teht, Vadnov, Viher, Pogruic, Kampel, Veselič, Stranzel in Brandner.

Če bi k navedenim poklicem dodali še ranocelnike tistega časa v Križevcih in v Veržeu, učitelje in duhovščino, različne oskrbnike ter uradnike, ki so se ukvarjali s

kontrolno trgovino s soljo, kontrolno tobaka in carinike v Veržeu, potem bi dobili celovito sliko poklicne strukture tedanjega časa, včevši seveda kmeta kot daleč prevladajoči element.

Najbolj pogostni pojav poklica kovač, najbrž tudi na obravnavanem območju potrjuje dejstvo, da sta med najbolj pogostnimi slovenskimi priimki prav Kovač in Kovačič.

Zakaj je bila kovaška obrt med Slovenci in Slovani nasploh toliko čislana – to pa je že druga zgodba.

Juš MAKOVEC

stare koprive najbolj pečejo

S 4. novembrom 1954 se je začel v domačem listu oglašati Borov Štef z Jelenškega. Vam moram reči, da sta se z vujecom, našim starim znancem, prav dobro ujela. Pa dajmo najprej prednost novemu gostu, torej Borovemu Štefu.

„V Soboti san nej dugo ostao, čuo san pa, ka so po dugom časi li red napravili na okraji. Mogoče bi bilo potrebno tudi, da bi odgovorni lidje tou napravili na Kroški cesti, gde že več mesecev egipčevska kmetica saga in se lidje po večeraj eden v drugoga zaletavijejo, pa nemrejo prek mosta priiti, šteroga nega. Samo 1500 dinarov plačajo za eno sobo na Krekovi vulfici, skoro san nej mogeo vřvati, gda san pa vido, da je tou poleg avtogaraže pa san si mislo, ka gduž no zavolo toga.“

Dovolite mi tale medklic: kje vse bi bilo treba danes red narediti!

Vujec pa se je spravil nad veselice in temu podobne domače kmečke zabave. Nekako po načelu, da se „neštirni lidje čudno rado hvalljo“.

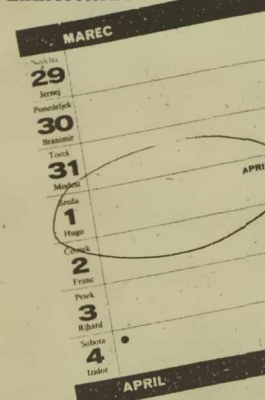
Najprej recimo „tan na visoki Gomili, ge nekši Turizen fse združene narode fküper sezavle, največ pa Sekolofcof, Pato-glafcof, Gležjacofo no Pesničarof. F cajtingah so se pohvalili, kak fajn je bilo na zadjen fküpzletavaji, samo za drugo leto naj rajši namesto nebeškega bitja na kuncu prpravijo precik dosta nebeškega cvrtja pa nérodovih no bezgovih krofof. V Bučkofcih so dumačo bitje že bole na fčista po plani prpravili. Talali so na tom-boli letošnju močno kislico – te pa se ne smemo čüdti, ka so si nazadjo pleča z grabljišči božali. Tüdi z Drakovec se je etan čülo nekšo nazarensko bobikaje, f Prcetincih pa se že dugo hvalljo z drenirajon za dirke s sekirami no z boksajon. Toto rebolucijo f keblach no pesnicah dela naša lüba sortirana šmarica – kakša veka škoda bi bila, čü bi tüdi jo začeli voziti po sveti pa dobi zäjo dosta lüčkih devic, za tote pa naše peneze no lübi mir f kučah.“

Kar priznajte, da se še danes na takihle veselicah radi, če že ne dragnejo s kakšnim žepnim „šklepacom“, pa vsaj pade kakšna gorka po plečih. Povsem po izročilu in tradiciji: s kolom iz ograje. No, ampak tistim najbolj razgretim menda znajo možje postavle kar hitro posvetiti. Sem pa tja pozno, a vendarle dobijo, kar zaslužijo.

Sicer pa, da vam zaupamo, sta se vujec in Borov Štef kar izmenično oglašala.

—brž—

OD 1. APRILA DRAŽJI CEMENT, PREMOG, ELEKTRIKA

Bodite pazljivi. Lahko je prvoaprilski potegavščina.

GRADIŠČE V SLOVENSКИH GORICAH

Izvolili novo vodstvo

Turistično društvo Gradišče v Slovenskih goricah je na občnem zboru sprejelo obširen program dela za prihodnje obdobje. V letošnjem letu bodo nadaljevali s prireditvami ter začeli z drugimi akcijami, ki jih do zdaj še niso imeli v programu. Največ časa so na zboru namenili prireditvi kmečkega praznika, ki ga v lanskem letu niso organizirali, je pa prireditev tradicionalna. Kmečki praz-

nik, ki ga letos imajo v programu, je zelo zanimiva prireditev, v njega pa bodo tudi letos vključili prikazovanje starih kmečkih običajev, če bodo sodelovali še Kmetijski kombinat Lenart in drugi bodo v program vključili tudi razstavo goveje živine.

Turistično društvo Gradišče ima že čez 320 članov, med njimi pa je tudi veliko mladih: Občnega zbora so se udeležili tudi predstavniki

družbenopolitičnih organizacij in društev v kraju ter predsednik turistične zveze iz Maribora.

Na občnem zboru so izvolili tudi novo vodstvo. V njega so vključili veliko mladih, od katerih se pričakuje največ pomoči. Za novega predsednika turističnega društva je bil izvoljen Peter Leopold, za tajnika Drago Lipič in za blagajnika Katarina Oblak.

J. Lorber

KAJ BO NA KMETIH, V GIMNA- ZIJO NAJ POJDE!

Bilo je...

Kmetijo na robu vasi sta prevzela mlajša gospodarja. Delo na zemlji ju je veselilo. Kmalu sta si postavila novo gospodarsko poslopje. Potem je zrasla še nova hiša, na grunt je pritril traktor in sledili so mu drugi stroji. Seveda sta morala težko garati in se marsičemu odpovedati.

Končno sta imela vse tisto, kar sta si želela na kmetiji. Zdaj bi rada imela še otroka. Tudi to se jima je uresničilo. Celo sin se jima je rodil! Postala sta zares srečna in še bolj sta garala, saj sta vedela za koga.

Fant je doraščal. V osnovni šoli se je odlično učil in starša sta bila ponosna nanj. Kupovala sta mu samo nove stvari in nudila tako rekoč vse, kar je potreboval. Naj vendar drugi vidijo, da tudi oni imajo...

Sin je dorasel. Rad je delal na poljih in tudi doma pri živini je znal vse postoriti. To delo ga je veselilo.

Prišla je odločitev: kam po osnovni šoli? Fant ni veliko razmišljal. Najbrž bo ostal doma, si je mislil, čeprav je bil vseskozi odličnjak. Če je le bila priložnost, se je usedel na traktor ali upravljal s kakšnim drugim kmetijskim strojem. V šoli mu je poklicni svetovalec predlagal, da bi se vpisal na kmetijsko šolo. Doma je to povedal, toda starša se nista strinjala.

»Kaj, da boš vedno umazan!« sta mu dejala.

Drugi dan sta odšla k učitelju na pogovor. Dopovedovala sta mu, kakšna škoda bi bila to za sina, če bi šel v kmetijsko šolo, saj se je vendar tako dobro učil. »V gimnazijo naj pojde,« sta povedala svojo odločitev. Učitelj jima je skušal pojasniti, da bi bilo bolje zanj in tudi za njiju, če bi si sin pridobil izobrazbo za delo na usmerjeni kmetiji. Tako bi ostal doma in tudi njima bi bilo veliko lažje. Kdo bo sicer ostal na gruntu?

Toda ostala sta trdna v svoji odločitvi. Tudi sina sta prepričala, da bo lažje živel, če bo inženir ali doktor... In res. Vpisal se je v gimnazijo. Potem je šel še naprej v šolo in postal inženir. Vse bolj poredko je prihajal domov, kajti zaposlil se je v velikem mestu, se poročil in zdaj ni bilo več časa, da bi hodil pomagat staršem.

Sele zdaj sta spoznala, kako napak sta ravnala. Vse bolj sta pešala in »cvetoča« kmetija je venila...

JOŽE GRAJ

Odkar se je tudi uradno začela pomlad, se ga dnevno vsaj za dve uri zgrabi spomladanska utrujenost

IZ NOVINARSKE BELEŽKE

S spremembo do telefona

Ker v samoupravnem sporazumu o temeljih plana in razvoja PTT za naslednje srednjeročno obdobje sploh niso bile omenjene tiste krajevne skupnosti, ki so brez telefonske zveze, so delegati iz krajevne skupnosti Spodnja Ščavnica v gornjeradgowski občini, kjer so še brez telefona, vztrajali, da se to določi vnesi v sporazum. Svoj zahtevek utemeljujejo z naslednjim: Če smo v temelje petletnega plana o razvoju telefonije zapisali, da bomo število telefonskih naročnikov povečali za 124 odstotkov ali od sedanjih 4,5 na 10,1 na sto prebivalcev, potlej ni prav, da nismo bolj natančno opredelili v sporazumu tistih krajevnih skupnosti v Pomurju — po podatkih jih je šest — ki so še brez telefonske povezave. V Spodnji Ščavnici se sprašujejo, kakšna solidarnost je to in ali pri PTT ne vidijo, kakšne težave imajo prav oddaljene vasi in zaselki brez telefonov pri nujnih veterinarskih posegih, nenazadnje pa tudi na področju SLO in družbene samozaščite.

Vztrajnost se je delegatom iz Spodnje Ščavnice obrestovala. Pri PTT so njihovo, povsem umestno pripombo tudi upoštevali in jo vnesli v omenjeni sporazum. Seveda ostaja odprto vprašanje, kdaj bo telefon v tem delu gornjeradgowske občine tudi v resnici zazvonil.

B. Žunec

Popis prebivalstva pred vrati

Znano nam je, da je naše slovensko ozemlje bilo do prve svetovne vojne vključeno pod Avstro-Ogrsko. Takrat je bilo prvo štetje prebivalstva leta 1754, in to ob uvedbi davčne reforme in terezijskega katastra. Ugotoviti je hotela število hiš. Splošno štetje prebivalstva pa je bilo leta 1770 v zvezi z reformo armade, skratka v vojaške namene. Taka štetja so nato bila vsaka tri leta, zadnje je bilo leta 1850. Z letom 1857 pa so se pričeli na našem ozemlju pravi popisi prebivalstva, kakršne poznamo še danes. Popisi so si nato sledili vsakih 10 let, do 1910. leta.

Februarja leta 1921 pa je bil izveden prvi jugoslovanski popis prebivalstva. Popis je bil podoben današnjemu. Razen gospodinjstvskega lista je bila še popisnica za vsako osebo. Podatki niso bili objavljeni. Popis leta 1931 je bil v osnovi enak prehodnemu. Naslednji, ki je bil marca 1948 je dal nekaj splošnih informacij o prebivalstvu Jugoslavije po končani drugi svetovni vojni. Popis leta 1953 je za SRS pomemben, ker je vseboval tudi poseben obrazec za osebe, za nastavev registra stalnega prebivalstva v občini. Popis leta 1961 smo v SRS izvedli enako kot v vsej Jugoslaviji. V popisu leta 1971 pa smo popisniki za prebivalce dodali poseben obrazec in je rabil, za nastavev registra prebivalstva v Sloveniji. Letošnji popis pa je bil prvotno predviden kot popis prebivalstva, stanovanj in zasebnih kmetijskih gospodinjstev. V teku razprav o zakonu o popisu pa je bil naslov spremenjen, zato bo ta popis popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj. To pomeni, da bodo gospodinjstva odgovarjala na nekatera vprašanja in pri tem bodo ugotovili ali ima gospodinjstvo kmetijsko gospodarstvo. Tako bo ta popis vseboval tudi vrsto vprašanj, ki naj bi osvežila obseg in značilnosti migracijskih gibanj v državi in zunaj nje.

Franček Drvarič

Pred kratkim sta praznovala zlato poroko Štefan in Marija Korpič iz Slovenske vasi v Porabju. Rodila sta se jima 2 sinova in 2 hčerki, imata pa tudi 6 vnukov in 8 pravnukov. Na jesen življenja rada prebirata tudi naš Vestnik in poslušata radio Murska Sobota.

(J. G.)

MIŠKO KRANJEC

Strici so mi povedali

Pa saj ta prekmurska zakonska sreča vendar ni odvisna samo od tega. Očitno so mlade neveste kar zvečne srečno prespale to prvo noč. Ali pa se je tedaj in tam začel začenjal zanj majhen pekel, ki so ga nekatere počasi premagale, nekatere pa nikoli popolnoma: legale so k moškemu, ki si ga morda niso nikoli želele.

Strici so mi nekoč pripovedovali o svojih ženitvah, pripovedovala mi je tetica Filipička — »še z roko se me ni smel dotakniti... kolena sem tiščala vkup... kričala, če je kaj hotel z mano...« Nakar je celo pobegnila domov, dokler je njena mati in naša mati nista nekega večera odvedli nazaj. Nakar se je čisto spremenila. Ali pa so se jim prve noči zagrenile zaradi škripajočih postelj, ko je vsa družina spala v isti sobi.

Kakšna 'sreča' tega našega nekdanjega zamočvirjenega življenja.

Naša glasbila so v kotu sobe, kamor jih je nekdaj zanesel, ko smo mi igrali odhajajočim. Moja strica Picka pestita Tompo za obračun: koliko je nabral od onih, ki smo jim igrali po klancu. Ker tam se je pri slehernem poslednjem sprostiti razpoloženje, poslednjič je segel v žep — in že je Tompa vselej iztegnil roko, se zahvaljeval, hkrati pa spravil, kar je dobil. Toda koliko? V noči vendar nismo mogli videti. Naj sta ga strica še toliko popila, pri denarju je njuna zavest trezna.

Že po poti, ko se vračamo, se vselej prerekajo. Za ljudi se niti ne zmenita, celo mu segata v žep. Brani se in se zaklinja 'pri živem bogu', kot pravimo. a naj bi pobiral katerikoli, druga dva bi ga sumila, da goljufa.

Jaz pa — moja zavest se je čisto predramila: na klopi pri mizi, kjer so cimbale, godala z mojim basom vred, sedi Šarika. Resnična, tista s spušenimi kitami in prsih, s čudnimi očmi, ki spominjajo na Egiptčanke na starih podobah, vobče na vzhodnjaške ženske. Sedi negibno, leprsti na roki, ki jo je položila na sosednjo mizo, se mi zdi, se gibljejo nemirno, ko da igra. Njene oči me spremljajo, ko se ji bližam. Spremljajo me ko oči na kakšni počitnici... iz otroških let spomin, ko sem se bal, da bi bil sam v sobi, ker so me oči vseh svetcev spremljale ko kakšnega grešnika. In zdelo se mi je, da si nenehno nekaj prišepetavajo o meni.

»Šarika — «Morda sem rekel naglas, morda le zganil z ustnicami od same osuplosti a tudi od posebnega veselja. Hočem ponoviti glasneje, me pa prehiti kmetič, ki že ves večer prepeva, ponavlja, ne da bi dokončal, stoji pred cimbalami, celo gre z roko prek strun, kakor da jih izvablja, zapoje: Šarika, Šarika, kiss leány — «Tu se mu vedno zatakne, odrivajo ga, preglušijo, raztogotijo do cmeravosti. Tokrat se nagne k meni, z zaprosi: »Huzd rá, cigány — «Meša oba jezika, čeprav je Slovenec, so mu pa bolj pri srcu

madžarski halgatóji in čardaši. »Šarika je bila moja deklina... nekoč,« mi pripoveduje. »Zlate lase je imela — « — »Rdeče?« sem ga popravil prvič. »Odšla je po svetu Francija, Nemčija — po svetu,« nakar zapoje: » — odšla je na Štajersko, kelnar'ca bo, zavrgla je robec pa nosi krajenščak«. Naprej nikdar ne pride. Večno ta »Šarika, kiš leány« in »odšla je na Štajersko, kelner'ca bo«. Le redko se spomni gostivanje »Le hod', Marija z menov, na novi moj dom...« Toda nobene ne zapoje do kraja. Ga že kdo premoti, ali pa se razjezi, ker mu ne igramo.

Strica Stevan in Marko še vedno bodelujeta Tompo, kar na sredi sobe, ko da smo sami tu. Tompa se zaklinja na vse prekmurske načine, čemur pa flavist stric Marko vobče ne verjame. Že predobro ve, koliko tako prekmursko zaklinjanje in prisege veljajo na trgu resnice in poštenosti, celo pri mešetarih, kadar je treba slabo blago spraviti čim bolje v promet. Stric Stevan spremlja vse z duhovitim zbadljivkami o skritih žepih. Nekdo jih vleče k mizi pit. Za muziko so očitno vsi trije zgubili vso voljo, da ne govorim o kakih čustvih. Tista sanjava otožnost, ki smo jo znali prej ustvariti pri ljudeh, se je razpuhtela. Najbrž ne računajo več, da bi se mogli kaj prida zaslužiti, koliko izkušenj že imajo. »Misli, da mu bom zobstonj igral, da se bo on jok al pa drl, he? In da mu še robček posodim, da si bo brisal solze?« mi je rekel stric Marko, ko sem ga še sam spravljaj, da bi zaigrali, ker si je nekdo zaželel muzike. »Naj pije in naj poje, če ima kaj dober golt.«

»Zaigraj... Miško,« zaprosi nepričakovano Šarika po madžarsko, se me dotakne z roko, ko da bi me hotela pobožati. Ne zapoveduje ko drugi, prosi, vidim ji v očeh. Vzdigne se, z rokami se nasloni na rob cimbal. Kite ji vise med rokami, na vsaki strani glave tri skrbno: spletene vitre, spodaj sprevezane s svilnim zelenim trakom. V vame uprtih očeh je ne le nekaj skrivnostnega, temveč zares tudi nekaj vzhodnjaškega, pod temi z rjavkastimi obrvmi začrtanih, navzgor zavrtih očeh. Nekaj, česar ne moremo doumeti, dar me pa hromi v mislih. »Igraj,« ponovi prošnjo. »Gledala bom... poslušala in mislila...« Mar ni hotela reči »sanjala?« ko bi ta beseda živela med ljudmi. Ker sanjamo samo v spanju.

Igram na cimbale. Pa saj ne obvladam nobenega glasbila tako, kakor bi hotel... da bi povedal vse, kar se je nabralo in kar se še nabira v moji duši; da bi vznemiril dušo tudi drugim. Cimbale pa so še posebej, vsaj zdi se mi, glasbilo sanjarjenja, razpoloženja, neke nedoumne žalosti, včasih spet divjosti, ki znenada ko vihar izbruhne v človeku. Tega še moj stric Stevan ne zmore, čeprav je od mene spretnejši na strunah. Vendar pa se mi zdi, da on igra, kakor je povzel od drugih in tudi igra predvsem za druge. Meni pa se akordi ubirajo v moje lastno izpovedovanje, nekaj bi rad

izkričal. Morda sem že preveč ranjen, razbolel. Vse leto sem se lovil za bilko odrešenja, prihodnost pred mano ni nič svetla, kaj šele bleščeča. Rad bi zaigral, toda ne samo sebi vuteho. Ker zdi se mi, da so se tudi drugi ljudje razboleli, da so ranjeni, da potrebujejo, muzike, besede... lepote. Ker vse, kar izpoveš, ustvariš, mora najti pravi odziv pri drugih, mora nastati neko sozvočje med krikom tvoje duše in odmevom duše drugih, neko srečanje, spoznanje in zlitje v celovitost. Ti, ki igraš, pišeš, poješ, slikaš — karkoli že počneš od tega, vse mora odmevati v dušah drugih. Tvoj svet razpoloženja, tvoj svet veselja, žalosti, bolečin se mora nenehno zlivati z duhovnim, čustvenim svetom vseh ali vsaj večine ljudi. To so moje sanje, morda nadomestilo za vse, kar sem bil velikega zavrgel. Takšne so morda iz nekega občutka krivde, iz občutka dolga ljudem, ki sem se jim izneveril za njihova velika pričakovanja, ne da bi sicer vedel, zakaj sem vsemu temu našemu močvirju, tej revščini toliko dolžan. In ne da bi vedel, s čim naj poravnam ta dolg, ko še ničesar nimam. Ko sem lansko leto zapuščal zavod in s tem zavrgel poklic, ki mi ga je bilo naše močvirje določilo, sem čutil, da bom moral z nečim drugim, če ne večjim, pa vsaj enakovrednim nekaj poravnati. Ta trenutek pa so moje zmogljivosti še daleč od mojih sanj. V vseh sem nebogljjen začetnik, ki se niti še ni do kraja odločil za svoj poglavitni poklic. In naj me muzika še tako mika, sem že tako rekoč vse zamudil. V njej še komaj lahko zadoščam tej kmečki prabitnosti, ki se sprošča v revnih hribovskih ljudeh. In ki se navsezadnje sprošča tudi v Šariki, ki je prišla z onstran meje, iz meni popolnoma tujega sveta, in kamor po končanem gostivanju spet odide. Odide najbrž za vselej; zame zagotovo za vselej.

Eden kmetičev, ki najbrž ostanejo do kraja na gostivanju, stoji sredi sobe, nekoliko majav; da — samo 'nekoliko', kar me preseneča, ko ljudje še zdaj venomer pijejo, trkajo, si nazdravljajo, si dajo spet in spet igrati 'tuš' — stoji tam, se pozibava, roke mu plavajo, ko poje. Poje sebi, iz nekega svojega preobila, ali pa iz žalosti. Dva sedita za mizo, objeta okrog vratu, pijeta in mu pripevata. Spet eden v kotu s svojo »Šarika, Šarika, kiš leány«, nedokončano, ker že preide v drugo — »odšla je na Štajersko, kelnar'ca bo, zavrgla je robec pa nosi krajenščak«, nato že zapoje gostivanjsko »Le hod', Marija, z menov, na novi moj dom...«, nakar se znenada zadere proti meni: »Tuš!« Zaropotam mu na cimbale, vseeno kaj, nakar izpije poln kozarec vina.

Tudi Tompa in strica Picka so sedli k mizi, vendar od nje napol stran odbrnjeni. Prigrizujejo gibanice, pijejo, ko da so šele zdaj prišli z dolge poti lačni in žejni. Stric Stevan je zbadljiv do vseh, vsako besedo spreobrne. Ne morem razumeti, odkod mu v njegovi revščini ta večna vedrina, ta zbadljivost ali vsaj nagajivost in tudi duhovitost. Ker le redko lahko vzameš njegovo besedo takšno, kot jo je povedal. ponavadi se skriva za njo nekaj čisto drugega. Pa se zato stric Marko in Tompa, kadar pretehtata, kaj naj bi hotel s povedanim, mrgodita, jezljivo zavračata — zdi se mi, da se venomer prerekajo. Le stric Stevan se potem vselej zadovoljno hihita. In pojdočki vsakomur zatakne kaj v žep, gre doč zavaja ljudi k pitju, ne da bi sicer sam mnogo popil.

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED OD 1. DO 3. APRILA

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Nekaj minut z ..., 16.30 — Koncert na domačem valu, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.20 TV v šoli: TV koledar, Istra, 10.00 TV v šoli: Biologija, Risanka, Predšolska vzgoja, Zgodba Risanka, Telesna vzgoja, Zadnje minute (do 12.05) 17.25 Poročila 17.30 Zbis — 40 zelenih slonov, 1. del otroške nadaljevanke 17.50 Velike razstave, kulturno dokumentarna nanizanka 18.20 Okrogli svet 18.30 Obzornik 18.45 Tekmovanje slovenskih glasbenih šol '81 (za JRT) 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 TV nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Film tedna: Solo Sunny, vzhodno-nemški film 21.40 Propagandna oddaja 21.45 V znamenju 22.00 Rock festival v Essnu

ODDAJNII II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini 17.30 TV dnevnik 17.45 Mak ob progi, nadaljevanke TV Skopje 18.15 Splošna ljudska obramba 18.45 Tekmovanje slovenskih glasbenih šol 19.30 TV dnevnik 20.00 De Derviši, TV drama 21.05 Zagrebška panorama 21.25 7 + 7, ponovitev zabavno glasbene oddaje 22.25 Kronika Messa (do 22.55)

TV ZAGREB

I. PROGRAM
Od 9.20 do 12.05 Šolski izobraževalni program, 17.40

Poročila, 17.45 Maki ob progi, Igrana serija za otroke, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Karlovca, 18.45 Tekmovanje glasbenih šol Slovenije, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Izbor v sredo, 21.15 Narodni heroj Janko Celnik, 22.00 Dnevnik, 22.15 Jugo rock: Drago Mlinarec.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Oddaja z miško, 9.35 Francoščina, 10.05 Šolska TV 10.35 Pole-tje 42, (film), 12.15 Zimbabwe, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 April — april, 17.30 Wickie in silaki, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Čudovito življenje, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Kanonska serenada, 21.40 Show z Katjo Rainer, 22.40 Prenos srečanja Albanija-Nemčija, 23.40 Poročila.

TV MADŽARSKA

9.30 in 15.15 Šolska TV. 10.15 Hiša lutk, angleški film. 15.35 Sprememba družbene strukture na Madžarskem. 16.25 Lutka, nadaljevanke. 17.25 Spored za upokojece. 17.55 Kviz iz zgodovine filma. 18.25 Nova raketa. 18.45 Štafeta. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Brezimena zvezda, nadaljevanke. 21.05 Spomini; Lili Nemenyi. 21.55 Namenjam... 22.35 TV dnevnik.

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik, 16.10 — Glasbena oddaja, 16.30 — Kultura in mi — mi in kultura, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli: TV koledar, Sadovnjak spomladi, Sonce, Naše, moje, tvoje 10.00 TV v šoli: Umetnost, Risanka, Združeni Narodi, Risanka, Predšolska vzgoja, Zadnje minute (do 12.00) 16.15 Šolska TV: Generator, Medsebojna odvisnost, Igralec v filmu 17.15 Poročila 17.20 Tehtnica za natančno tehtanje, nadaljevanke TV Beograd 17.50 Mozaik kratkega filma 18.20 Obzornik 18.30 Življenje s tveganjem, 3. oddaja iz cikla Energetika vzhodno-nemške TV 19.10 Risanka 19.20 Cik cak 19.22 TV nocoj 19.24 Zrno do zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Studio 2 22.00 Propagandna oddaja 22.05 V znamenju

ODDAJNII II. TV-MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini 17.30 TV dnevnik 17.45 Jelenko, otroška serija 18.15 Znanost: Zdrav otrok 18.45 Življenje na Bulvarju 19.30 TV dnevnik 20.00 Teleskopija 21.00 Po izbiri... 23.00 24 ur (do 23.05)

TV ZAGREB

I. PROGRAM
Od 9.00 do 12.00 Šolski izobraževalni program, 15.05 Sadovnjak na spomlad, 15.20 S tekočega traku prihaja štedilnik, 15.40 Matemati-

čna delavnica, 17.40 Poročila, 17.45 Jelenko, ponovitev, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Splita, 18.45 Življenje teče, zabavna oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Vzporednice, zunanje politična oddaja, 20.50 Kvskoteka, 22.05 Dnevnik, 22.20 Glasbena oddaja.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Jutranja poročila, 9.05 Am, dam, des, 9.30 Dežela in ljudje, 10.00 Šolska TV. 10.30 Kanonska serenada (film), 11.55 Čudeži na zemlji. 12.15 Štirje dnevi v Badgariju, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam, des, 17.30 Marco, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 TV kuhinja, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.54 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mesto izgubljenih, 21.10 Religija, 22.00 Večerni šport, 22.50 Poročila

TV MADŽARSKA

8.15 in 14.00 Šolska TV. 16.20 Ledeni tron Kilimandžara. 16.50 Utica. 17.25 Za najstnike. 18.05 TV borza. 18.15 Telesport. 18.40 Praške spremembe, reportaža. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Delta. 20.25 Družinski krog, magazin za starše in vzgojitelje. 21.15 Spokojna nedelja, TV igra. 22.15 Variete Maxim. 22.55 TV dnevnik. 23.05 TV zabeležka, dr. Tams Szecskő.

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 — Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 — Dnevnik. 16.10 — Ob koncu tedna, 17.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli: TV koledar, Pravljica, Ruščina, Športna rekreacija in zdravje, Nega bolnika na domu 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina, Zgodba, Risanka, izobraževalna reportaža, Zadnje minute (do 12.05) 14.55 TV v šoli — ponovitev (do 16.00) 17.20 Poročila 17.25 Družina Smola, madžarska risana serija 17.50 Domači ansambl: Štirje kovači 18.20 Obzornik 18.30 Šah v svetu, oddaja iz cikla Šah 18.50 Varčevanje z elektriko, izobraževalna oddaja 19.00 Ne prezrite 19.15 Risanka 19.20 Cik cak 19.24 TV nocoj 19.26 Zrno do zrna 19.30 TV dnevnik 19.55 Vreme 19.57 Propagandna oddaja 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije: Aprilska vojna, 21.00 Propagandna oddaja 21.05 A. Christie: Zakaj ne Evans, angleška nadaljevanke 21.50 V znamenju 22.00 Nočni kino: Vzeml denar in zbeži, ameriški film

ODDAJNII II. TV MREŽE:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini 17.30 TV dnevnik 17.45 Z našega zornega kota, otroška oddaja 18.15 Namesto top liste 18.45 Glasbeni klub 19.30 TV dnevnik 20.00 Zabavno glasbena oddaja 20.45 Zagrebška panorama 21.10 Ona, dokumentarna serija 21.55 V petek ob 22 uri, kulturni mozaik (do 23.55)

TV ZAGREB

I. PROGRAM

Od 8.45 do 12.05 Šolski izobraževalni program, 17.40 Poročila, 17.45 Gledano z naše strani, oddaja za otroke, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Reke, 18.45 Mladinski ekran, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Aprilska vojna 1941, dokumentarna oddaja, 21.00 Komisar Moulin, serijski film, 22.20 Tuji pevci na Dnevih slovenske zabavne glasbe, 23.05 Dnevnik.

ljubljanska banka
Pomurska banka

TV AVSTRIJA

Prvi program

12.20 Klub seniorjev, 13.00 Opoldanska redakcija, 17.00 Am, dam des, 17.30 Medvedki so prosti, 17.55 Španček Zaspalček, 18.00 Pan optikum, 18.25 ORF danes, 18.30 Mi, 18.49 Reklame, 19.00 Avstrija v sliki, 19.23 Reklame, 19.30 Čas v sliki 20.15 Zaprti oči (film), 21.15 Reklame, 21.20 Nora dvojica, 22.20 Reklame in šport, 22.30 Nočni studio, 23.30 Poročila

TV MADŽARSKA

8.05 in 15.10 Šolska TV. 15.50 Čez eno uro sem tu, madžarska nadaljevanke. 16.50 Dobro jutro, življenje; obletnica osvoboditve. 17.10 Navzkrižno vprašanje. 17.45 Okno, reportaže. 19.15 Praznični govor ob obletnici osvoboditve Madžarske. 19.30 TV dnevnik. 20.00 Rojstni dan, sovjetski film. 21.25 Bartok: Cantata profana. 21.45 Nadaljujte, sestra, angleški film. 23.10 TV dnevnik.

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

Tompa se ne smeje, ko da je prezvišen nad to našo vsakdanjostjo, preproščino. A tudi stric Marko se redko sprosti v smeh.

Družban privleče iz kuhinje kuharico, pozvačin pa gospodinjjo.

»Zdaj pa nam zaigrajte, naj se sirotike tudi nekoliko naplešejo, ki so nas tako lepo pogostile.«

Toda ne mojima stricema, ne Tompi se ne da, da bi prijeli za glasbila, da bi zaigrali. Ko da so tu oni svatje in ne godci. Pa saj so cimbele tudi dovolj, da lahko plešeš. Kolikor je še sploh gostov ostalo, so z gospodinjjo vred zbrani v sobi, plešejo, pojejo, spet prigrizujejo. Večina gostincev pa je odšla, potihnili so klanci, hiša se je stišala. Kar je še tu ljudi, se mi zdi, ko da so zgubljeni, ko da vsi vkup ne vemo, zakaj smo se zbrali in zakaj smo sploh še ostali na tem razdejanem bojišču. Zdaj le še neka otožna zapuščenost diha od povsod, neka naveličanost ki jo jaz tešim s cimbalami. In taka otožna zapuščenost leži tudi v Sari-kinem obrazu, v njenih očeh, ki se kar naprej lepijo name in me čedaje bolj vznemirjajo s svojo vzhodnjaško skrivnostjo. Taka zapuščenost leži tudi v njenem pripevajočem glasu. Nič je ne moti v njenem pripevu kmetič s svojo »Šarika, kiš leány«, z ono, ki »zavrpla je robec pa nosi krajenščak«. Rad bi se pogovarjal z njo, ne da bi vedel o čem. A doslej še nisem našel priložnosti. Najbrž zgolj zato, ker si je ne znam najti ali si jo ustvariti. Saj bi vendar lahko bil odšel z njo ven, ko za čas njene matere ni bilo v sobi. Saj mi je vendar že devetnajst let, a sem zaradi življenja v zavodu v nečem nedorasel, zaostal. Boječ pa tudi dovolj, najbrž zaradi revščine, ki leži nad mano, pa se bojim vsake besede.

Njena mati pleše, skoraj kar venomer pleše, zdaj ko ni drugih. Kakor kasneje doženem, pleše s svojo nekdanjo ljubeznijo, ki ju je življenje tu v gorah nekoč nasilno ločilo. Zdaj je ona vdova, on vdovec, nič posebnega, če vsaj v teh poznih urah ne skrivata svoje nanovo oživljene ljubezni. Le pred kom naj bi jo skrivala in počemu? Nikogar nič ne moti, če se kdaj zgubita v noč, saj tudi drugi odhajajo iz sobe.

Za čas tudi sam stojim na dvorišču. Ravnila pod hribi se že koplje v mesečini, mesečina leži na redih trte po vinogradih po pobočjih, v njej se kopljejo akacije ob klancu. Čutim, da je nekoč obstal ob meni, dotakne se moje roke, mi jo celo prime. Ko sem napol obrnem, vidim blišč belih las v soju mesečine. Še preden se zavem, še preden izgovorim eno samo besedo, že greva ko otroci z roko v roki po klancu, počasi, brez ciljnjo. Vendar se od gostivanjske hiše ne smeja preveč oddaljiti. Mislim, da jutro ni več daleč, nebo na vzhodu se začena svetlikati, postaja prosojno, bledikasto.

Opojnost sreče mi jemlje besedo ne le zato, ker ne znam dobro madžarski, temveč mi odpove še moj materin jezik. Prevzame me obupana neobglednost, kot bi bilo treba spregovoriti zares kaj posebnega. Nič ni bolje niti tedaj, ko obsediva na kupu tramov pred neko zapuščeno viničarijo in ko se Šarika nepričakovano stisne k meni, ko me nepričakovano objame s svojimi rokami in stori to, česar jaz ali ne znam ali si ne upam: začne me poljubljati. Zdaj pa jo že tudi jaz lahko sproščeno objamem in poljubljam. Opojnost prebujajočega se poletnega jutra se sklanja nad naju, sedeča na tramovih, naju blagoslovja s posebno srečo, ki je ne more motiti nobena stvar na svetu. Vse se odmakne v neskončno daljavo, tudi gostivanjska hiša, kjer nekoč vriska v prebujajoče se jutro, ki naposled tudi naju prebudi iz neke omamne predanosti in naju vrača k hiši, ko si že skoraj lahko vidiva v obraz, oči.

Na pragu naju pričaka njena mati; midva sva celo pozabila, da se ne bi držala za roke. Podbočila se je zdrava, še kar na moč brhka ženska. Njen obraz je zdaj, ko se je najbrž že vsaj za silo naužila znova prebujene ljubezni, negiben, hladen. Ni več tako razgret kot med plesom. Brez ihte, le da neskončno hladno in kratko zapove hčeri po madžarsko: »Spat. Takoj.« — Nič ne pomaga, čeprav se Šarika za čas še obotavlja, nato me le še pogleda, odhaja proti mali sobi, ali kar že imajo na drugi strani veže — morda kar izpraznjeno klet, ki so jo spremenili v sobo za goste. Slišim dveri, ki se zaprejo.

Mene ženska pridrži, vendar ne nasilno; če morebiti nisem sam običal v zadregi pred njo ko kak grešnik, za kar me lahko ima. V še vedno razsvetljeni sobi zdaj namesto mene igra na cimbele stric Števan madžarske čardaše in halgatoje. Nekdo vriska, nekdo tolče s petami ob ilovnata tla v sobi.

Ženska stopi na podstetje, mi pomigne, naj stopim za njo. In tako se znajdeva pred hišo, ko da se hoče tam nagledati prebujajoče se doline. Slutim, da sem prišel po brezbržno obsodbo. Ker ta hladni obraz ne more poznati milosti do drugih, ko si je ob obnovitvi nekdanje ljubezni najbrž vzela vse, kar je mogoče nekoč zamudila. Obrne se naravnost k meni:

»Izvedela sem, da si študent; da si bil v nekakšnem bogoslovju, pa si pobegnil, ker nočeš biti pop. Koliko let še imaš šolanja do konca?« Da sem »pobegnil iz bogoslovja« je najbrž izvedela pri mojih stricah ali pa pri Tompi, saj me ljudje tu v hribih ne poznajo.

»V zavodu sem bil in ne v bogoslovju. Nič nisem pobegnil. Pop pa res ne bom. Šolanja pa imam še kakšnih sedem let, morda osem, bom videl.« Kaj pa ona ve, kako je, če se mora človek sam preživljati.

»Kaj pa boš, ko nočeš za popa?«
»Najbrž profesor na gimnaziji.« Najbrž si pod to besedo ne predstavlja nekaj določenega, kakor bi dobro vedela, kaj je, če bi ji rekel — fiškališ ali doktor. Neumno pa bi bilo, če bi ji pojasnjeval, da hočem pisati, sploh se ukvarjati z umetnostjo. Vse to so za zdaj le še moje sanje.

Njena glava zaniha, vendar ne posmehljivo: »Bolj pametno bi bilo, če bi šel za popa, bi se ti vse življenje dobro doglo, za revne otroke je to najboljši poklic. Profesor — to ni nikak gospod, še zdaleč ne tak kot kakšen plebanuš — vsaj mislim, da ni.«

»Saj ne kanim postati nikak gospod...«

»Kaj pa potem?« se zagleda vame. Tokrat ne more, a najbrž niti noče prikriti posmeha: »Zakaj pa potem sploh hodiš v šole? Menda ja ne boš vancar ali kak pastir? Če že nočeš biti pop, pa vsaj postani kak velik gospod.« Ne da bi počakala na kak moj ugovor ali pojasnilo, dokonča odločno, a tako suho trdo, da me kar zazebe pri srcu: »Šarika je šla spat. Ne želim, da se še srečaš z njo — tako bo najbolje za oba. Nič ne sprašujem, kaj sta imela. Mi tudi ne bi povedala — ne ti ne ona. Nista tako neumna, ona pa je povrh vsega še trmasta. Je pa reva — videl si, da šepa, ne sicer hudo, a vendar — šepa. Ni zate, četudi bi jo še tako rad imel. Mi smo revni. Ti boš gospod in boš potreboval bogato ženo pa jo boš tudi lahko dobil. Pri poroki pa samo to odloča, koliko prineseš k hiši. Midve imava kočo in slab oral zemlje... to ni nič. Moža sem ji že izbrala, sem se že dogovorila z njim, jeseni se bo poročila. Starejši je... vdovec, ima pa dobro hišo in nekaj oralov zemlje. Moram poskrbeti, da bova lahko obe živeli... Pravim — kar je bilo, je bilo, zdaj pa amen.« Ne da bi rekla še kakšno besedo, se obrne, odhaja še sama — tokrat v tisto malo sobo, kamor je prej utonila Šarika.

»Čakajte!« kličem za njo, ker se mi zdi, da tako vse stvari vendar niso opravljene.

»Kaj pa je?« reče mirno, ko se ustavi na pragu in se napol obrne.

»Rad bi — počakajte vendar...« Za trenutek okleva, nato zapre dveri, ki je na njih že pritisnila na kvako. Vrne se, obvisi na meni z očmi: mlada ženska je še, morda ima kakšno leto prek štirideset, prikupna, čeprav po celonočnem plesanju in vsem drugem, kar je imela, nekoliko utrujena. Toda bogata ni, vidim po njeni obleki, tudi na Šariki se opazil, da ni oblečena ko bogata dekle. — Ne morem reči, da je kaj sirovega na njenem obrazu, ker sem jo odvrnil od spanja, ker izsiljujem pogovor z njo. Celu nasmehe se mi, skoraj nekoliko hudomušno, me nepričakovano zajame s svojo desnico, vendar me ne pritegne k sebi;

»Kaj hočeš?« In tiho, čeprav ni nikogar blizu: »Si imel kaj z njo?«

Zabolščim se vanjo, nakar me, to dobro čutim, zalije val krvi v obraz. »Ne ne — ne to... Kaj naj bi pa imel z njo?« zajecjam s hudo preproščino. Ker resnično — še na misel mi ne bi bilo prišlo, da je treba z žensko kar takoj kaj imeti. Doslej me še niso obhajale takšne želje. Najmanj pa bi mi bilo to prišlo na misel pri Šariki. Saj sva se vendar komaj srečala. Posedela sva zunaj, komaj sem si jo upal poljubiti.

Nadaljevanje sledi

URADNE OBJAVE

Leto XV

Murska Sobota, dne 31. marca 1981

Štev.: 16

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

170. Samoupravni sporazum o razporeditvi, začetku in koncu delovnega časa.
171. Družbeni dogovor o skupnosti za cene občine Murska Sobota.
172. Samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti za cene občine Murska Sobota.
173. Odredba o pošiljanju cenikov skupnosti za cene občine Murska Sobota v potrditev.
174. Navodilo o določitvi proizvodov in storitev, za katere mo-

rajo organizacije združenega dela in samostojni obrtniki pošiljati obvestila o cenah Skupnosti za cene občine Murska Sobota zaradi spremljanja.

175. Navodilo o pošiljanju cenikov Skupnosti za cene občine Murska Sobota v potrditev.

176. Sklep o vskladitvi (valorizaciji) preživil in prispevkov občanov k stroškom socialnega skrbstva s povečanimi življenjskimi stroški v letu 1981.

170

Na podlagi 185. člena zakona o združenem delu (Ur. list SFRJ, št. 53/76) in 69. člena zakona o delovnih razmerjih (Ur. list SFRJ, št. 24/77) sklenejo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela s področja prometa blaga na drobno, gostinstva in turizma, obrti in drugih storitvenih dejavnosti, prometa in zvez, zdravstva in drugih družbenih dejavnosti v občini Murska Sobota, Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota in Gospodarska zbornica Murska Sobota

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O RAZPOREDITVI, ZAČETKU IN KONCU DELOVNEGA ČASA

1. člen

S tem samoupravnim sporazumom se ureja najkrajši delovni čas za trgovine na drobno, mesnice, trafike, kioske za prodajo časopisov ter za družbene in zasebne obrtne delavnice (v nadaljnjem besedilu poslovalnice).

Za gostinske obrate družbenega in zasebnega sektorja pa se dogovori najdaljši poslovni čas.

Poslovni čas določajo organi upravljanja organizacije združenega dela oz. lastniki zasebnih obrtnih delavnic, upoštevajoč pri tem krajeve potrebe, potrebe turizma, načelo dobrega gospodarjenja in določbe tega samoupravnega sporazuma.

2. člen

Podpisniki se dogovorijo za naslednji poslovni čas po posameznih dejavnostih:

a) Trgovine

1. Najmanj 7 ur dnevno v neprekinjenem delovnem času vse delovne dni v tednu od 7. do 14. ure ali od 8. do 15. ure, razen sobote.

2. Najmanj 7 ur dnevno v deljenem delovnem času vse delovne dni v tednu razen sobote, v poletnem času od 7. do 12. ure in od 16. do 18. ure, v zimskem času pa od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure.

3. Non-stop delovni čas od 7. do 19. ure v letnem in od 7. do 18. ure v zimskem obdobju, vse delovne dni v tednu, razen sobote, ki je obveza za blagovnico, Shopping in Dom tehnike v Murski Soboti.

4. Od ponedeljka do petka bo v mestu Murska Sobota odprta do 18. ure ena železnina, semenarna in prodajalna z avtomobilskimi deli.

Prodajalna kruha TOZD Mlinopek posluje od ponedeljka do petka od 5. do 18. ure, ob sobotah od 5. do 17. ure.

5. Ob sobotah bodo trgovine na drobno v letnem času odprte vsaj od 7. do 12. ure in v zimskem času od 8. do 12. ure, blagovnice v Murski Soboti pa v letnem času vsaj od 7. do 13. ure in v zimskem času od 8. do 13. ure.

Trgovine z osnovnimi živili v mestu Murska Sobota bodo ob sobotah in nedeljah organizirale dežurno službo tako, da bo ob sobotah odprta vsaj ena trgovina do 17. ure in v nedeljo vsaj ena trgovina od 8. do 11. ure. Razpored dežurstev določijo trgovska podjetja.

Trgovine v naslednjih krajih bodo imele ob sobotah daljši delovni čas:

— V Beltincih vsaj ena trgovina z živili do 13. ure, v Moravcih „Turist Market“ do 18. ure.

Ob nedeljah bodo odprte:

— „Turist Market“ v Moravcih od 8. do 12. ure,

— trgovina v Rakičanu od 11. do 15. ure.

Trgovske organizacije združenega dela lahko imajo ob sobotah popoldne in v nedeljo dopoldne trgovine odprte tudi v drugih krajih na območju občine. O tem se obvesti občinski komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj.

6. Ko se združijo državni prazniki z dela prostimi dnevi tako, da so trgovine zaprte več kot dva dni, je potrebno zagotoviti dežurno službo za nepraznične dni v Murski Soboti, Beltincih, Prosenjakovcih, Gradu, Kuzmi, Rogaševcih, Cankovi in Moravcih.

Dežurne trgovine bodo odprte v Murski Soboti od 8. do 12. ure na podeželju pa od 7. do 11. ure.

7. Zadruga skladišča KZ „Panonka“ za odkup kmetijskih pridelkov in prodajo repromateriala na drobno bodo odprta v zimskem času od 7. do 15. ure in ob sobotah od 8. do 12. ure, v letnem času pa od 6. do 14. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

b) Mesnice

Mesnica na Lendavski ulici v ponedeljek od 6. do 11. ure, v torek, sredo, in četrtek od 6. do 15. ure, v petek od 6. do 16. ure, v soboto od 6. do 13. ure.

Mesnica Cankarjevo naselje v ponedeljek od 7. do 11. ure, v torek, sredo, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v soboto od 7. do 13. ure.

Mesnica „Tržnica“ v ponedeljek od 7. do 16. ure, v torek od 7. do 10. ure, v sredo, četrtek in petek od 7. do 16. ure, v soboto od 7. do 13. ure.

Mesnica „Simentalka“ Beltinci v ponedeljek od 6. do 9. ure, v torek, sredo, četrtek in petek od 6. do 14.30. ure in v soboto

c) Trafike in kioski za prodajo časopisov

Od ponedeljka do petka v letnem delovnem času od 6. do 15. ure, v zimskem pa od 6.30. do 15. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.

Vsaj en kiosk v Murski Soboti bo odprt ob sobotah do 18. ure in v nedeljo od 8. do 12. ure.

d) Bencinske črpalke

Črpalna Murska Sobota I, Cankarjeva ulica bo poslovala non-stop. Vse ostale črpalke pa bodo odprte ob delavnikih od 6. do 20. ure, Ob nedeljah in praznikih pa bodo odprte črpalke v Rogašovcih od 7. do 12. ure in v Martjancih v letnem času od 6. do 20. ure in v zimskem času od 7. do 12. ure.

e) Slaščičarne

- tudi drugi izdelki za gospodinjstva in osebno rabo po posebnem individualnem naročilu, (razen klanja živine in predelave mesa ter popravil in vzdrževanja kovinskih in električnih izdelkov, ki jih proizvajalci v družbeni lastnini opravljajo v lastnih servisih.)
- 10 100390 Pogrebne storitve, dimnikarske storitve.
- 11 110301 Finančne, tehnične in poslovne storitve.
- 110909 Javna skladišča in tržnice
- 12 12019 Druge neomenjene storitve.
- 12019 Razmnoževanje, naslavljanje, izdelava fotografskih in drugih kopij.
- 12019 Izobraževanje
- 12019 Drugo izobraževanje.
- 12019 Razni tečaji, tečaji tujih jezikov, tečaji avto-moto-društev.

2. Ne glede na prejšnjo točko organizacijam združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga na drobno oz. na debelo in ki oblikujejo cene na podlagi drugega odstavka 22. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen, ni treba pošiljati obvestil o cenah.

3. Obvestilo o cenah mora vsebovati:

a) ime proizvoda oz. storitve s kratkim opisom osnovnih tehnično-tehnoloških in komercialnih značilnosti;

b) mersko enoto;

c) prodajno ceno proizvoda oz. storitve, za katerega se pošilja cenik zaradi spremljanja, skupaj s podatkom o vrsti cene (proizvajalska cena, cena v prometu na debelo, drobnoprodajna cena);

d) prodajne pogoje (kraj in način dobave, obračun embalaže in drugo);

e) za proizvod oz. storitev, katerih cena se spremlja, prejšnjo ceno v skladu s predpisi ter s to ceno povezane prodajne pogoje in odstotek povišanja cen.

Skupnost za cene občine Murska Sobota lahko zahteva od zavezancev iz 1. toč. tega navodila, da predložijo dodatne podatke in pojasnila iz katerih je razvidno, da so cene proizvodov in storitev oblikovane ob uporabi in v skladu z razčlenjenimi merili iz zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ, št. 1/80 in 38/80).

Obvestilo o cenah se pošlje v dveh izvodih, ki ju podpiše pooblaščen oseba, določena s samoupravnim splošnim aktom samoupravne organizacije oz. skupnosti najpozneje na dan začetka prodaje proizvoda oz. opravljanja storitve po ceni iz obvestila.

4. Tistim samoupravnim organizacijam in skupnostim, ki v skladu s 13. in 14. členom zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen oblikujejo cene s samoupravnimi sporazumi, ni treba pošiljati Skupnosti za cene občine Murska Sobota obvestila o cenah zaradi spremljanja razen, če gre za cene proizvodov oz. storitev za končno porabo.

5. Obvestilo o cenah zaradi spremljanja ni potrebno pošiljati tudi tistim samoupravnim organizacijam in skupnostim, ki oblikujejo cene v skladu s samoupravnimi sporazumi, pri sklenitvi katerih je sodelovala skupnost za cene občine Murska Sobota oz. družbenim dogovorom o cenah, katerih udeleženec je tudi Izvršni svet SO Murska Sobota ali Skupnost za cene občine M. Sobota.

6. To navodilo začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-3/81-3

V M. Soboti, dne 16/3-1981

Predsednik sveta

Skupnosti za cene občine M. S.

DRVARIČ Nada, dipl. oec. I. r.

175

Na podlagi 62. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Uradni list SFRJ, št. 1/80 in 38/80) izdaja Skupnost za cene občine Murska Sobota

NAVODILO

o pošiljanju cenikov Skupnosti za cene občine Murska Sobota v potrditev.

1. Za proizvode in storitve iz pristojnosti občine, za katere je kot ukrep neposredne kontrole cen predpisano pošiljanje cenikov v potrditev, morajo temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, samostojni obrtniki in druge samoupravne organizacije in skupnosti (v nadaljnjem besedilu, samoupravne organizacije in skupnosti) pred povišanjem cen proizvodov in storitev poslati v potrditev cenike Skupnosti za cene občine Murska Sobota.

2. Cenik mora vsebovati naslednje podatke:

— ime proizvoda oz. storitev s kratkim opisom osnovnih tehnično-

tehnoloških in komercialnih značilnosti;

— mersko enoto;

— prodajno ceno proizvoda oz. storitev, zaradi katere se pošilja cenik v potrditev, skupaj z opombo o vrsti cene (proizvajalska, cena v prometu na debelo, drobnoprodajna cena, ipd.);

— prodajne pogoje (kraj in način dobave, obračun embalaže in drugo);

— sedanjo ceno proizvoda oz. storitev, oblikovano po veljavnih predpisih do pošiljanja cenikov v potrditev, prodajne pogoje in odstotek povišanja cen;

— datum sprejetja samoupravnega splošnega akta o podrobnih razčlenitvi meril za oblikovanje cen.

Skupnost za cene lahko zahteva od samoupravnih organizacij in skupnosti še dodatne podatke in pojasnila, iz katerih je razvidno, da so cene proizvodov in storitev oblikovane ob upoštevanju in razdelavi kriterijev iz zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen.

Če cenik ne vsebuje podatkov iz prvega odstavka te točke, bo Skupnost za cene opozorila samoupravno organizacijo ali skupnost, da dopolni cenik in to najmanj 15 dni pred iztekom roka iz petega odstavka 62. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen. Štelo se bo, da cenik ni bil poslan, če samoupravna organizacija ali skupnost cenika ne bo ustrezno dopolnila v določenem roku.

3. To navodilo začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

V M. Soboti, dne 16/3-1981

Predsednik sveta

Skupnosti za cene občine Murska Sobota

Nada DRVARIČ, dipl. oec., I. r.

176

V skladu s 1. odstavkom 132. člena Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 15/76) in določil statuta občinskih skupnosti socialnega skrbstva so skupščine občinskih skupnosti socialnega skrbstva na skupnih sejah obeh zborov v Gornji Radgoni, dne 26/2-1981, v Murski Soboti, dne 25/3-1981, v Lendavi, dne 27/3-1981 in v Ljutomeru, dne 27/3-1981, sprejele

SKLEP

o uskladitvi (valorizaciji) preživnin in prispevkov občanov k stroškom socialnega skrbstva s povečanimi življenjskimi stroški v letu 1981

Preživnine in prispevke občanov k stroškom socialnega skrbstva, določene do vključno 31. 1. 1980 skupščine občinskih skupnosti socialnega skrbstva v Pomurju povečajo (valorizirajo — uskladijo) za 29,8 % od vključno 1/3-1981. leta dalje.

Preživnine in prispevke k stroškom socialnega skrbstva skupščina te občinske skupnosti od vključno 1/3-1981. leta dalje poveča za sorazmerni del prej navedenega odstotka (29,8 %) glede na čas kdaj — v katerem mesecu v letu 1980 dogovorjene, določene ali povečane v obdobju od 1/2-1980 do 31/12-1980, in sicer:

- preživnine, določene do konca januarja 1980 29,8 %
- preživnine, določene do konca februarja 1980 27,5 %
- preživnine, določene do konca marca 1980 25 %
- preživnine, določene do konca aprila 1980 22,5 %
- preživnine, določene do konca maja 1980 20 %
- preživnine, določene do konca junija 1980 17,5 %
- preživnine, določene do konca julija 1980 15 %
- preživnine, določene do konca avgusta 1980 12 %
- preživnine, določene do konca septembra 1980 10 %
- preživnine, določene do konca oktobra 1980 7,5 %
- preživnine, določene do konca novembra 1980 5 %
- preživnine, določene do konca decembra 1980 2,5 %

Enak odstotek po mesecih velja tudi za prispevke občanov k stroškom socialnega skrbstva.

Ta sklep velja z dnem objave v Uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja, občinske skupnosti socialnega skrbstva v Pomurju pa ga uporablja od vključno 1/3-1981 dalje.

Predsednik skupščine

Občinske skupnosti socialnega skrbstva

Gornja Radgona

Marica LESKOVEC, I. r.

Predsednik skupščine

Obč. skupnosti socialnega skrbstva

Lendava

Etelka MILINKOVIČ, I. r.

Predsednik skupščine

Obč. skupnosti soc. skrbstva

Murska Sobota

Katica FERER, I. r.

Predsednik skupščine

Obč. skupnosti soc. skrbstva

Ljutomer

Franc OSTERC, I. r.

Vse dni v tednu, v zimskem času od 7. do 19. ure, v letnem času pa od 7. do 21. ure.

f) Bifeji

Vse dni v tednu od 7. do 22. ure, ob nedeljah od 8. do 11. ure.

Ekspres bife na avtobusni postaji v Murski Soboti sme poslovati vsak dan od 5. do 22. ure, bife na železniški postaji v Murski Soboti pa od 4,30. do 23. ure.

g) Gostilne, restavracije, kavarne, bar

Gostilne poslujejo vse dni v tednu od 7. do 23. ure, v petek, soboto in dan pred praznikom se delovni čas lahko podaljša do 24. ure.

V primeru prireditve ob sobotah in nedeljah se poslovni čas lahko podaljša do 02. ure naslednjega dne.

Restavracije hotela „Diana“, „Zvezda“ in v „Moravskih toplicah“ lahko poslujejo vsak dan od 5,30. ure do 23. ure. Ko se v omenjenih restavracijah izvaja glasba, se delovni čas lahko podaljša do 02. ure naslednjega dne.

Kavarna hotela „Diana“ posluje vsak dan razen nedelje od 20. do 02. ure.

Motel „Čarda“ posluje ob dnevih, ko se izvaja glasba od 07. do 03. ure naslednjega dne.

V primeru, da so v restavracijah, kavarni, motelu „Čarda“ in penzionih prireditve, se poslovni čas lahko podaljša do 05. ure.

Gostinske poslovalnice so lahko ne glede na prejšnja določila odprte vso noč v nočeh od 31. decembra na 1. januar, od 1. maja na 2. maj in od 29. novembra na 30. november.

Bar je lahko odprt vsak dan med 22. in 05. uro zjutraj.

h) Turistične poslovalnice

Turistična poslovalnica „Kompas“ Murska Sobota posluje od ponedeljka do petka od 7. do 19. ure in v soboto od 7. do 14. ure.

i) Družbene in zasebne obrtne delavnice

Poslovalnice, ki poslujejo s strankami, so odprte od ponedeljka do petka po 8 ur dnevno, praviloma od 7. do 15. ure, vsaj dva dni v tednu, pa tudi v popoldanskem času od 15. do 17. ure. Ob sobotah organizirajo dežurno službo od 7. do 15. ure avtoservisne delavnice, servisi za popravilo gospodinjskih strojev, vodoinštalaterske delavnice in elektroinštalaterske delavnice.

Brivske in frizerske delavnice so odprte tudi ob sobotah vsaj 8 ur, zato pa so lahko ob ponedeljkih zaprte.

j) Avtobusna postaja

Obratovalni čas avtobusne postaje v Murski Soboti je od 5. do 22,15. ure, to je od odhoda prvega in zadnjega avtobusa.

k) Železniška postaja

Obratovalni čas železniške postaje je od 3,50. ure do 19. ure. Poslovni čas za stranke s kosovnim blagom je od 7. do 15. ure, za vagonске pošiljke pa od 7. do 18. ure.

l) Banke

Ljubljanska banka od ponedeljka do petka od 7. do 18. ure, v soboto pa od 7. do 11,30. ure, kreditni oddelki vsak ponedeljek od 6,30. ure do 16,30. ure, ob torkih, sredah, četrtek in petkih pa od 6,30. ure do 14,30. ure. Ob sobotah kreditni oddelki ne poslujejo.

Jugobanka od ponedeljka do petka od 7. do 18. ure, v soboto pa od 7. do 11. ure, kreditni oddelki vsak ponedeljek od 7. do 16. ure, ob torkih, sredah, četrtek in petkih pa od 7. do 15. ure.

m) Pošta, telegraf, telefon

PTT v Murski Soboti posluje od ponedeljka do petka od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 16. ure. Blagajna vsak dan od 7. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure.

Pošta v Beltincih in v Rogaševcih posluje od ponedeljka do petka od 8. do 15. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

Pošte v Bodoncih, Bogojini, Cankovi, Gradu, Križevcih, Kuzmi, Mačkovcih, Martjancih, Petrovcih, Prosenjakovcih, Puncocih, Šalovcih in Tišini poslujejo od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

Pošti v Fokovcih in v Hodošu poslujeta od ponedeljka do sobote od 8. do 11. ure.

n) Zdravstvo

Službe v okviru TOZD Zdravstveni dom Murska Sobota poslujejo v naslednjem delovnem času:

1. Splošna ambulantna in reševalna služba delata celodnevno (24 ur na dan).

2. V dvoizmenskem delu opravljajo dela naslednje enote (od 6. do 20. ure):

- služba za medicino dela, prometna in športna
- dispanzer za otroke
- klinični laboratorij,
- spošno in mladinsko zobozdravstvo
- RTG — ambulantna

— fizioterapija Moravci in

— ZP Beltinci (stalna pripravljenost za hišne obiske cel dan).

3. Od 6. do 14. ure po poslujejo naslednje službe:

- ZP Petrovci in ZP Grad, kjer je poleg rednega dela tudi stalna pripravljenost zdravnikov cel dan (za nujne hišne obiske),
- SA Martjanci in SA Cankova,
- Dispanzer za žene, ki opravlja delo dvakrat tedensko popoldan,

— Dispanzer za varstvo šolskih otrok in mladine,

— Služba za psihologijo otrok in mladine,

— Pnevmafiziološka služba,

— Dispanzer za borce NOV,

— Služba za duševno zdravje enkrat tedensko popoldan.

Lekarne v občini Murska Sobota poslujejo v skladu s samoupravnim sporazumom o svobodni menjavi dela, ki sta ga sklenili Občinska zdravstvena skupnost Murska Sobota in PZC TOZD Pomurske lekarne. Poslovni čas je naslednji:

Lekarna Murska Sobota od ponedeljka do petka od 7. do 20. ure, ob sobotah od 7. do 14. ure.

Izven rednega delovnega časa pa zagotavlja Lekarna Murska Sobota neprekinjeno zdravstveno varstvo za izdajo zdravil na recepte.

Lekarna Beltinci od ponedeljka do petka od 7,30. do 15. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

Lekarniška postaja Grad od ponedeljka do petka od 7. do 14. ure.

Lekarniška postaja Gornji Petrovci od ponedeljka do petka od 7. do 14. ure.

Bolnišnica bo zagotovila nepretrgano zdravstveno službo v skladu z novim zakonom o zdravstvenem varstvu in posebnimi predpisi izdanimi na osnovi zakona.

o) Vzgojnovarstveni zavodi

Poslovni čas enot vzgojnovarstvenega zavoda Murska Sobota je naslednji:

Enota v Štefan Kovača ulici od 5,15. do 15,30. ure

Enota v Talanjijski ulici od 5,30. do 15,30. ure

Enota v Gregorčičevi ulici od 5,15. do 15,30. ure

Enota v Arhitekta Novaka od 6. do 14,15. ure

Enota v Prešernovi od 5,15. do 15,30. ure

en oddelek izmenično do 19,15. ure,

Enota v Rakičanu od 5,30. do 15. ure

Enota Bakovci od 5,30. do 15,30. ure

Enota Krog od 5,30. do 15,30. ure

Enota Pušča od 7. do 13,30. ure

Enota Martjanci od 5,30. do 15,30. ure

Enota Martjanci od 5,30. do 15,30. ure

Enota Gančani od 5,30. do 15. ure

Enota Beltinci od 5,30. do 15,30. ure

Ob sobotah se organizira varstvo v naslednjih oddelkih:

— v Talanjijski ulici prvo soboto v mesecu samo za dojenčke,

— v Gregorčičevi ulici vse sobote v mesecu samo za otroke od 8. meseca do vstopa v šolo,

— v Rakičanu prvo soboto v mesecu,

— v Beltincih, prvo soboto v mesecu.

p) Letno kopališče

Posluje v času sezone od 15. maja do 1. oktobra vsak dan od 9. do 19. ure.

r) Tržnica

Poslovni čas na tržnici je vsak dan od 6. do 16. ure, ob nedeljah od 6. do 10. ure.

3. člen

Gostinske poslovalnice so lahko en dan v tednu zaprte zaradi čiščenja prostorov in tedenskega počitka osebja, vendar tako, da je to vedno isti dan v tednu.

4. člen

Poslovni čas mora biti izobešen na vidnem mestu v vsaki poslovalnici, poleg tega pa tudi na zunanji strani (pri vходу, oz. na vratih). Na isti način mora biti izobešeno tudi obvestilo o dnevih, ko je poslovalnica dežurna ali zaprta.

5. člen

Določitev poslovnega časa se priglasí občinskemu upravnemu organu za gospodarstvo in sicer v 30. dneh od dneva, ko začne veljati ta samoupravni sporazum, v prihodnje pa vsako spremembo sproti javljati.

6. člen

V upravičenih primerih (adaptacija prostorov, inventura, bolezni osebja, letni dopusti in podobno) se poslovalnica lahko za-

30. člen

Udeleženci samoupravnega sporazuma soglašajo, da Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje po izvedenem postopku delegiranja članov v svet skupnosti skliče prvo sejo sveta skupnosti zaradi konstituiranja.

31. člen

Spremembe in dopolnitve tega samoupravnega sporazuma se izvedejo na enak način in po postopku, ki je določen za njegov sprejem.

Samoupravni sporazum se objavi v Uradnih objavah občine Murska Sobota in stopi v veljavo dan po objavi.

Datum: 16/3-1981

UDELEŽENCI:

1. Obrtno združenje za občino Murska Sobota
2. Splošna obrtna zadruga „Prekmurka“
3. Potrošnik Murska Sobota
4. Radenska TOZD Zvezda Murska Sobota
5. Radenska TOZD Diana Murska Sobota
6. Sobota Murska Sobota
7. Intes TOZD Mlinopek Murska Sobota
8. Konstruktor Pomurje Murska Sobota
9. Graditelj Beltinci
10. Dimnikar Beltinci
11. Komuna Beltinci
12. Agroservis Murska Sobota
13. TOZD Kremenčev pesek Puconci
14. Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota
15. Občinska konferenca SZDL Murska Sobota
16. Občinski svet ZSS Murska Sobota
17. Občinska skupnost socialnega varstva
18. občinska izobraževalna skupnost
19. SIS za komunalno in cestno dejavnost
20. Samoupravna stanovanjska skupnost
21. Občinska konferenca sveta potrošnikov

173

Na podlagi 203. člena Statuta občine Murska Sobota (Ur. objave št. 12/1980), 59. in 60. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ, št. 1/80 in 38/80) in 5. člena Odloka o pravicah in dolžnostih organov občine M. Sobota na področju družbene kontrole cen ter o občinski skupnosti za cene (Ur. objave, št. 29/1980) izdaja Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota

ODREDBO

o pošiljanju cenikov skupnosti za cene občine Murska Sobota v potrditev.

I.

Organizacije združenega dela in samostojni obrtniki, ki proizvajajo proizvode in opravljajo storitve, katerih cene so v pristojnosti občine, so dolžne pošiljati skupnosti za cene občine Murska Sobota v potrditev cenike oziroma cene naslednjih proizvodov in storitev:

iz panoge	Ime in opis dejavnosti
0130	Proizvodnja živilskih proizvodov.
01302	Osnovne in specialne vrste kruha.
0501	Visoka gradnja.
050100	Stanovanjska graditev.
1002	Stanarine — najemnine.
1003	Komunalna dejavnost.
100310	Proizvodnja in distribucija vode.
100320	Prečiščevanje in odvajanje odplak.
100352	Odnášanje, odlaganje in predelava odpadkov.

II.

Organizacije združenega dela in samostojni obrtniki iz prejšnjega člena pošljejo cenike skupnosti za cene občine Murska Sobota preden začnejo prodajati in opravljati storitve oziroma preden povečajo cene proizvodov in storitev.

Za organizacije združenega dela, združene v samoupravnih skupnostih lahko pošljejo skupne cenike te skupnosti.

III.

Skupnost za cene občine Murska Sobota določi z navodilom, katere podatke mora vsebovati cenik, ki se predlaga skupnosti v potrditev.

IV.

Z dnem, ko začne veljati ta odredba, neha veljati odredba o obveznem pošiljanju cenikov v evidenco (Ur. objave, št. 10/73).

V.

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 38-3/81-3

V M. Soboti, 18/3-1981

Predsednik IS

Janez KUČAN, dipl. oec. I. r.

174

Na podlagi 56. člena zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen (Ur. list SFRJ, št. 1/80 in 38/80) predpisuje Skupnost za cene občine Murska Sobota

NAVODILO

o določitvi proizvodov in storitev, za katere morajo organizacije združenega dela in samostojni obrtniki pošiljati obvestila o cenah Skupnosti za cene občine Murska Sobota zaradi spremljanja.

I. Temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, druge samoupravne organizacije in skupnosti (v nadaljnjem besedilu: samoupravne organizacije in skupnosti) ter samostojni obrtniki, morajo Skupnosti za cene občine Murska Sobota pošiljati obvestila o cenah oz. o vsaki spremembi cen vseh proizvodov oz. storitev iz pristojnosti občine, zaradi spremljanja:

Panoga	Ime in opis dejavnosti
01	Industrija in rudarstvo.
011113	Proizvodnja kremenovega peska.
0120	Proizvodnja kamna, gramoza in peska.
012001	Proizvodnja—obdelava kamna.
	Kopanje in mletje kamna (vštevši apnenec) in marmorja, proizvodnja drobljenca, plošč, kock, robnikov in drugega profiliranega materiala.
012002	Proizvodnja gramoza in peska.
	Proizvodnja stavbnega peska in gramoza.
06	Promet in zveze
0505	Cestni promet.
060502	Prevoz blaga v cestnem prometu, ki ga opravljajo zasebni avtoprevozniki.
060602	Prevoz potnikov s taksi avtomobili.
060609	Prevoz potnikov z vzpenjačami, žičnicami in vprežnimi vozili.
08	Gostinske usluge.
0801	Gostinske storitve nastanitve, prehrana in druge gostinske storitve.
09	Obrt in osebne storitve
0901	Obrtne storitve in popravila.
	Avtomehanika, avtokleparstvo, avtoličarstvo, avtoelektričarstvo, akumulatorstvo, splošna mehanika, splošno kleparstvo, precizna mehanika, precizna mehanika za mehanične in optične instrumente, urarstvo, strojno ključavničarstvo, orodjarstvo, kovinsko strugarstvo, brusarstvo, galvanizerstvo, elektroinstalaterstvo, elektromehanika, gospodinjinski stroji, hladilne naprave, popravila radijskih in TV sprejemnikov, električnih strojev in aparatov, stavbna obrt: zidarstvo, fasaderstvo, inštalaterstvo, vodovod, plinske napeljave, kanalizacija, centralne naprave in klimatske naprave, krovstvo, tesarstvo, parketarstvo, izdelovanje in polaganje podov iz umetnih snovi, sobno slikarstvo in parketarstvo, keramičarstvo in pečarstvo, steklarstvo, rezanje stekla, cementninarstvo, izdelovanje gradbenih elementov iz cementa, gramoza in peska, izdelovanje opečnih izdelkov, slaščičarstvo, izdelovanje brezalkoholnih pijač.
0902	Osebne storitve
	kemično čiščenje oblačil, pranje in likanje, frizerstvo, optika, čiščenje in mazanje vozil, krojaštvo, šiviljstvo, obrtni izdelki: vsi izdelki, ki jih izdelujejo samostojni obrtniki v obrtnih delavnicah (tudi POZD), kakor

časno zapre. O tem se obvesti tudi pristojni občinski upravni organ za gospodarstvo.

7. člen

Za poletni čas se po tem samoupravnem sporazumu šteje čas od 1. aprila do 15. oktobra, zimski čas pa od 16. oktobra do 31. marca.

8. člen

Ta samoupravni sporazum je sklenjen, ko ga podpiše večina podpisnikov.

9. členov

Samoupravni sporazum se objavi v Uradnih objavah občine Murska Sobota in stopi v veljavo dan po objavi.

PODPISNIKI:

TOZD Mlinopek Murska Sobota
TOZD Mesna industrija Murska Sobota
TOZD Agromerur Murska Sobota
KZ Panonka Murska Sobota
TOZD Agroservis Murska Sobota
TOZD Pomurska založba Murska Sobota
TOZD Certus Murska Sobota
PTT Murska Sobota
TOZD Izbira Murska Sobota
TOZD Preskrba Murska Sobota
TOZD Veleprodaja Murska Sobota
TOZD Merkur Murska Sobota
TOZD Hotel Diana Murska Sobota
TOZD Hotel Zvezda Murska Sobota
Urarstvo Murska Sobota
Obrtno podjetje Kroj Murska Sobota
IMP BLISK Blisk Murska Sobota
Gradbeno podjetje Temelj Cankova
SOBOTA TOZD Obrtništvo Murska Sobota
SOBOTA TOZD Vrtinarstvo Murska Sobota
Vzgojnovarstveni zavod Murska Sobota
TOZD Zdravstveni dom Murska Sobota
Gospodarska zbornica Murska Sobota
Ljubljanska banka Murska Sobota
Krajevna skupnost Murska Sobota
Borovo Murska Sobota
Ektrotehna Murska Sobota
Agrotehnika Murska Sobota
Jeklotehna Murska Sobota
Tobačna tovarna skladišče Murska Sobota
Obrtno združenje Murska Sobota
Lesnina Murska Sobota

171

Na podlagi 33. člena zakona o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnosti na področju družbene kontrole cen in o skupnostih za cene (Ur. list SRS, št. 20/80) in 7. člena odloka o pravicah in dolžnostih organov občine Murska Sobota na področju družbene kontrole cen ter o občinski skupnosti za cene (Ur. objave, št. 29/1980) sklenejo Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota, Medobčinska, gospodarska zbornica za Pomurje Murska Sobota, Občinski svet zveze sindikatov Murska Sobota, Občinska konferenca SZDL Murska Sobota in Občinska konferenca sveta potrošnikov Murska Sobota (v nadaljnjem besedilu: udeleženci)

DRUŽBENI DOGOVOR O SKUPNOSTI ZA CENE OBČINE MURSKA SOBOTA

1. člen

S tem družbenim dogovorom zagotavljajo udeleženci pogoje za ustanovitev občinske skupnosti za cene (v nadaljnjem besedilu: skupnost).

2. člen

Udeleženci soglašajo, da je potrebno skupnost ustanoviti in oblikovati tako, da bo s svojim delom zagotavljala pogoje, da delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter delovni ljudje in občani v drugih samoupravnih organizacijah in skup-

nostih, ter v družbenopolitičnih skupnostih in organih ter organizacijah in skupnostih ter organizirani potrošniki določajo politiko cen in sprejemajo ukrepe za njeno uresničevanje, sooblikujejo cene in opravljajo družbeno kontrolo cen.

Izhajajoč iz delovanja ekonomskih zakonitosti in pogojev socialistične blagovne menjave bo skupnost delovala tako, da bo zagotovila uresničevanje naslednjih skupnih ciljev:

— usklajevanje razmerij na področju cen z namenom zagotavljanja stabilnih tržnih odnosov,

— samoupravno urejanje razmerij na področju cen proizvodov in storitev, ki so pomembni za vso občino, v skladu s sprejeto ekonomsko politiko,

— usmerjanje in razvijanje samoupravnih odnosov in usklajevanje interesov samoupravnih organizacij in skupnosti za uresničevanje njihovih pravic in dolžnosti na področju cen proizvodov in storitev, pomembnih za vso občino,

— uresničevanje sodelovanja in usklajevanja stališč o vseh vprašanih, ki so skupnega pomena za udeležence pri pripravi osnov za določanje in izvajanje politike cen in o drugih vprašanih z delovnega področja skupnosti ter predlaganje ukrepov za izvajanje politike cen,

— zagotavljanje pogojev za oblikovanje družbene kontrole cen, ki jo izvajajo samoupravne organizacije in skupnosti in organizirani potrošniki,

— usklajevanje stališč in interesov temeljnih in drugih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti pri predlaganju, določanju in izvajanju politike den.

3. člen

Udeleženci tega družbenega dogovora soglašajo, da opravlja skupnost svoje z zakonom določene naloge in opravila na naslednji način:

— pri pripravi osnov za določanje politike cen in pri predlaganju ukrepov za njeno izvajanje, analizira gibanje cen proizvodov in storitev na posameznih področjih, panogah in skupinah dejavnosti, analizira tendence gibanja cen in ocenjuje pogoje, ki vplivajo na raven in razmerja cen ter obvešča udeležence o pojavih in ugotovitvah glede družbenoekonomskih odnosov na področju trga in cen ter v okviru svojih pristojnosti s svojimi ukrepi vpliva na pozitiven razvoj družbenoekonomskih odnosov na tem področju,

— daje strokovno pomoč temeljnih in drugim organizacijam združenega dela pri samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o cenah proizvodov in storitev pomembnih za vso občino,

— v postopku družbenega dogovarjanja o cenah proizvodov in storitev, ki so pomembni za vso republiko, sodeluje pri sklepanju družbenih dogovorov,

— udeležencem družbenega dogovora pripravlja analize in podatke o vplivu predlaganih sprememb cen na poslovne stroške organizacij združenega dela v posameznih panogah in grupacij, na življenjske stroške in na razvoj družbenih proizvodnih sil,

— pri izvajanju družbene kontrole cen spremlja in ocenjuje uporabo kriterijev za oblikovanje cen določenih z zakonom in o tem obvešča zainteresirane organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitično skupnost,

— pri izvajanju družbene kontrole cen in pri opravljanju nalog in opravil neposredne kontrole cen ocenjuje na način določen z zakonom, razmere na trgu in razmerja cen,

— Izvršnemu svetu Skupščine občine Murska Sobota predlaga ukrepe neposredne kontrole cen, če ugotovi da so na trgu nastopile razmere, ki ne omogočajo gibanja razmerij cen v skladu z dogovorjeno politiko cen,

— za Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota pripravlja analize gibanja cen, pogojev v katerih so ta gibanja nastala in temeljni vzroki, ki so vplivali na gibanje cen,

— na zahteve drugih udeležencev opravlja zanje v okviru programa dela skupnosti analitična, strokovna in druga opravila.

4. člen

Udeleženci soglašajo, da skupnost pri opravljanju svojih nalog in opravil sodeluje z občinskimi organi in organizacijami, družbenopolitičnimi organizacijami ter znanstvenimi in drugimi specializiranimi organizacijami združenega dela.

Na zahtevo temeljnih in drugih organizacij združenega dela in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti jim izkazuje skupnost strokovno pomoč in z njimi strokovno sodeluje v skladu z zakonom in s tem družbenim dogovorom. Pri opravljanju nalog in opravil v skladu z zakonom in s tem družbenim dogovorom skupnost zlasti sodeluje z drugimi skupnostmi za cene.

6. predlaga ukrepe neposredne kontrole cen ter druge ukrepe na področju cen,

7. oblikuje stališča o vprašanih, glede katerih skupnost sodeluje z Republiško skupnostjo za cene,

8. sprejema statut skupnosti,

9. sprejema letni delovni program skupnosti,

10. sprejema finančni načrt in zaključni račun ter sprejema letno poročilo o delu skupnosti,

11. določa višino plačila za storitve, ki jih opravlja skupnost,

12. določa, kateri podatki in listine pomenijo poslovno ali drugo tajnost,

13. obravnava in spremlja opravljanje nalog in del skupnosti in nastopa z ukrepi za njihovo izvršitev,

14. voli in razrešuje predsednika skupnosti, ki je hkrati predsednik sveta,

15. sprejme poslovnik o svojem delu.

17.

Predsednik skupnosti predstavlja, zastopa in podpisuje skupnost, je odgovoren za zakonitost njenega dela, skrbi za izvajanje aktov sveta ter za uresničevanje sodelovanja z Republiško skupnostjo za cene, z drugimi občinskimi skupnostmi, z občinskimi organi in organizacijami, družbenopolitičnimi in drugimi organizacijami, z zbornico ter z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi.

Predsednik skupnosti zlasti:

1. predlaga akte, ki jih sprejema svet,

2. določa predlog poročila o delu skupnosti,

3. predlaga delovni program skupnosti in spremlja njegovo izvrševanje,

4. koordinira delo pri pripravljanju gradiva za seje sveta skupnosti,

5. organizira opravljanje analitičnih, strokovnih in drugih nalog in del na področju cen in skrbi, da se opravijo,

6. opravlja naloge in dela, ki so po statutu skupnosti, aktih sveta in odlokih Izvršnega sveta Skupščine občine M. Sobota skladno z zakonom v njegovi pristojnosti.

IV. PRAVICE, DOLŽNOSTI IN ODGOVORNOSTI USTANOVITELJEV SKUPNOSTI

18.

Udeleženci tega Samoupravnega sporazuma soglašajo, da imajo samoupravne organizacije in skupnosti kot ustanovitelji skupnosti naslednje pravice, dolžnosti in odgovornosti:

— sodelujejo v delu skupnosti neposredno in preko svojih delegatov, v svetu skupnosti dajejo pobude ter oblikujejo mnenja, predloge in stališča o vseh vprašanih iz delovnega področja skupnosti,

— od skupnosti zahtevajo podatke, dokumentacijo in poročila, ki so pomembna za odločanje v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter obrtnih združenjih in niso poslovna tajnost ter koristijo ostale storitve skupnosti v skladu s sprejetim programom dela,

— obveščajo skupnost o pojavih in ugotovitvah, ki so pomembne za delo skupnosti, skupnosti pa so dolžne dati podatke, ki so pomembni za opravljanje družbene kontrole cen in za uveljavljanje pravic delavcev, delovnih ljudi in občanov, da so obveščeni o zadevah skupnega oziroma splošnega pomena.

19.

Samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje razčlenjujejo merila za oblikovanje cen iz 33. člena zveznega zakona v skladu z navodili za uporabo meril. Ta merila pa lahko med seboj povezane samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje na zahtevo ene izmed njih razčlenijo po svojih delegatih v gospodarskih zbornicah ob sodelovanju ustreznih splošnih združenj, na zahtevo članic skupnosti ali njenega sveta pa uskladijo po delegatih zainteresiranih članic v gospodarski zbornici ob sodelovanju zainteresiranih splošnih združenj.

20.

Samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje opravljajo družbeno kontrolo cen na ta način, da spremljajo uporabo meril za oblikovanje cen za njihove proizvode in storitve, spremljajo in kontrolirajo vpliv cen na dohodek in odnose pri pridobivanju in razporejanju dohodka samoupravnih organizacij in skupnosti ter obrtnega združenja v odnosih medsebojne odvisnosti, povezanosti in odgovornosti ter preverjajo usklajenost in izvrševanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov o ce-

nah, ki jih sklepa samoupravna organizacija oz. skupnost oz. združenje, in drugih samoupravnih splošnih aktov o cenah z zakonom in določeno politiko cen.

21.

Za izvajanje sprejete politike cen samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje v Gospodarski zbornici Slovenije in v Medobčinski gospodarski zbornici ter v splošnih združenjih prispevajo k učinkovitejši samoupravni družbeni kontroli cen v samoupravnih organizacijah in skupnostih s tem, da predlagajo rešitve glede razčlenjevanja meril za oblikovanje cen.

22.

V primerih obveznega samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja morajo samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje upoštevati posebej določene roke za začetek postopka oziroma za sklenitev samoupravnega sporazuma oz. družbenega dogovora. Pri ostalih samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih, ki se sklepajo ob strokovni pomoči gospodarske zbornice in splošnih združenj, se uporablja poslovnik o postopku samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja, ki se sprejme v okviru zbornice.

23.

Samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje kot ustanovitelji skupnosti posredujejo skupnosti v evidenco sklenjene samoupravne sporazume, ki urejajo odnose na podlagi skupnega prihodka, če je skupni proizvod oziroma storitev glede družbene kontrole cen v pristojnosti občine in je s strani skupnosti določeno obveščanje o cenah zaradi spremljanja.

V. OBLIKOVANJE IN SPREJEMANJE DELOVNEGA PROGRAMA SKUPNOSTI TER FINANCIRANJE SKUPNOSTI

24.

Sredstva za delo skupnosti se zagotavljajo v občinskem proračunu in s plačevanjem nadomestil za storitve, ki jih skupnost opravlja pri izvajanju svojih nalog.

Sredstva v občinskem proračunu se zagotavljajo v skladu s sprejetim delovnim programom skupnosti.

25.

Udeleženci tega samoupravnega sporazuma bodo aktivno sodelovali pri oblikovanju predloga delovnega programa dela skupnosti in pri njegovem sprejemanju, pri čemer bodo izahajali iz nalog skupnosti.

Postopek priprave delovnega programa skupnosti bo podrobneje določen v statutu skupnosti.

VI. NAČIN OPRAVLJANJA STROKOVNO-ADMINISTRATIVNIH DEL ZA SKUPNOST

26. člen

Strokovna in administrativna dela za skupnost opravlja za gospodarstvo pristojen upravni organ Skupščine občine M. Sobota.

27. člen

Organi skupnosti ne morejo prenašati pravice odločanja iz svoje pristojnosti na gospodarstvu pristojen občinski upravni organ Skupščine občine M. Sobota.

VII. SAMOUPRAVNI SPLOŠNI AKTI SKUPNOSTI

28. člen

Skupnost ima statut in druge s statutom določene samoupravne splošne akte.

Statut skupnosti ureja notranjo organizacijo, razmerja med svetom, predsednikom in za gospodarstvo pristojnim upravnim organom Skupščine občine M. Sobota. Določa tudi akte, ki jih izdaja svet in ureja tudi druga vprašanja, ki so pomembna za delo skupnosti.

VIII. KONČNE DOLOČBE

29. člen

Ta samoupravni sporazum je sklenjen, ko ga sprejme večina samoupravnih organizacij in skupnosti ter obrtno združenje z območja občine M. Sobota.

Udeleženci soglašajo, da bodo v skladu s svojimi pravicami, obveznostmi in odgovornostmi in v okviru ciljev tega družbenega dogovora pripomogli k čimbolj učinkovitemu izvajanju nalog in opravil skupnosti, določenih z zakonom.

5. člen

Udeleženci soglašajo, da svoje pravice, dolžnosti in odgovornosti, določene z zakonom, uresničujejo v skupnosti:

- s pospeševanjem družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja na področju cen,
- s podajanjem svojih mnenj, predlogov in stališč v svetu skupnosti glede vprašanj z delovnega področja sveta skupnosti, z dajanjem pobud za sklic sej sveta za proučitev določenih vprašanj in oblikovanje strokovnih delovnih teles,
- z uresničevanjem svojih pravic in dolžnosti tako neposredno kot preko svojih delegatov v svetu skupnosti,
- z rednim obveščanjem skupnosti o pojavih in svojih ugotovitvah glede razvoja družbenoekonomskih odnosov, ki imajo vpliv na gibanje cen proizvodov in storitev, ki so pomembni za vso občino.

6. člen

Udeleženci soglašajo, da bodo v programu dela skupnosti, v skladu z njenimi pravicami, dolžnostmi in obveznostmi, določene naloge in opravila, ki jih mora skupnost opraviti za vsakega od udeležencev.

Udeleženci soglašajo, da je skupnost potrebno organizirati tako, da bo zagotovljeno strokovno, pravočasno, ekonomično in učinkovito opravljanje nalog in opravil z njenega delovnega področja.

7. člen

Udeleženci soglašajo, da bodo svoje pravice upravljanja uresničevali preko delegatov v svetu skupnosti.

Skupnost ima statut, poslovnik o delu sveta in druge s statutom določene samoupravne splošne akte, ki podrobneje določajo način dela in odločanja organov skupnosti.

8. člen

Organa skupnosti sta svet skupnosti in predsednik skupnosti.

Da se zagotovi uresničevanje posebnega družbenega interesa, sodelovanje s skupnostmi za cene drugih družbenopolitičnih skupnosti, udeležba pri delu in uresničevanje vpliva udeležencev tega družbenega dogovora na delo skupnosti, se v skladu z načeli delegatskega sistema ustanovi svet skupnosti.

Pristojnosti in naloge sveta in predsednika skupnosti podrobneje določa samoupravni sporazum o ustanovitvi skupnosti in statut skupnosti.

9. člen

Svet skupnosti ima sedemnajst članov.

Tri člane sveta imenuje in razrešuje Izvršni svet Skupščine občine Murska Sobota.

Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje Murska Sobota, delegira v svet skupnosti sedem članov iz vrst temeljnih in drugih organizacij združenega dela, ter Obrtnega združenja Murska Sobota.

Občinski svet Zveze sindikatov Murska Sobota, Občinska konferenca SZDL Murska Sobota, Občinska konferenca sveta potrošnikov Murska Sobota, delegirajo v svet po enega člana.

Iz področja samoupravnih interesnih skupnosti družbene dejavnosti delegirajo Občinska skupnost socialnega varstva M. Sobota in Občinska izobraževalna skupnost Murska Sobota v svet po enega člana. Iz področja materialne proizvodnje delegirajo Samoupravna interesna skupnost za komunalne dejavnosti in cestno dejavnost Murska Sobota in Samoupravna stanovanjska skupnost Murska Sobota v svet po enega člana.

10. člen

Udeleženci soglašajo, da vsak od njih določi imenovanje in mandatno dobo svojih članov oz. svojega člana sveta skupnosti.

11. člen

Udeleženci soglašajo, da bodo neposredno sodelovali pri pripravi programa dela skupnosti in da bodo na program dela skupnosti dali svoje mnenje v roku 15 dni po prejemu.

12. člen

Nadzor nad delom skupnosti, v okviru javnih poblastil določenim z zakonom, opravlja Izvršni svet Skupščine občine M. Sobota.

Nadzor nad delom skupnosti, razen sodelovanja pri upravljanju skupnosti preko delegatov v svetu skupnosti, udeleženci uresničujejo s spremljanjem poročil o delu skupnosti, proučevanjem problemov o delu skupnosti ter na način določen s statutom skupnosti.

13. člen

Strokovna in administrativna dela za skupnost opravlja za gospodarstvo pristojen upravni organ.

14. člen

Sredstva za opravljanje nalog in del skupnosti se zagotavljajo v proračunu skupščine občine Murska Sobota v obsegu, določenim s programom dela skupnosti in s plačili za storitve, ki jih skupnost opravlja v skladu s svojim statutom.

Iz prihodkov, ki jih skupnost doseže po prejšnjem odstavku, se poravnajo stroški za opravljanje njenih nalog in del.

15. člen

Udeleženci soglašajo, da Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje Murska Sobota najpozneje v petnajstih dneh po sklenitvi tega družbenega dogovora začne z iniciativo za sklenitev samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti.

16. člen

Udeleženci soglašajo, da bodo v roku petnajstih dni po sklenitvi samoupravnega sporazuma o ustanovitvi skupnosti delegirali oz. imenovali svoje člane v svet skupnosti.

17. člen

Družbeni dogovor je sklenjen, ko ga podpišejo pooblaščen predstavniki udeležencev.

18. člen

Družbeni dogovor se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja in začne veljati osmi dan po objavi.

V. M. Soboti, dne 15/12—1980

UDELEŽENCI:

Medobčinska gospodarska zbornica
za Pomurje Murska Sobota
Občinski svet zveze sindikatov
Murska Sobota
Občinska konferenca SZDL
Murska Sobota
Občinska konferenca sveta potrošnikov
Murska Sobota
Izvršni svet Skupščine občine
Murska Sobota

172

Na podlagi 33. člena Zakona o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnosti na področju družbene kontrole cen in o skupnostih za cene (Uradni list SRS, št. 20/80) in v skladu z družbenim dogovorom o občinski skupnosti za cene, podpisanim dne 15. 12. 1980, sklenejo temeljne in druge organizacije združenega dela in skupnosti ter obrtna združenja z območja občine Murska Sobota združene v Medobčinski gospodarski zbornici za Pomurje

SAMOUPRAVNI SPORAZUM

O USTANOVITVI SKUPNOSTI ZA CENE OBČINE MURSKA SOBOTA

I. UVODNA DOLOČBE

1.

Zaradi urejanja medsebojnih odnosov, usklajevanja svojih interesov in uresničevanja pravic in obveznosti na področju cen za proizvodne in storitve v pristojnosti občine ustanavljajo temeljne in druge organizacije združenega dela in skupnosti ter obrtno združenje, ki se združuje po Zakonu o združevanju organizacij združenega dela v splošna združenja in gospodarske zbornice, občinsko skupnost za cene (v nadaljnjem besedilu: skupnost) občine Murska Sobota.

2.

Skupnost je družbeno pravna oseba, ki opravlja naloge posebnega družbenega pomena in ima tudi javna pooblastila, dolo-

čena z Zakonom o temeljnih sistema, cen in družbeni kontroli cen (v nadaljnjem besedilu: zvezni zakon) in z Zakonom o pravicah in dolžnostih organov družbenopolitičnih skupnostih na področju družbene kontrole cen in o skupnostih za cene (v nadaljnjem besedilu: republiški zakon).

Sedež skupnosti je v Murski Soboti na Skupščini občine, Tito-va 6.

3.

S tem samoupravnim sporazumom se natančneje določajo

- naloge skupnosti
- organi skupnosti
- pravice, dolžnosti in odgovornosti ustanoviteljev skupnosti
- oblikovanje in sprejemanje delovnega programa skupnosti ter financiranje skupnosti
- način opravljanja strokovno-administrativnih del za skupnosti
- samoupravni splošni akti skupnosti.

II. NALOGE SKUPNOSTI

4.

Skupnost pripravlja skladno z razvojnimi in planskimi usmeritvami osnove za določanje politike cen za proizvodnje in storitve v pristojnosti občine. Pri tem mora izhajati iz ciljev in nalog na tistih področjih ekonomske politike, ki vplivajo na raven cen in njihova medsebojna razmerja.

5.

Skupnost predlaga ukrepe za izvajanje politike cen na podlagi ocen in ugotovitev o izvajanju ekonomske politike na tistih področjih, ki vplivajo na cene.

6.

Pri pripravi osnov za določanje politike cen in pri oblikovanju predlogov ukrepov za izvajanje politike cen skupnost izhaja iz analiz o gibanju cen, v katerih mora biti dan poseben poudarek pogojem za izvajanje politike cen in vzrokom, ki so povzročili odstopanje od sprejete politike.

7.

Na zahtevo samoupravnih organizacij in skupnosti ter obrtnih združenj, daje skupnost strokovno pomoč pri samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju, s katerim se urejajo cene za proizvode in storitve, ki so v pristojnosti občine.

Skupnost daje strokovno pomoč predvsem glede načina uporabe meril za oblikovanje cen, pri oblikovanju samoupravnih sporazumov pa tudi glede načina kontrole njihove uporabe. Skupnost pripravlja analize o vplivu predlaganih sprememb cen na poslovne stroške organizacij združenega dela panog in dejavnosti ter na življenjske stroške.

8.

Skupnost opravlja družbeno kontrolo cen tudi s tem, da

- se udeležuje sklepanja samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, s katerimi se urejajo cene, za proizvode in storitve, ki so v pristojnosti občine,
- predlaga Izvršnemu svetu Skupščine občine ustrezne ekonomske ukrepe, predvidene z republiškim zakonom,
- izdaja v skladu z zveznim zakonom odločbe o začasnem zadržanju uporabe neustrezno oblikovanih cen, na osnovi česar morajo samoupravne organizacije oz. skupnosti ponovno oblikovati cene v skladu z zakonom,
- spremlja in analizira gibanje cen in razmerij v cenah ter analizira pogoje in vzroke, ki so vplivali na gibanje cen, o tem pa poroča Skupščini občine in Izvršnemu svetu Skupščine občine ter Medobčinski gospodarski zbornici in
- predlaga Izvršnemu svetu Skupščine občine izdajo ukrepov neposredne kontrole cen in opravlja neposredno kontrolo cen, določeno z zveznim zakonom.

9.

Skupnost sodeluje s skupnostmi za cene drugih občin predvsem z namenom, da izmenjuje izkušnje in čim bolj poenoti pristop pri načinu in kontroli meril za oblikovanje cen proizvodov in storitev, ki so v pristojnosti občine in pri oblikovanju predlogov ukrepov za izvajanje politike cen.

Skupnost se dogovori z drugimi občinskimi skupnostmi za cene o medsebojnem obveščanju kot podlagi za sodelovanje.

10.

Skupnost sodeluje z republiško skupnostjo za cene pri pripravljanju osnov za določanje politike cen v SR Sloveniji. Skupnost predvsem posreduje predloge glede načina uporabe in kontrole uporabe meril in oblikovanje cen proizvodov in storitev iz pristojnosti občin.

11.

Skupnost opravlja analitične, strokovne in druge naloge, ki so potrebne za izvajanje navedenih nalog in del skupnosti. Skupnost analizira vpliv cen na odnose pri pridobivanju in delitvi dohodka v dejavnostih in panogah ter analizira vpliv cen na razmere na tržišču.

12.

Skupnost obvešča samoupravne organizacije in skupnosti ter obrtno združenje o pojavih in ugotovitvah v razvoju družbeno ekonomskih odnosov, s katerimi se srečuje pri opravljanju nalog iz svojega delovnega področja in so pomembni za uresničevanje vloge samoupravnih organizacij in skupnosti na področju cen ter predlaga ukrepe v okviru zakonskih pooblastil. Informacije zanimive za celotno združeno delo zbira in prireja za objavo v Vestniku Gospodarske zbornice Medobčinska gospodarska zbornica.

13.

Skupnost opravlja naloge in dela v skladu s programom dela, ki ga sprejema svet skupnosti.

III. ORGANI SKUPNOSTI

14.

Organa skupnosti sta svet skupnosti in predsednik skupnosti.

Da se zagotovi uresničevanje posebnega družbenega interesa, sodelovanje s skupnostmi za cene drugih družbenopolitičnih skupnosti, udeležba pri delu in uresničevanje vpliva udeležencev Družbenega dogovora o občinski skupnosti za cene na delo skupnosti, se v skladu z načeli delegatskega sistema ustanovi svet skupnosti (v nadaljnjem besedilu: svet).

Medobčinska gospodarska zbornica pripravi razrez strukture delegatov sveta iz vrst ustanoviteljev tako, da je omogočeno najustreznejše delovanje sveta za izvajanje nalog iz 1. člena tega samoupravnega sporazuma.

15.

Svet skupnosti ima 17 članov.

3 člane sveta imenuje in razrešuje Izvršni svet Skupščine občine izmed svojih članov in funkcionarjev, ki vodijo delo občinskih organov oziroma organizacij.

Medobčinska gospodarska zbornica za Pomurje Murska Sobotna delegira v svet skupnosti 7 članov iz vrst temeljnih in drugih organizacij združenega dela in Obrtnega združenja Murska Sobotna.

Občinski svet Zveze sindikatov Murska Sobotna, Občinska konferenca SZDL Murska Sobotna in Občinska konferenca Sveta potrošnikov Murska Sobotna, delegirajo v svet po enega člana.

Iz področja samoupravnih interesnih skupnosti družbene dejavnosti delegirajo Občinska skupnost socialnega varstva Murska Sobotna in Občinska izobraževalna skupnost Murska Sobotna v svet po enega člana.

Iz področja materialne proizvodnje delegirajo Samoupravna interesna skupnost za komunalno dejavnost in cestno dejavnost Murska Sobotna in Samoupravna stanovanjska skupnost Murska Sobotna po enega člana.

16.

Svet zlasti:

1. pripravlja in sprejema osnove za določanje politike cen in predlaga skupaj s pristojnimi občinskimi organi ukrepe za izvajanje določene politike cen v skladu z zakonom,
2. opravlja posamezne naloge in dela v zvezi s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem o cenah v skladu z zveznim zakonom,
3. obravnava predloge in mnenja Gospodarske zbornice Slovenije in Medobčinske gospodarske zbornice ter splošnih združenj v zvezi z razčlenitvijo meril in zavzema do njih stališča,
4. predlaga ukrepe za izvajanje določene politike cen in spremlja njihovo izvajanje,
5. opravlja naloge in dela družbene kontrole cen, določene z zveznim zakonom in republiškim zakonom,

tedenski koledar

SREDA, 1. aprila — Hugo
ČETRTEK, 2. aprila — Franc
PETEK, 3. aprila — Rihard

kino

LENDAVA
1. aprila ob 17. in 19.30 uri ame-
riški film DEMONSKO SRCE.

LJUTOMER
1. aprila ob 17.15 in 19.30 uri ja-
ponski film TEROR MEKA-
GODZIJE.

ČRENŠOVCI
3. aprila ameriški barvni film
UBOJ V AMSTERDAMU.

SVOBODA GOR. RADGONA
1. in 2. aprila ob 19. uri italijan-
ski film KAČJE GNEZDO.

prodam

Uvoženi otroški voziček (kombi-
nirani) prodam. Panonska 7/A,
Beltinci. M—1074
OBRAČALNIK za BCS ugodno
prodam. Vanča vas 17. M—1048
SENO prodam po ugodni ceni.
Pongrac, Prosenjakovci 45.
M—1049.

VW — 1200, letnik 1974, dobro
ohranjen, prodam. Informacije:
Miklošičeva 23, M. Sobota, tele-
fon 22-388. M—1051
PODSTREŠNO STANOVANJE
(85 kvad. metrov) z velikimi do-
datnimi prostori, prodam. Naslov
na upravi lista. M—1052
PRALNI STROJ GORENJE, do-
bro ohranjen, prodam. Marija
Duh, Lendavska 31 ali Kiosk Delo
pri Murini trgovini M. Sobota.
M—1053

ZASTAVO 101, letnik 1973, pro-
dam. Telefon 23-619. Naslov na
upravi lista. M—1054
TRAKTOR INTERNACIONAL
217, motor generalno popravljen,
stroj za izkopavanje krompirja,
puhalnik za seno in enosno pri-
kolico (Ljutomersko), prodam. Ve-
šiča 54, M. Sobota. M—1055
SENO v balah, večjo količino,
prodam. Rakičan 81. M—1057
GLOBOK OTROŠKI VZČIEK
prodam. Černetič, Prežilova 4.
M—1058

SENO, večjo količino, prodam.
Adrijanci 25. M—1059
SENO, večjo količino, prodam ali
zamenjam za les. Zadravec, Ivanci
57. M—1060
KOMPLETNA OKNA (180 cm) z
roletami, prodam. Jože Jerebic,
Lipa 112. M—1061

ZASTAVO 750, v voznom stanju,
prodam. Naselje mladinskih de-
lovnih brigad 15, M. Sobota (biv-
ša Vrba). M—1062
OBRAČALNIK ZA KOSILNICO
laverdo, primerno tudi za traktor,
Mostje 90. LE—73
ZASTEKLENA OKNA z roletami
prodam. Krog 134. M—1063

MOTOR CZ, 170 cm, prodam.
Mladinska 20, Murska Sobota.
M—1064

AUSTIN 1300, letnik 1970,
nevozen, prodam. Marjan Galuf,
Boračeva 25/A Radinci. M—1065
ENONADSTROPNO NOVO
HIŠO v Mariboru zamenjam za
enako ali manjšo v Murski Soboti
ali prodam. Telefon 069 23-887.
Naslov na upravi lista. M—1066

3500 l kovinski rezervoar za kuril-
no olje prodam. Informacije po
telefonu 21-507. M—1067

VINOGRAD, velikost 25 arov,
prodam. Mijo Pintarič, Banfi 45,
Strigova. M—1070
RIGOLANO PARČELO za
vinograd v Lendavskih gorah (pri
Hadiku), prodam. Naslov na
upravi lista. M—1971
PRIKOLICO BRAKO, enkrat
rabljeno, ugodno prodam. Prša,
Bučkovec 2/B. M—1072
TRAKTOR STEYER 30 KS
prodam. Naslov na upravi lista.
M—1073
TOVORNI AVTO VOLVO
KIPER, v nevoznom stanju, pro-
dam. Separacija, Murska Sobota.
M—1074

TRIFAZNO ENOLAMELNO
VODOVODNO ČRPALKO in čr-
no-beli televizor, star 2 leti, vse v
dobrem stanju. Kuzmič, Puževci
51. M—1075

DVA KAVČA prodam. M. Gubca
14, Murska Sobota. M—1076

KRAVE VISOKO BREJE, pro-
dam. Gostilna Bertalančič, Lemer-
je 28. M—1078

VINOGRAD OB CESTI Dobro-
vnik — Bukovnica (ciglenica), 900
trsov, prodam. Lipič, Dalmatinska
18, Maribor, telefon 062 31-640.
M—OP

KRAVO, brejo, z drugim teletom
prodam. Franc Osterc, Vučja vas
26, Križevci pri Ljutomeru.
VI—112

REX KOMBI UNIVERZAL GO-
RENJE MUTA, prodam. Alojz
Sever, Stročja vas 32. VI—113

kupim

STAJICO IN HOJICO kupim.
Ponudbe s ceno pošljite na oglasni
oddelek. M—1069

TRAKTOR STEYER 18 KS in
mlajšo vozno kravo, kupim.
Naslov na upravi lista. M—1069

zaposlitve

KVALIFICIRANEGA ali
priučenega mizarja sprejem.
Naslov na upravi lista. M—1056

TEHNOSTROJ. TOZD PROIZVODNJA VOZIL IN
KMETIJSKE MEHANIZACIJE. LJUTOMER

organizira v soboto, dne 4. aprila 1981, ob 12. uri v prostorih
temeljne organizacije združenega dela

prodajo osnovnih sredstev:

1. varilni aparat	12 kom.
2. stružnica US-75	1 kom.
3. brusilni stroj	2 kom.
4. termogen	2 kom.
5. sekator „PLANET“	1 kom.
6. stroj za rezanje navojev CRN-UNI	1 kom.
7. risalna deska AO	3 kom.
8. aparat za točkasto varjenje	1 kom.

Ogled prodaji namenjenih osnovnih sredstev 1 uro pred
prodajo.

Prometni davek plača kupec.

Vsako nedeljo se zberejo v knjižnici na Tišini mladi in
starejši iz osmih vasi krajevn skupnosti. Zdaj imajo 770
knjig, vendar za začetek dovolj. Upajo, da bodo ob za-
vzetosti Eme Mlinarič, ki knjižnico vodi že več kot pol leta,
knjižnico obogatili in poskrbeli, da bo odprta tudi med
tednom.

INFORMACIJE O MALIH OGLASIH TELEFON
21-064

**MALI OGLAS
V VESTNIKU
ZANESLJIV
USPEH**

POSTANITE NAROČNIK VESTNIKA!

Izpolnite objavljeno naročilnico, jo izrežite in nale-
pite na dopisnico ali pa jo v kuverti pošljite na
naslov: UPRAVA VESTNIKA, Titova 29/II, Murska
Sobota.

Podpisani kraj

ulica hišna številka

naročam VESTNIK.

Letno naročnino v znesku 300 din bom plačal v enem
ali dveh obrokih po splošni položnici.

V dne 1981

Lastnoročni podpis

Berite Vestnik, ki izhaja vsak torek in petek ter vas
seznanja z dogodki doma in po svetu.
Naročniki imajo pri malih oglasih in zahvalah po-
seben popust.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadni izgubi našega dragega očeta

Ivana Markoja

iz Melinca

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in sovaščanom za trud in
pomoč. Hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in nam izrazili sožalje.
Zahvaljujemo se tudi duhovnikom iz Beltincev in Kapele ter govorniku za poslovilne
besede ob grobu.

Njegova hčerka in sin z družino.

ZAHVALA

Tiho, mirno in brez slovesa nas je nenadoma v 36. letu
starosti zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

Štefan Horvat

zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za spremstvo na
njegovi zadnji poti, za darovane vence in cvetje, sočustvovanje in izrečeno sožalje. Posebna
zahvala kolektivu IMP TOZD BLISK, predstavniku KS, kolektivu in sošolcem politične
šole CK ZKS v Mariboru, kolektivu hotela Diana, gostilni Central, godbi, predsedniku
hišnega sveta v bloku, in razredničarki ter učencem 5. razreda osnovne šole E. Kardelj M.
Sobota.

M. Sobota, dne 24. marca 1981

Žalujoci: žena Helena s hčerko Jasno, Fatimo, Sašo, mama, sestra Ilonka z družino ter
ostalo sorodstvo.

**Marsikaj, česar ne rabite,
lahko prodate, če daste mali oglas
v Vestnik. Naročniki imate
20-odstotni popust!**

VESTNIK

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska
Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja
Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota,
Titova 29/1 — Ureja uredniški odbor:

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika),
Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus,
Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec,
Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota,
Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik,
naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383,
dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel.
81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna
150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana
50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih —
Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP/Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik
oprosčen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Če bi solza mrtvega zbudila,
te ne bi zdaj ljubi sinko in
vnukec črna zemlja krila.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je mnogo prezgodaj komaj v 13. letu
starosti za vedno zapustil naš dragi sinek in vnukec

Ernest Gašpar

iz Lucove

Najtopleje in najiskreneje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, botrini,
prijateljem in znancem iz domače vasi ter bližnje in daljnje okolice, ki ste našega
pokojnega Ernesta pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke, nam pa
izrazili sožalje, ter v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami. Posebna zahvala g. župniku
za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS Cirilu Bunderlu, po-
grebčem, sošolcem in učiteljem. Iskrena zahvala zdravstvenemu osebju otroškega oddelka
bolnišnice Rakičan in kliničnemu centru Ljubljana. Zahvala tudi vsem šoferjem in
sprevoznikom Certusa Murska Sobota.

Lucova, dne 1. marca 1981

Žalujoci: VSI NJEGOVI NAJDRAŽJI!

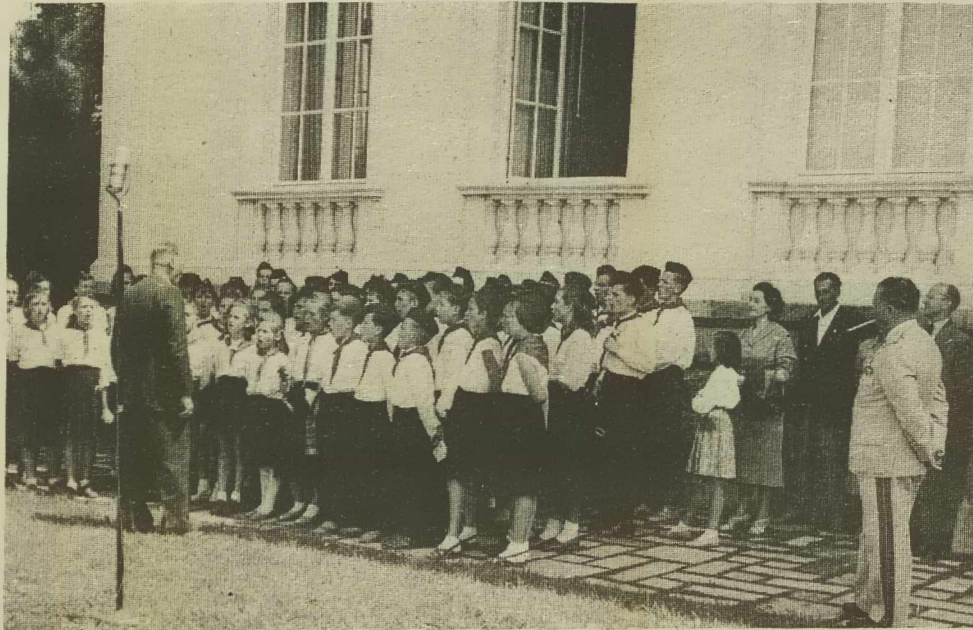
„AJDE! DAJTE JOŠ
JEDNO!“Na „ciglencah“
spravljivejši
toni

Beli dvor v Beogradu, 24. maj 1955. Šepetajoče stopajo pionirji, člani mladinskega pevskega zbora nižje gimnazije iz Gornje Radgone. Še nekaj stopnic in že so pred vrati dvorane. Odpirajo se.

„Dobar dan, djeco!“ Vročča želja mladih src je izpolnjena. V Beogradu so. Na Dedinju. Z maršalom Jugoslavije Josipom Brozom Titom. Razgledajo se klici in ploskanje. Tito odzdravlja in se nasmejanih lic sklanja k svojim malim prijateljem. Po pozdravnem nagovoru pionirke, danes pa odrasle, rovdje Manka Golarja in Olge Bračko spregovori predsednik. Dvorana onemi in vsi pozorno prisluhnejo. Na prste bi lahko preštel dni, ki so bili zame sončni in veseli, pravi maršal, medtem ko so dnevi današnje mlade generacije polni sonca in radosti.

Po zakuski, zvrhani dobrot, prostodušnem kramljanju, nedolžnih šalih in podpisih — najbolj pogumni so namreč predsedniku zaprosili za podpis — so gornjeradgonski pionirji Titu za rojstni dan zapeli tri pesmi. Potem, ko so odpeli, de maršal: „Ajde! Dajte još jedno!“ Kakšna čast za zborček nadobudnežev iz Gornje Radgone. Pa so peli in peli, tovariš Tito pa je navdušeno ploskal: „Bravo, bravo!“

Ura sprejema se je še prehitro iztekla. Vsi so hoteli biti v maršalovi bližini — za skupno fotografiranje, kajpa! — a Tito je zbral okrog sebe tiste najmanjše. Še dolgo po tem, ko so se slikali in je tovariš Tito že odšel, so jim zvenele v ušesih besede ljubljene maršala in misli so se jim vztrajno vračale v leta njegove težke

Iz mladih grl je privrela pesem Titu, svobodi, Jugoslaviji. Še neobjavljena slika mladinskega pevskega zbora iz Gornje Radgone ko so bili leta 1958 pri tovarišu Titu v Beogradu.

mladosti. Mladosti z bore malo sonca in veselja.

Popoldne so gornjeradgonske pionirje čakale nove naloge. Ob 16. uri so sodelovali na slovesnosti v čast maršalovega rojstnega dne. V Kolarčevi univerzi klicev navdušenja Beograjčanov nad mladimi izvajalci iz Gornje Radgone kar ni hotelo biti konec, dasiravno jim je delal družbo najboljši beograjski pionirski zbor, ki je dobil na nedavnem tekmovanju prvo nagrado v višini 250 tisoč dinarjev. Kljub utrujenosti so zapeli korajžno in glasno, kot so to vedno znali.

Podobno so se ob 18. uri odrezali v domu Božidarja Adžije oziroma v dvorani kulturnega doma, kjer jih je pričakalo kakih 600 poslušalcev, med njimi nekatere visoke in ugledne osebnosti takratnega družbenopolitičnega in gospodarskega ži-

vjenja Beograda in republike. V znak priznanja so dobili celo vrečo bombonov, zborovodja Manko Golar pa velikansko košaro cvetja.

Naslednjega dne so bili gornjeradgonski pionirji povabljeni v studio beograjskega radia, kjer so posneli nekaj slovenskih, predvsem narodnih pesmi in bili vnovič deležni izjemnega gostoljubja domačinov. Popoldne jim je bilo dano videti na stadionu Partizana enkratno sprejem Titove štafete, ki se ga je udeležilo nad 60 tisoč Beograjčanov in gostov. Slovesna manifestacija je trajala vse do noči.

Zadnji dan obiska so mladi iz Gornje Radgone namenili Avali, kjer so se z borbeno pesmijo poklonili spomenu neznane padlega junaka. Sledil je ogled muzeja na Kalemegdanu, pa še — kdo bi jim sploh zameril! — v živalski vrt so jo mahnili.

Slovo od Beograda je bilo težko, sicer pa, kako tudi ne bi bilo! In najbrž se še danes, nekdanji pionirji in pionirke Tramškove, zbozrele osebnosti, spominjajo tistih nepozabnih dni leta 1955 pri tovarišu Titu v Beogradu. Morda še kdo od takratnih članov mladinskega pevskega zbora nižje gimnazije iz Gornje Radgone hrani veliko škaflo od bomboniere ali vsaj podpis drugega maršala? In bržčas mu ni ravno lahko pri srcu! Manko Golar, takratni zborovodja, ki je bil s svojimi ljubljenci kar dvakrat na maršalovem rojstnem dnevu v Beogradu, še danes pravi, da sta to v njegovem 70-letnem življenju dogodka, ki mu ostajata v neizbrisnem spominu. Preprosto: nepozabna.

Branko Žunec

Branko ŽUNEC

Začelo se je mednarodno desetletje o zdravstvu in preskrbi s pitno vodo

VODA IN ŽIVLJENJE

Narava je človeku nekoč v izobilju ponujala čisto in dobro vodo, posledica tega pa je bila, da se dolgo časa nismo kaj pridali zamenili za to naravno dobrino. Šele danes postaja vedno bolj očitno, da se je treba trdno in z velikimi materialnimi žrtvami boriti zlasti za zdravo pitno vodo, za zdravo življenjsko okolje, s tem pa tudi za vedno bolj ogroženo človekovo zdravje.

Najprej nekaj zgornjih primerov za ilustracijo te trditve:

Na Madžarskem so se že od nekdaj borili s pomanjkanjem zdrave vode. To vedo najbolje povedati tiste priletne prekmurke ženske, ki so v obdobju predaprilske Jugoslavije zaradi socialnih razmer odhajale na sezonsko delo na madžarska veleposestva in se od tam v velikem številu vračala s trahomom. Socialistična Madžarska se je odločno lotila reševanja oskrbe z zdravno pitno vodo in reševanja problemov vsega vodnega gospodarstva. Skrb za zdravo pitno vodo je dobila takšne razsežnosti, da zdaj z območja Badacsonya ob Blatnem jezeru vsak teden dvakrat pošiljajo v trgovine že stekleničeno pitno vodo, ki jo na posebne izkaznice dobivajo otroci od enega do deset let starosti in nosečnice.

V pretežno gorati sosednji Avstriji se prav tako pojavljajo problemi z vodo. To velja zlasti za jugovzhodni del sosednje Stajerske, ki zajema okraje Radgona, Feldbach in Fehring. Tu zdaj gradijo objekte za oskrbo z vodo in vodovodno omrežje v dolžini 92 kilometrov in v skupni vrednosti 150 milijonov šilingov.

Za zahodne Nemce je že lep čas znano, da uvažajo dokajšnje količine stekleničene pitne vode iz skandinavskih držav. Arabcem je voda celo dragocnejša kot nam Evropejcem nafta. Saudskoarabski princ Mahmud Bhatti je v belgijskih Ardenih, in sicer v kraju Manhya naročil milijon litrov pitne vode, ki jo bodo izvozili v to bližnjevzhodno državo v stekleni-

cah. Vrednost naročila znaša blizu 650 milijonov dinarjev.

In če se vrnemo v domače razmere so v našem Pomurju v zadnjem obdobju s prostovoljnim delom in prispevki ter z družbeno pomočjo zgradili veliko vaških in lokalnih vodovodov. To je brez dvoma razveseljivo, saj dokazuje zdrav posluh našega človeka za okolje in za pomen čiste vode. Vprašanje pri tem je samo, če so vsi ti številni vodovodi tudi dovolj strokovno vzdrževani in če občasno opravljajo potrebne analize vode glede na njeno kakovost.

POMANJKANJE IN ONESNAŽENOST VODE TER POSLEDICE

Glede vode je pač tako, da je svet razdeljen na dva bloka, katerih eden je nima zaradi podnebnih razmer ali nerazvitosti, drugi pa vse bolj tvega, da je ne bo več imel za gospodinjstvo, industrijske in kmetijske potrebe.

Povsem nevzdržen je položaj glede zdrave, čiste in zlasti pitne vode v deželah v razvoju ali v tako imenovanem tretjem svetu. Več kot polovica prebivalcev tega dela sveta še danes nima ustreznih pitnih voda. V državah v razvoju najmanj 100 milijonov otrok nima dovolj čiste vode.

Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije je 80 odstotkov vseh bolezni treba pripisati neustreznim pitni vodi, nečisti vodi za umivanje in kopanje in pomanjkanju elementarne higiene, ki je največkrat posledica onesnaženega okolja. Ta vir okužb danes množično ogroža prebivalstvo tretjega sveta. Med najpogostejšimi boleznimi, ki so posledica pomanjkanja oziroma onesnaženosti vode in njene uporabe za pitje, za umivanje živil, rok in obraza, so razne virusne in bakterijske infekcije kot so malarija, različne obli-

ke filarioze, bilharzioza, v afriških deželah predvsem onkocerciaza, kolera, spalna bolezen, rumena mrzlica, tifus, paratifus, encefalitis, nalezljive driske, vnetja želodca in in črevesja itd. Samo za nalezljivo drisko boli letno 100 milijonov ljudi in umre 6 milijonov otrok. Še predlaskim je svetovna zdravstvena organizacija zabeležila 500 milijonov primerov kolere. Dobrih 50 odstotkov smrtnosti otrok je zaradi okužene vode. Od umivanja ali kopanja v onesnaženi vodi zbolijo za trahomom letno blizu 500 milijonov ljudi in veliko izmed njih jih oslepi.

Nevarnosti najrazličnejših težkih okužb in bolezni je seveda veliko več, vendar smo prepričani, da je že teh nekaj podatkov dovolj za presojo, kako pomembne so za človekovo zdravje, življenje in delo zadostne količine čiste, zdrave vode.

MRTVE IN UMIRAJOČE VODE PRI NAS

Vse države, industrializirane in tiste v razvoju, imajo ne glede na podnebje težave z vodo. Ponekod je voda redkost, drugod je je obilo. Toda skoraj povsod je onesnažena in slabo izkoriščena. Voda je ena izmed življenjsko važnih surovin, vendar je ne uporabljamo enako kot druge važne surovine, čeprav vemo, da so zaloge, ki so svetu na voljo, več ali manj stalne. Še več! Marsikje po svetu in tudi v našem republiškem planu voda ni ovrednotena kot element proizvodnje. Pri planiranju nihče ni upošteval bilance razpoložljivih količin vode. Voda torej nikjer ni upoštevana kot prvina, ki bi po eni strani rabila planirati proizvodnji, po drugi pa predvsem ljudem, ki to proizvodnjo opravljajo.

V Jugoslaviji ima prebivalec letno na voljo 11.480 kubnih

metrov vode. Od tega je po statističnem izračunu 6.070 kubnih metrov vode „domačega porekla“, torej vode iz rek in potokov, ki izvirajo v naši državi. To pomeni, da imamo v primerjavi z nekaterimi drugimi državami dokajšnjo prednost. Oglejmo si nekaj primerov:

Država	Količina vode na prebiv.
Jugoslavija	11.480 kub. metrov
Belgija	937 kub. metrov
Madžarska	1.086 kub. metrov
Romunija	2.146 kub. metrov
Bolgarija	2.190 kub. metrov
Italija	3.100 kub. metrov
Švica	7.290 kub. metrov

Če iz tega vidimo, da pri nas (še) ni pomanjkanja vode, da ne smemo pozabiti, da je v več tisoč kilometrih jugoslovanskih rek življenje že izumrlo. Nimamo več rek s kristalno čisto vodo, pač pa se v njihovih koritih pretaka umazana mešanica cianida, težkih kovinskih usedlin, fenola, nafte, pralnega praška, fekalij in marmice drugega. V Savo na primer samo v njenem slovenskem delu steče letno 440 milijonov kubnih metrov onesnažene vode, na Hrvaškem nadaljnjih 150 milijonov kubnih metrov in tako dalje. Slovenske reke so v dolžini več kot 500 kilometrov že brez življenja. Z drugimi besedami: našim rekam grozi biološka katastrofa. Nekaterim morda niti ne več, ker so že brez živih bitij, v drugih pa le počasi toda zanesljivo umirajo ...

NAŠI NEURESNIČENI NAČRTI IN NALOGE

V dneh od 14. do 25. marca 1977 je bila v Mar del Plati konferenca OZN o vodi, ki se je vpisala med velika in pomembna mednarodna srečanja. Še prej, in sicer leta 1976, pa je bila v Vancouvru

konferenca o naseljenosti, na kateri so od vlad zahtevali predvsem sprejem nujnih programov, da bi do leta 1990 mestnemu in kmetičnemu prebivalstvu zagotovili zadostne količine čiste vode.

Tako torej že od sredine sedemdesetih let pripravljajo mednarodni oziroma svetovni desetletni program o zdravstvu in preskrbi s pitno vodo (International Drinking Water Supply and Sanitation Decade). Ta široko zasnovan in za vas svet življenjsko pomemben program so začeli uresničevati januarja letos, trajal pa naj bi do konca leta 1990.

V Sloveniji smo si sicer že v minulem srednjeročnem obdobju zastavili naloge, da bomo do konca leta 1980 opravili tako imenovani četrti ali najslabši kakovostni razred vode. To pomeni, da bi vsaj za polovico morali znažati onesnaženost vodo, kar pa nam očitno ni uspelo, saj jih danes od 1.000 kilometrov teče še vedno 700 kilometrov onesnaženih. Po podatkih zveze vodnih skupnosti Slovenije jih je v obdobjih suše čistih le še 4 odstotke.

Danes blizu 60 odstotkov Slovencev pije slabo vodo. To število bo še večje, če bo onesnaževanje naših voda še dalje naraščalo, kajti ne le reke, ampak tudi podtalnice, ki so vir pitne vode, so marsikje ogrožene predvsem zaradi kmetijskih gnojil, zaradi industrijskih odpadkov, zaradi napačno razmeščenih smetišč in zaradi neposrednih človekovih posegov v naravo. Na nekem območju lahko vsako leto od vzamemo le toliko talne vode, kolikor se je v istem času nateče s površine, vendar se za to načelo največkrat kaj malo zmenimo.

Po zakonu o vodah so območje vodne skupnosti pobudniki varstva

vodnih virov oziroma zavarovanja območij, ki so določena za pitno vodo. Skupnosti so dale nekaj pobud, tako da smo v Sloveniji imeli začasne rezerve na Sorškem, Dravskem in deloma na Murskem polju. Toda občinski odloki o njihovem zavarovanju so bili kratkoročni in danes ne veljajo več. Tako z izjemo Sorškega polja danes v Sloveniji praktično nimamo več rezervator pitne vode.

Se več! Glede nadaljnjega onesnaževanja slovenskih rek bi lahko navedli številne drastične primere celo iz bližnje okolice. Vse pa kaže, da smo pred takšnimi pojavi in zlasti pred nekaterimi dragimi investicijskimi objekti zaradi nekakšnih višjih interesov brez moči, ali drugače povedano, dokaj gluhi za potrebe po zdravem človekovem okolju, h kateremu sodi tudi čista voda.

Zelo zmotno je namreč pojmovanje, da je voda zgolj darilo narave. Neodgovoren in brezbržen odnos do vode je že zdavnaj stvar preteklosti. Voda je splošna družbena dobrina, je življenjska potreba ljudi in vseh živih bitij na Zemlji brez katere si ne moremo zamisliti nikakršne biološke niti družbene reprodukcije. V kriznih situacijah, zlasti v vojni, od razpoložljivih količin zdrave in higienske neoporečne vode nista odvisna samo ustrezna aktivnost ljudi in uspešen odpor agresorju, pač pa v skrajnem primeru tudi sposobnost preživetja.

Vse to pomeni, da moramo z vodo gospodariti skrajno in z največjo mero odgovornosti. Vse, kar smo doslej zamudili in zanemarili, skušajmo začeti nadomeščati takoj zdaj, že v prvih mesecih mednarodnega desetletnega programa o zdravstvu in preskrbi z zdravno pitno vodo. To nam narekujejo naš odnos do narave, varnost in obrambna sposobnost dežele, gospodarske potrebe, predvsem pa neposreden interes celotne družbe za zaščito zdravega okolja in zdravega človeka v njem.